

Risikorapporten er udarbejdet i overensstemmelse med de juridiske oplysningskrav i CRR-forordningens artikel 431 til 455 samt Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov. Henvisninger vedrørende oplysningsforpligtelser fremgår af Appendix A.

Reglerne for kreditinstitutters kapitaldækning er fastsat i Europaparlamentets og rådets direktiv 2013/36/EU (CRD) og forordning nr. 575/2013 (CRR), herunder tilknyttede delegerede forordninger og guidelines. Regelsættet udspringer af Basel III-reglerne og fastsætter regler om offentliggørelse af kapitalkrav og risikostyring.

Spar Nords offentliggørelse af oplysninger i henhold til regelsættet sker for Spar Nord Bank A/S, cvr. nr. 13737584 samt datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15, som er fuldt konsolideret i koncernen. Såfremt andet ikke eksplicit fremgår af rapporten er tallene, der angives, udtryk for koncerntal.

Tal i risikorapporten er præsenteret i hele mio. kr., medmindre andet er angivet. Der kan derfor opstå afrundingsdifferencer, fordi sumtotaler er afrundet, og de bagvedliggende decimaler ikke fremgår.

Indhold

	Side
Introduktion	1
Forretningsmodel	3
Risikostyring	4
Kapital og solvensbehov	8
Likviditetsrisiko	16
Kreditrisiko	21
Markedsrisiko	37
Operationel risiko	43
Risikoerklæring	46
Appendix	47

Introduktion

2018 var et år, hvor det moderate men bredt funderede opsving i dansk økonomi fortsatte med en vækst i BNP, der forventes opgjort i niveauet 1 %.

Samtidig var 2018 endnu et år præget af historisk lave renter. Den danske centralbanks rente på indskudsbeviser har således været negativ siden 2014 og har siden begyndelsen af 2016 ligget på -0,65 %.

I en situation, hvor efterspørgslen efter finansiering er stigende men fortsat relativt beskeden, og hvor bankerne generelt har et betydelig likviditetsoverskud, der skal placeres, medfører det ekstremt lave renteniveau et nedadgående pres på nettorentindtægterne.

Endelig var 2018 i almindelighed og 4. kvartal i særdeleshed præget af uro på de finansielle markeder, som for bankerne har manifesteret sig i faldende handelsindtjening.

På kreditsiden var udviklingen positiv, idet de gunstige makrobetingelser, herunder lave renter og lav ledighed, gjorde, at privat- og erhvervskundernes bonitet var på et historisk højt niveau, og nedskrivningerne på udlån generelt var lave.

Når Spar Nord på trods af den generelt stærke kreditbonitet alligevel kom ud af 2018 med højere nedskrivninger end i 2017, skyldes det ikke mindst landbrugets udfordringer, hvor især svineproducenterne var udfordret af de lave afregningspriser samt en enkeltstående nedskrivning på et større engagement inden for planteavl. Yderligere var nedskrivningerne på koncernens øvrige erhvervskunder påvirket af et tab på 45 mio. kr. relateret til en svindeksag. Generelt udvikler boniteten blandt bankens privat- og erhvervskunder sig tilfredsstillende.

Spar Nord godt rustet til ny status som SIFI

Som forventet blev Spar Nord 2. januar 2019 udpeget til et systemisk vigtigt finansielt institut (SIFI) i Danmark. Med SIFI-udpegningen følger en række øgede krav til bankens risikostyring og i særdeleshed til bankens kapitalkrav. Således medfører SIFI-udpegningen et SIFI-bufferkrav på 1,0 % gældende fra ultimo 2020.

Spar Nord går ind i 2019 med en solid kapitalposition og er således godt positioneret til at leve op til de skærpede krav. Bankens egentlige kernekapitalprocent (CET1) var ultimo 2018 på 14,0 og den samlede kapitalprocent på 18,0 svarende til en overdækning på 3,6 mia. kr. eller 6,6 procentpoint i forhold til det opgjorte kapitalkrav.

Banken har i forbindelse med SIFI-udpegningen hævet sine strategiske målsætninger på kapital siden således, at målsætningen for egentlig kernekapitalprocent nu er 13,5 (tidligere 13,0) og målsætningen for den samlede kapitalprocent er 17,5 (tidligere 16,5).

Spar Nord har i løbet af de sidste 10 år styrket sin kapitalposition ganske betydeligt, idet den egentlige kernekapitalprocent er øget fra 8,9 i 2008 til 14,0 i 2018 svarende til en styrkelse på ca. 60 %. Styrkelsen er primært sket via en forøgelse af bankens egenkapital på ca. 100 %, hvorved bankens egenkapital i forhold til bankens aktiver er forøget fra ca. 6 % i 2008 til ca. 10 % i 2018.

Banken står således godt rustet til at kunne imødekomme de fremtidige øgede kapitalkrav, der udover krav som følge af SIFI-udpegningen også omfatter en fuldindfaset kapitalbevaringsbuffer og en kontracyklisk buffer. Sidstnævnte indføres i 1. kvartal 2019 med 0,5 % og forøges til 1,0 % ultimo september 2019.

Nye krav til nedskrivningsegne passiver

Udover de skærpede krav på kapitalsiden skal Spar Nord i fremtiden leve op til krav til nedskrivningsegne passiver gældende for SIFI-institutter. NEP-kravet indføres for Spar Nords vedkommende over 4 år begyndende i januar 2019. Fuldt indfaset vil kravet udgøre i niveauet 27 % af bankens risikoeksponering (REA).

NEP-kravet betyder, at Spar Nord fra 2. halvår 2019 og efterfølgende to år forventer at udstede såkaldt Non-Preferred Senior gæld for ca. 6-7 mia. kr.

Banken har på nuværende tidspunkt en meget stærk likviditetssituation, og de fremtidige udstedelser af Non-Preferred Senior obligationer vil i udgangspunktet bidrage til endnu stærkere likviditetsforhold.

På vej mod IRB

For at møde de nye kapitalkrav på den mest optimale måde – og generelt for at opnå en så optimal kapitalanvendelse som muligt og dermed styrke bankens konkurrencekraft – har Spar Nord igangsat et strategisk projekt, der på 3-4 års sigt skal gøre det muligt for banken at gå fra at anvende standardmetoden til at anvende den interne ratingbaserede metode (IRB), når risikovægten af bankens udlån og garantier opgøres. Ved at anvende IRB-modeller kan der opnås lavere risikovægte for bankens aktiver og dermed en mere optimal kapitalanvendelse, hvilket giver styrket kapacitet til vækst og/eller udlodning.

Øget fokus på ikke-finansielle risici

I løbet af de senere år og i særdeleshed i løbet af 2018 er der kommet et væsentligt øget fokus på de ikke-finansielle risici, herunder compliancerisiko, risiko for hvidvask og terrorfinansiering, IT-sikkerhed, øvrige operationelle risici og ikke mindst omdømmemæssige risici. Denne udvikling indebærer bl.a., at bankerne skal vænne sig til en ny tilgang til risikotagning og risikostyring.

Spar Nord har i en længere årrække været fokuseret på styring af ikke-finansielle risici, og banken har derfor investeret betydelige ressourcer i opnormering, nye systemer og styrkede processer på de forskellige risikoområder. I de kommende år forventes fokus og investeringer på dette område at blive intensiveret yderligere.

Fremtidsudsigter

I de kommende år forventes væksten i den danske samfundsøkonomi at stige fra godt 1 % i 2018 til et niveau i underkanten af 2 %. I det eksportmarkedet fylder en betydelig del af efterspørgslen i dansk økonomi er forventningerne fortsat, at der sker en normalisering af eksporten ovenpå et skuffende år og, at der dermed ikke kommer (yderligere) væsentlige negative påvirkninger fra den globale økonomi, som fx en amerikansk recession, en kraftig eskalering af handelskrigen mellem USA og Kina eller en hård Brexit.

Generelt forventes de vigtigste makroøkonomiske forhold, herunder renteniveau, beskæftigelse, ejendomspriser mv., fortsat at udvikle sig på en måde, der er gunstig for bankernes kreditbonitet, men vil fortsat sætte pres på indtjeningen fra den traditionelle ind- og udlånsforretning.

Forretningsmodel

Spar Nord blev grundlagt i Aalborg i 1824 og har historisk været funderet i det nordjyske område, hvor banken stadig er markedsledende.

I perioden fra 2002 til 2010 har Spar Nord etableret og tilkøbt 27 lokale banker (filialer) uden for Nordjylland, og i 2012 fusionerede banken med Sparbank med 23 filialer. Samtidig er der sket tilpasninger af afdelingsnettet, således at Spar Nord i dag har et landsdækkende distributionsnet med 49 lokale banker.

Spar Nord tilbyder alle former for finansielle ydelser, rådgivning og produkter og har forretningsmæssigt fokus på private kunder samt mindre og mellemstore virksomheder i de lokalområder, hvor banken er repræsenteret.

Spar Nord koncernen består af de to indtjeningsenheder: Spar Nords Lokale Banker og Handels- og Udlandsområdet. Hertil kommer et antal stabs- og supportafdelinger i hovedsædet i Aalborg.

Vision og strategi

Udviklingen på bankmarkedet og de udfordringer, der følger med den, synes at kalde på grundlæggende forandringer i måden, man driver bank.

Spar Nords udgangspunkt er, at bankens største styrke, også i en mere digital verden, fortsat er evnen til at være en nærværende og personlig bank. Uanset hvad fremtiden bringer, vil der være brug for en bank, som er tæt på kunderne, som kender deres virkelighed og forstår deres behov.

Derfor er det Spar Nords vision – det pejlemærke, alle i banken skal arbejde frem imod – at blive Danmarks mest personlige bank.

Som et led i bestræbelserne på at bringe visionen inden for rækkevidde følger Spar Nord en strategi, der tager afsæt i de tendenser, der aktuelt sætter præg på bankmarkedet, herunder digitaliseringen, det lave renteniveau og de øgede krav fra ny regulering.

Spar Nords strategiske udgangspunkt er, at verden og bankmarkedet vil bevæge sig i en mere digital retning, men at mange kunder også i fremtiden vil ønske at tale personligt med en rådgiver om deres økonomi. Samtidig tager Spar Nord som udgangspunkt, at det i fremtiden vil være en eksistensberettigelse at have stærke digitale tilbud. Samlet fører dette Spar Nord til en strategisk ambition om at blive Den personlige bank i en digital verden.

Kunder

Spar Nords primære målgrupper er private kunder samt mindre og mellemstore virksomheder i de lokalområder, hvor banken er repræsenteret. I særlige tilfælde tilbydes finansiering af aktiver i udlandet (primært Tyskland). Ud over traditionel bankfinansiering tilbydes leasingprodukter til erhvervskunder.

Handels- og Udlandsområdet betjener dels kunder fra Spar Nords Lokale Banker, dels større private og institutionelle kunder med ydelser inden for aktier, obligationer, rente, valuta, kapitalforvaltning samt internationale transaktioner.

Endelig udbyder banken via konceptet SparXpres bl.a. forbrugsfinansiering gennem detailhandelsbutikker, gavekortløsninger via indkøbscentre og cityforeninger samt direkte lån på hjemmesiden sparxpres.dk.

På privatkundesiden har Spar Nord fokus på helkunder – forstået på den måde, at Spar Nord for kunder med sund økonomi ønsker at være bank for hele familien og at varetage hele familiens engagement. I det daglige virke har banken således fokus på at fastholde eksisterende helkunder, gøre eksisterende delkunder til helkunder samt tiltrække nye kunder med potentiale.

På erhvervssiden fokuserer Spar Nord på sunde virksomheder på tværs af brancher. Det er således i vid udstrækning et spørgsmål om lokal erhvervsstruktur og lokalt fokus, hvorledes branchefordelingen i de enkelte bankområder ser ud.

På koncernniveau har Spar Nord en kreditmæssig eksponering kendetegnet ved en eksponering mod privatkunder, som er større end sektorgennemsnittet, og en generelt god branchemæssig diversifikation i erhvervskundeporteføljen.

Som udgangspunkt ønsker Spar Nord at være kundens primære pengeinstitut, hvor kundens basisbankforretninger er samlet. Spar Nord kan dog efter konkret vurdering acceptere, at kunden anvender yderligere 1-2 pengeinstitutter, hvilket indebærer, at banken skal kende omfanget af kreditfaciliteter i disse institutter.

Distribution

Kernen i Spar Nords distributionsnet er de 49 lokale banker i hele landet. Spar Nord lægger således stor vægt på den personlige rådgivning, som foregår i fysiske afdelinger – og supplerer denne med velfungerende selvbetjeningsløsninger i form af netbank og mobile platforme.

Risikostyring

Med udgangspunkt i Spar Nords strategiske målsætninger fastsætter bestyrelsen bankens risiko-profil, som indeholder den risikoappetit inden for bankens væsentligste risikotyper, som bestyrelsen er villig til at acceptere i forhold til at kunne indfri strategien.

Målet er at sikre sammenhæng mellem Spar Nords vision og strategi samt sikre, at Spar Nords risiko-profil til enhver tid står i hensigtsmæssig forhold til bankens kapital- og likviditetsforhold.

Risikoorganisation

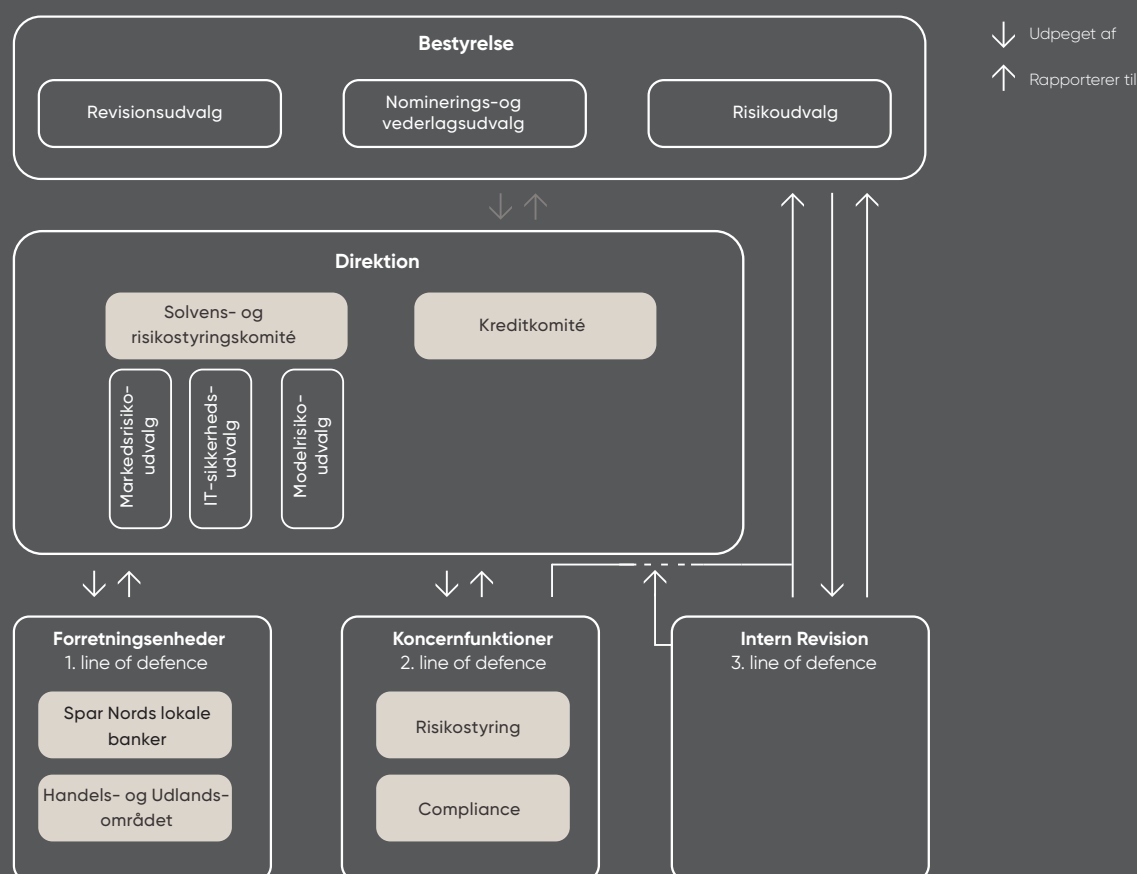
Som en naturlig del af Spar Nords forretningsaktiviteter indgår daglig risikotagning, hvilket stiller store krav til bankens risikoorganisering og risikostyrings-miljø.

Spar Nord har i overensstemmelse med dansk lovgivning etableret en tostrengt ledelsesstruktur bestående af en bestyrelse og en direktion.

Endvidere har Spar Nord etableret funktionsadskillelse mellem enheder, der indgår i forretnings-transaktioner med kunder eller i øvrigt påtager risiko på bankens vegne, og enheder, der har ansvaret for risikostyring.

Spar Nords risikostyringsorganisation er bygget op, som det fremgår af figur 3.1.

Figur 3.1

Sektion 3

Risikostyring

Bestyrelsen

Bestyrelsen har til opgave at varetage den overordnede og strategiske ledelse med henblik på at lede en sund og konkurrencedygtig bank og dermed sikre langsigtet værdi for bankens interessenter.

Bestyrelsen har fastsat en række risikopolitikker, hvoraf den overordnede håndtering og styring af bankens risici fremgår. Politikkerne gennemgås og godkendes af bestyrelsen mindst en gang årligt.

For at underbygge ledelsesstrukturen har bestyrelsen formuleret et sæt retningslinjer til direktionen, der klart specificerer ansvars- og dispositionsmuligheder. Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang årligt vurdere og ajourføre retningslinjerne.

Direktionen

Direktionen varetager i overensstemmelse med de af bestyrelsen udstukne retningslinjer og risikopolitikker den øverste daglige ledelse.

Direktionen skal sikre, at bankens risikopolitikker og retningslinjer implementeres i bankens daglige drift samt sikre, at banken har forretningsgange eller arbejdsbeskrivelser på alle væsentlige områder.

Direktionen videredelegerer specifikke retningslinjer og bemyndigelser til udvalgte afdelinger i banken for den praktiske gennemførelse af de af bestyrelsen vedtagne retningslinjer og politikker.

Bestyrelsesudvalg

Bestyrelsen har nedsat et revisionsudvalg, nominerings- og vederlagsudvalg og et risikoudvalg, der har til opgave at stå for det forberedende arbejde inden bestyrelsens behandling af emner inden for de respektive områder.

Med etableringen af bestyrelsesudvalg opnås en bedre udnyttelse af de specielle kompetencer, som findes i bestyrelsen og dermed sikres en dybdegående behandling af bestyrelsesmaterialet. Udvalgene har alene et forberedende formål forud for behandlingen i bestyrelsen og har således ingen selvstændig beslutningskompetence.

Revisionsudvalget har til opgave at overvåge og kontrollere regnskabs- og revisionsmæssige forhold samt forberede bestyrelsens behandling af regnskabs- og revisionsrelaterede emner. Revisionsudvalget består af tre bestyrelsesmedlemmer heraf to uafhængige medlemmer, som i lovens forstand besidder særlige kvalifikationer inden for revisions- og regnskabsforhold.

Nominerings- og vederlagsudvalget væsentligste opgave er at forestå det forberedende arbejde for bestyrelsens beslutninger vedrørende aflønning, herunder vederlagspolitik samt andre beslutninger herom, som kan have indflydelse på bankens risikostyring. Udvalget forestår endvidere det forberedende arbejde i forhold til processen omkring bestyrelsesevaluering, nominering af bestyrelsesmedlemmer mv. Nominerings- og vederlagsudvalget består af tre bestyrelsesmedlemmer heraf ét medarbejdervalgt medlem.

Risikoudvalgets væsentligste opgave er at behandle risikorelaterede forhold, herunder behandle bankens risikopolitikker, produkter og tjenesteydelser samt vurdere incitamenterne i bankens aflønningsstruktur i forhold til kapital, likviditet og risici. Risikoudvalget har endvidere til opgave at rådgive bestyrelsen om bankens overordnede risikoprofil og -strategi samt påse, at risikostrategien implementeres korrekt i banken. Risikoudvalget består af tre bestyrelsesmedlemmer.

Udvalgenes kommissorier er tilgængelige på hjemmesiden <http://www.sparnord.com/udvalg>, hvor der ligeledes gives en introduktion til medlemmerne og deres kompetencer.

Risikokomiteer og -udvalg

Direktionen har nedsat en række komitéer og udvalg, som på specifikke områder bidrager til Spar Nords risikostyring, og som forbereder sager og temaer til behandling i direktion og bestyrelse.

Kreditkomitéen, der består af et medlem fra direktionen, Kreditkontoret og Storkundeområdet, behandler creditsager, der ligger ud over Kreditkontorets bevillingsgrænser eller er af principiel karakter. Komiteen samles flere gange om ugen. Ofte vil sager, der har været behandlet i Kreditkomitéen, blive forberedt til senere behandling i bestyrelsen.

Solvens- og Risikostyringskomitéen består af et medlem fra direktionen, Handels- og Udlandsområdet, Kreditkontoret, Økonomiafdelingen og Risikostyringsfunktionen. Komiteen mødes kvartalsvis og har til formål at formulere målsætninger og principper for opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov. Solvens- og Risikostyringskomitéen indstiller det individuelle solvensbehov til godkendelse i bestyrelsen. Komiteen behandler referater fra Markedsrisiko-, IT-sikkerheds- og Modelrisikoudvalget, hvilket sikrer, at eventuelle kapitalmæssige konsekvenser behandles i den primære instans for kapital og solvens.

Sektion 3

Risikostyring

Markedsrisikoudvalget består af et medlem fra direktionen, Økonomiafdelingen, Risikostyringsfunktionen samt Handels- og Udlandsområdet. Udvalget mødes kvartalsvis og gennemgår udviklingen i Spar Nords positioner, risici samt likviditetssituationen sammen med forventningerne til markedsudviklingen og fremtidige planer.

IT-sikkerhedsudvalget består af et medlem fra direktionen, IT-afdelingen, Risikostyringsfunktionen samt udvalgte forretningsdirektører. Udvalget har til opgave at rådgive og behandle sager med relation til informationspolitikken samt de dertil relaterede regler, procedurer og beredskabsplaner.

Modelrisikoudvalget består af et medlem fra direktionen, Risikostyringsfunktionen, Kreditkontoret og IRB-afdelingen. Udvalget mødes kvartalsvis og har til formål at diskutere og overvåge Spar Nords styring af modelrisici.

Forretningsenheder

Forretningsenhederne, Spar Nords Lokale Banker samt Handels og Udlandsområdet, ejer og styrer bankens risici og udgør 1. line of defence. Den daglige styring af bankens risici sker gennem risikopolitikker, instrukser, limits og en række interne kontroller. For at understøtte forretningsenhederne i forhold til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering har banken endvidere etableret en central AML-funktion, der ligger i 1. line of defense.

Koncernfunktioner

Bankens risikostyring og compliance udgør 2. line of defence, der har centrale opgaver med overvågning, kontrol og rapportering af bankens risici og kontrolmiljø. Bankens risikostyring er forankret i en række funktioner på tværs af banken, herunder i bankens Risikostyringsfunktion.

Risikostyringsfunktionen

Risikostyringsfunktionen er ansvarlig for at opnå et samlet overblik over banken og dens risikoeksponeringer for derigennem at kunne vurdere, hvorvidt der sker betryggende styring heraf. Risikostyringsfunktionens ansvarsområder omfatter bankens risiko-behæftede aktiviteter på tværs af risikoområder og organisatoriske enheder samt risici hidrørende fra outsourcete funktioner. Risikostyringsfunktionen fungerer endvidere som sekretariat for bankens risikoudvalg og skal således bistå risikoudvalget med information omkring bankens risici.

Den risikoansvarlige har direkte referencelinje til bankens direktion. Risikostyringsfunktionen rapporterer halvårligt til bestyrelsen. Risikostyringsfunktionens arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan.

Afskedigelse af den risikoansvarlige kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen er ansvarlig for at vurdere og kontrollere overholdelse af gældende lovgivning, branchestandarder, interne regelsæt samt rådgive om, hvordan compliance-risici reduceres.

Den complianceansvarlige har direkte referencelinje til bankens direktion. Compliancefunktionen rapporterer kvartalsvis til direktionen og halvårligt til bestyrelsen. Compliancefunktionens arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan.

Afskedigelse af den complianceansvarlige kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Intern Revision

Bankens interne revision udgør 3. line of defence og er ansvarlig for at planlægge og udføre revision med det formål at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Intern Revision fungerer endvidere som sekretariatsfunktion for bankens revisionsudvalg.

Intern Revision har direkte reference til bestyrelsen og rapporterer løbende til direktion og bestyrelse. Intern Revisions arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan og omfatter bl.a. stikprøvevis revision af forretningsgange og interne kontroller på væsentlige og risikofyldte områder, herunder i forbindelse med regnskabsafslæggelsen.

Afskedigelse af bankens revisionschef er et bestyrelsesanliggende.

Rapportering

Der anvendes væsentlige ressourcer i banken til løbende at sikre en tilstrækkelig risikorapportering, herunder opfølgning på lovgivnings- og ledelsesmæssige risikorammer.

Rapporteringen til Spar Nords ledelse og relevante interessenter foretages efter faste retningslinjer. Bestyrelsen modtager løbende rapportering på alle væsentligste risikoområder, hvilket fremgår af figur 3.2.

Sektion 3

Risikostyring

Figur 3.2

Overblik over væsentlige risikorapporteringer

	Rapport	Hyppeghed	Indhold
Overordnet risiko-rapportering	Udvalgte revisions-rapporter	Løbende	Intern Revision udarbejder diverse rapporter inden for bankens risikoområder.
	Individuelt solvens-behov (ICAAP)	Kvartalsvis	Vurdering af risikoprofilen og opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag. Rapporten indeholder konklusioner på Spar Nords stresstest og vurdering af kapitalbehovet for de enkelte risici. En gang årligt udarbejdes en udvidet version af rapporten.
	Forecast	Kvartalsvis	Forecast opdateres med henblik på at sikre løbende opfølgning på de forretningsmæssige resultater samt fremskrivninger på resultat, balance, likviditet og kapitalforhold.
	Opfølgning på genopretnings-indikatorer	Halvårlig	Opfølgning på de i genopretningsplanen fastsatte indikatorer set i forhold til fastsatte grænseværdier.
	Rapportering fra Risikostyrings-funktionen	Halvårlig	Samlet overblik over Spar Nords væsentligste risici samt monitorering af Spar Nords risikoprofil.
	Rapportering fra Compliance	Halvårlig	Gennemgang af de væsentligste compliancekontroller samt status på igangværende opgaver. En gang årligt udarbejdes en udvidet version af rapporten.
	Rapportering fra Databeskyttelses-rådgiver	Halvårlig	Gennemgang af de væsentligste kontroller i forhold til overholdelse af Persondataforordningen og Databeskyttelsesloven samt status på igangværende opgaver. En gang årligt udarbejdes en udvidet version af rapporten.
	Budget	Årlig	Budgettet udarbejdes med henblik på at afdække de forretningsmæssige risici for det kommende år.
Kreditrisiko	Kredit- og balancerapport	Årlig	Gennemgang og analyse af Spar Nords aktiver, herunder en specifik gennemgang af enkelteksponeringer samt en analyse af og vurdering af den fremtidige udvikling på væsentlige brancher og aktivområder.
	Engagements-udvidelser over 10 mio. kr.	Månedlig	Rapportering på alle engagementsudvidelser over 10 mio. kr., som ikke har været behandlet i bestyrelsen.
	Overtræk over 1 mio. kr.	Månedlig	Rapportering på alle enkelte overtræk over 1 mio. kr.
	Overtræksstatistik	Månedlig	Rapportering af overtræksstatistik på alle bankområder.
	Bonitetsrapport	Kvartalsvis	Analyse af udviklingen i eksponering, nedskrivninger og tab, herunder porteføljeanalyser på ratingkategorier, størrelse, geografi mv.
	Tab på udlån- og garantier	Kvartalsvis	Rapportering på kvartalets største tab.
Markeds-risiko	Svage eksponeringer	Halvårlig	Rapport, hvor alle svage eksponeringer større end 50 mio. kr. gennemgås enkeltvis.
	Markeds-risikoreport	Månedlig	Gennemgang og analyse af blandt andet Spar Nords aktuelle rente-, aktie- og valutarisiko, herunder den historiske udvikling i udnyttelsen af de bestyrelsesfastsatte rammer og instrukser. Kvartalsvis udarbejdes en udvidet version af rapporten.
Operational risiko	Rapportering fra IT	Halvårlig	Gennemgang og opfølgning på Spar Nords IT-sikkerhed og stabilitet på Spar Nords IT-systemer, herunder opfølgning på de out-sourcede udviklingsprojekter.
	Risikoredegørelse for operationel risiko	Årlig	Gennemgang af Spar Nords operationelle risici og foranstaltninger til at imødegå disse.
Likviditets-risiko	Likviditets-risikoreport	Månedlig	Gennemgang og analyse af Spar Nords kort- og langsigtede likviditetsrisiko, herunder Spar Nords likviditetsstresstest samt udviklingen i den historiske udnyttelse af de lovgivningsmæssige og bestyrelsesfastsatte rammer og instrukser. Kvartalsvis udarbejdes en udvidet version af rapporten.
	Opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici (ILAAP)	Årlig	Samlet opgørelse og vurdering af Spar Nords likviditetsposition og likviditetsrisici. Vurderingen understøtter Spar Nords likviditetsstyring og indgår som element i opgørelse af individuelt solvensbehov.

Kapital og solvensbehov

Udvikling i 2018

Spar Nord har ved udgangen af 2018 en fortsat stærk kapitalposition. Spar Nords kapitalprocenter ligger på samme niveau som ved udgangen af 2017.

Kapitaloverdækningen falder fra 7,9 til 6,6 procentpoint som følge af øget tillæg til solvensbehovet og indfasning af kapitalbevaringsbufferkrav.

Samtidigt har der været en god resultatudvikling, der har været medvirkende til, at bankens kapitalgrundlag er forøget med 0,7 mia. kr.

Bestyrelsen har indstillet, at der for 2018 udbetales udbytte på 3,5 kr. pr. aktie, hvilket udgør 0,4 mia. kr.

Spar Nord har i 2018 implementeret IFRS 9 og dermed den nye regnskabsmæssige nedskrivningsmetode. Spar Nord har valgt at anvende overgangsordningen for både det dynamiske og statiske element i forbindelse med opgørelse af kapitalgrundlaget. IFRS 9 har derfor kun haft en marginal indvirkning på kapitalgrundlaget i 2018. Effekten vil gradvis øges indtil overgangsordningen er fuldt implementeret efter 5 år.

DEN SAMLEDE RISIKOEKSPONERING

53,9 mia. kr.

2017: 49,5 mia. kr.

EGENTLIG KERNEKAPITALPROCENT

14,0 %

2017: 14,4 %

KAPITALPROCENT

18,0 %

2017: 18,2 %

INDIVIDUELT SOLVENSBEHOV

9,5 %

2017: 9,0 %

KAPITALOVERDÆKNING I PROCENTPOINT

6,6

2017: 7,9

GEARINGSGRAD

8,7 %

2017: 8,5 %

Definition af kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkrav udtrykker den kapital, et pengeinstitut skal reservere til at dække den risiko, som pengeinstituttet har påtaget sig afledt af forretningens aktiviteter inden for områderne kredit- og markedsrisiko samt operationel risiko.

Det skal sikres, at Spar Nord til et hvert tidspunkt råder over tilstrækkelig kapital, der understøtter fremtidige aktiviteter og vækst. Samtidig skal det sikres, at Spar Nord vil kunne modstå tilbageslag i konjunkturerne samt kunne absorbere uventede væsentlige kredittab og væsentlige negative ændringer i værdien af de markedsrisikorelaterede positioner.

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

4.1 Kapitalpolitik

Kapitalpolitikken danner grundlaget for Spar Nords risikoprofil på kapitalområdet. Det er et mål med kapitalpolitikken, at Spar Nord til enhver tid overholder den gældende lovgivning, der indebærer følgende tre områder:

- Opgørelse af risikoeksponering, kapitalgrundlag og kapitalkrav
- Individuelt solvensbehov og tilsynsproces
- Markedsdisciplin gennem en række oplysningsforpligtelser

Der er i kapitalpolitikken fastlagt målsætninger for den egentlige kernekapitalprocent og kapitalprocenten, der skal ses i forhold til det kapitalkrav Spar Nord er underlagt. Spar Nords kapitalmålsætninger primo 2019 er:

- Egentlig kernekapitalprocent på 13,5
- Kapitalprocent på 17,5

Målsætningerne er opjusteret i forhold til 2018, hvor der var en målsætning om en egentlig kernekapitalprocent på 13,0 og en kapitalprocent på 16,5. Ændringen har baggrund i, at Spar Nord i januar 2019 blev udpeget til SIFI, hvilket medfører skærpede krav på kapitalsiden i form af SIFI-bufferkrav på 1,0 %, som senest skal være opfyldt ultimo 2020.

I bestræbelserne på at overholde de beskrevne målsætninger har Spar Nord vedtaget en række retningslinjer, der skal sikre, at styringen af Spar Nords kapitalforhold er tilstrækkelig, og at den gældende lovgivning overholdes.

I kapitalpolitikken er der ligeledes fastlagt en målsætning for gearingsgraden i Spar Nord. Det er vurderet, at Spar Nord, ud fra den overordnede risikoprofil, bør have en gearingsgrad på minimum 6 %.

Endelig omfatter kapitalpolitikken Spar Nords udlodningspolitik, hvori der udtrykkes en hensigt om at udbetale et ordinært udbytte på mellem 40–50 % af årets nettoresultat.

4.2 Udvikling i kapitalprocenter

Ved anvendelse af overgangsordningen vedrørende IFRS 9 har Spar Nord ultimo 2018 en egentlig kernekapitalprocent på 14,0, en kapitalprocent på 18,0 og et individuelt solvensbehov, der er opgjort til 9,5 %. Overdækningen i forhold til Spar Nords kapitalkrav er på 6,6 procentpoint. Overdækningen er specificeret i figur 4.13. De opgjorte kapitalprocenter og den tilhørende overdækning er vist i figur 4.1.

Figur 4.1

Kapitaldækning og overdækning ved anvendelse af IFRS 9 overgangsordning

%	2018	2017
Egentlig kernekapitalprocent	14,0	14,4
Kernekapitalprocent	15,6	16,0
Kapitalprocent	18,0	18,2
Individuelt solvensbehov	9,5	9,0
Procentpoint		
Overdækning egentlig kernekapitalprocent	6,6	7,9
Overdækning kapitalprocent	6,6	7,9

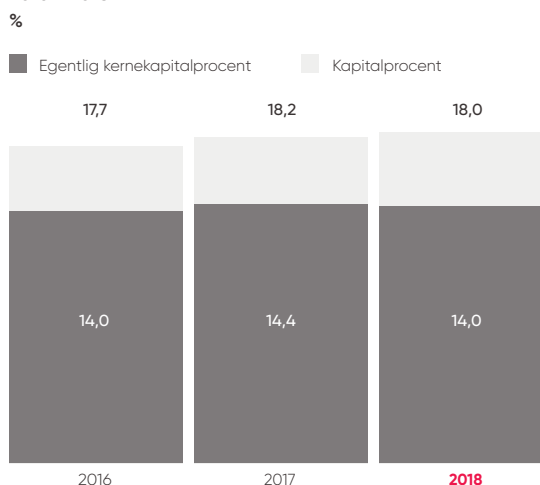
Figur 4.2

Kapitaldækning og overdækning ved fuld indfasning af IFRS 9

%	2018	2017
Egentlig kernekapitalprocent	13,6	14,4
Kernekapitalprocent	15,2	16,0
Kapitalprocent	17,6	18,2
Individuelt solvensbehov	9,4	9,0
Procentpoint		
Overdækning egentlig kernekapitalprocent	6,2	7,9
Overdækning kapitalprocent	6,2	7,9

Figur 4.3

Egentlig kernekapitalprocent og kapitalprocent 2016 – 2018

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

4.3 Kapitalgrundlag

Kapitalgrundlaget består overordnet af egentlig kernekapital, hybrid kernekapital samt supplerende kapital.

Egentlig kernekapital, kernekapital og kapitalgrundlag opgøres med henblik på opgørelse af kapitalprocenterne for at vise Spar Nords kapitalmæssige ressourcer, der skal opfylde henholdsvis Spar Nords målsætninger, jævnfør kapitalpolitikken, samt de regulatoriske krav.

4.3.1 IFRS 9

I 2018 har Spar Nord implementeret IFRS 9. De nye regnskabsregler resulterede i en stigning i den samlede korrektivkonto fra 31. december 2017 til 1. januar 2018. Udviklingen i korrektivkontoen har medført, at Spar Nords egenkapital primo 2018 er reduceret med 195 mio. kr. efter skat.

De nye regnskabsregler har medført, at en overgangsordning relateret til IFRS 9-effekten er indført i CRR. Overgangsordningen kan tilvælges med henblik på at indfase effekten af IFRS 9 i forbindelse med opgørelsen af kapitalgrundlaget. Denne overgangsordning er opdelt i to elementer:

- Det statiske element: Den initiale omkostning ved skift af regnskabsregler
- Det dynamiske element: Omkostninger som følge af en eventuel forværring af de makro-økonomiske udsigter. Det dynamiske element opgøres som den løbende udvikling i korrektivkontoen for stadie 1 og 2 mellem 1. januar 2018 og et givet fremtidigt opgørelsestidspunkt

Spar Nord har valgt at anvende den kapitalmæssige overgangsordning for både det dynamiske og statiske element.

Anvendelsen af overgangsordningen bevirker, at effekten af IFRS 9 indregnes i kapitalgrundlaget over en 5-årig periode.

Overgangsordningens forløb er vist i figur 4.4. Det fremgår heraf, at Spar Nord i 2018 kan tilbagelægge 95 % af den opgjorte IFRS 9-effekt til den egentlige kernekapital.

Figur 4.4

Overgangsordning IFRS 9

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Overgangsordning i %	95	85	70	50	25	0
Statisk element i mio. kr. efter skat	185	166	137	98	49	0
Dynamisk element i mio. kr. efter skat	21	-	-	-	-	-
Samlet effekt af IFRS 9 overgangsordning	206	-	-	-	-	-

Den positive effekt af den tilvalgte overgangsordning er vist i figur 4.4, hvor det fremgår, at den egentlige kernekapital øges med 206 mio. kr. ultimo 2018. Der henvises i øvrigt til Appendix J vedrørende IFRS 9-effekten.

4.3.2 Udstedte kapitalinstrumenter

Spar Nord har udstedt hybrid kernekapital med en samlet hovedstol på 850 mio. kr., der er fordelt på to lån på henholdsvis 400 mio. kr. og 450 mio. kr.

Der er udstedt supplerende kapital med en samlet hovedstol på 1.336 mio. kr., der er fordelt på 4 udstedelser på henholdsvis 436 mio. kr. (SEK 600 mio.), 400 mio. kr., 350 mio. kr. og 150 mio. kr., hvoraf de 900 mio. kr. er udstedt i 2018.

Der er i 2018 sket indfrielse af supplerende kapital med en hovedstol på 700 mio. kr. Det udstedte lån blev indfriet ved første call dato.

Spar Nords udstedte hybrid kernekapital og supplerende kapital er alle etableret med vilkår, der lever op til kravene for indregning i kapitalgrundlaget under CRR. Kapitaludstedelserne indregnes derfor i kapitalgrundlaget med hovedstolen reguleret for til-ladt egenbeholdning samt eventuelle ikke afholdte omkostninger.

Figur 4.5 giver et overblik over Spar Nords kapitaludstedelser.

Figur 4.5

Udstedt hybrid kernekapital og supplerende kapital

Mio. kr.	Hovedstol	Udstedelsesdato	Første call dato
Hybrid kernekapital - DK0030362512	400	10.06.2015	10.06.2020
Hybrid kernekapital - DK0030386297	450	06.12.2016	06.12.2021
Supplerende kapital - NO0010808033	436	18.10.2017	18.10.2022
Supplerende kapital - DK0030422357	400	19.06.2018	19.06.2023
Supplerende kapital - DK0030431341	150	29.11.2018	29.05.2024
Supplerende kapital - DK0030432075	350	29.11.2018	29.05.2024

Se Appendix C for yderligere oplysninger omkring Spar Nords udstedte kapitalinstrumenter.

4.3.3 Opgjort kapitalgrundlag

Kapitalgrundlaget er i løbet af 2018 forøget med 675 mio. kr. Kapitalgrundlaget er hovedsageligt påvirket af udviklingen på følgende tre områder:

- Årets resultat efter skat
- Hensættelse til forventet udbytte for 2018
- Indfrielse og ny udstedelse af supplerende kapital

Årets resultat efter skat og før renter på hybrid kernekapital bidrager positivt med 920 mio. kr. Heraf er der hensat 431 mio. kr. til forventet udbytte for 2018 svarende til 3,5 kr. pr. aktie. Der er i 2018 betalt 49 mio. kr. i renter på udstedt hybrid kernekapital.

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

Der er i løbet af 2018 indfriet supplerende kapital på 700 mio. kr. og udstedt ny supplerende kapital med en hovedstol på 900 mio. kr. Nettoeffekten på 200 mio. kr. bidrager positivt til udviklingen i kapitalgrundlaget.

Figur 4.6

Opgørelse af kapitalgrundlag

Mio. kr.	2018	2017
Aktiekapital	1.230	1.230
Andre reserver	0	0
Overført resultat	7.043	6.789
Overgangsordning IFRS 9	206	0
Opskrivningshenlæggelser	103	94
Foreslået udbytte	-431	-431
Immaterielle aktiver	-146	-151
Goodwill i ass. virksomheder	0	-37
Fradrag for summen af kapitalandele < 10 %	-376	-331
Fradrag for summen af kapitalandele > 10 %	-35	0
Forsigtig værdiansættelse	-21	-16
Regulering tilladt beholdning egne aktier	-23	-25
Kunders beholdning af Spar Nord aktier på basis af lånefinansiering	-1	-1
Egentlig kernekapital efter primære fradrag	7.549	7.123
Hybrid kernekapital	843	843
Fradrag for summen af kapitalandele < 10 %	-5	-41
Kernekapital (inkl. hybrid kernekapital) efter fradrag	8.387	7.924
Supplerende kapital	1.314	1.133
Fradrag for summen af kapitalandele < 10 %	-10	-41
Kapitalgrundlag efter fradrag	9.691	9.016

Spar Nord har i september 2018 erhvervet 27 % af aktierne i Danske Andelskassers Bank (DAB) og yderligere 3 % i perioden frem til ultimo 2018. Spar Nords køb af kapitalandelene i DAB har medvirket til et fradrag på 35 mio. kr., da den samlede beholdning af væsentlige kapitalandele i den finansielle sektor ultimo 2018 overstiger bundfradraget.

Goodwill i associerede virksomheder er reduceret til nul som følge af, at kapitalandelene i Valueinvest er solgt i 2018.

4.4 Den samlede risikoeksponering

Den samlede risikoeksponering (REA) anvendes ved fastsættelse af minimumskapitalkravet samt i opgørelsen af kapitalprocenter, bufferkrav og det individuelle solvensbehov. Risikoeksponeringen udgør grundlaget til fastlæggelse af den kapital, der skal reserveres i forhold til den risiko, Spar Nord har påtaget sig ved aktiviteter indeholdende kredit- og markedsrisiko. Endelig indgår den operationelle risiko som et element i den samlede risikoeksponering.

Spar Nord opgør den samlede risikoeksponering for kredit- og markedsrisiko med udgangspunkt i standardmetoden. Til beregning af modpartsrisikoen anvendes markedsværdimetoden, mens risikoeksponeringen mod operationel risiko tager udgangspunkt i basisindikatormetoden. Derudover benytter Spar Nord den udbyggede metode for finansielle sikkerheder.

Figur 4.7 viser Spar Nords anvendelse af kapitalmodeller.

Figur 4.7

Spar Nord anvendelse af kapitalmodeller

Kreditrisiko	Standardmetoden
Modpartsrisiko	Markedsværdimetoden
Værdiansættelse af sikkerheder	Den udbyggede metode
Markedsrisiko	Standardmetoden
Operationel risiko	Basisindikatormetoden
CVA - Kreditværdjustering	Standardmetoden

4.4.1 Opgjort risikoeksponering

Spar Nords samlede risikoeksponering er i løbet af 2018 forøget med 4,3 mia. kr. således, at den ultimo året udgør 53,9 mia. kr.

Den samlede risikoeksponering fra kreditrisiko er i 2018 forøget med 3,4 mia. kr. og udgør ultimo året 44,0 mia. kr. Heraf udgør risikoeksponeringen fra OTC-forretninger med finansielle modparter (CVA - risiko) 112 mio. kr.

Der er taget højde for, at overgangsordningen for IFRS 9 medfører en forøget risikoeksponering. Effekten er opgjort til 211 mio. kr. ved udgangen af 2018.

Risikoeksponering fra markedsrisiko er i 2018 steget med 929 mio. kr. til 4,1 mia. kr., hvilket primært kan henføres til en øget eksponering i gældsinstrumenter.

Bruttorenterisikoen stiger på trods af et fald i netto-renterisiko. Baggrunden for dette er, at afdækning af renterisiko i DKK er øget, hvilket er sket i EUR-baserede instrumenter.

Herudover er obligationsbeholdningen steget, hvilket medfører en stigning i REA afledt af både generel risiko og specifik risiko.

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

Som det fremgår af figur 4.8, er eksponeringen i valuta faldet i løbet af 2018.

Risikoeksponering fra operationel risiko er steget med 13 mio. kr. og udgør 5,7 mia. kr.

Den opgjorte samlede risikoeksponering fremgår af figur 4.8.

Figur 4.8

Den samlede risikoeksponering

Mio. kr.	Risikoeksponering	
	2018	2017
Kreditrisiko i alt inkl. CVA		
- Centralregeringer eller centralbanker	0	0
- Regionale eller lokale myndigheder	0	1
- Offentlige enheder	39	34
- Institutter	406	489
- Selskaber	17.949	16.440
- Detail	14.833	14.061
- Eksp. sikret ved pant i fast ejendom	2.215	2.262
- Eksp. ved misligholdelse	2.586	2.385
- Eksp. forbundet med særlig høj risiko	1.400	1.420
- Kollektive inv. ordninger	10	1
- Aktieeksponeringer	2.728	1.843
- Andre poster	1.751	1.601
CVA risiko	112	121
Kreditrisiko i alt inkl. CVA	44.029	40.658
Markedsrisiko		
- Gældsinstrumenter	3.683	2.616
- Aktier mv.	324	313
- Valutarisiko	115	265
- Råvarerisiko	3	2
Markedsrisiko i alt	4.125	3.196
Operationel risiko i alt	5.705	5.692
I alt	53.858	49.546

4.5 Individuelt solvensbehov

Lov om finansiel virksomhed (FIL) fastsætter krav til det individuelle solvensbehov samt et eventuelt yderligere kapitalkrav. Dette kapitalkrav skal dække de risici, som vurderes ikke at være tilstrækkeligt dækket af minimumskravet på 8 % i henhold til CRR. Det drejer sig eksempelvis om forretningsrisici samt særlige kreditrisici.

Spar Nord anvender den såkaldte 8+ model, som Finanstilsynet anviser i sin vejledning. En 8+ tilgang betyder, at der tages udgangspunkt i minimumskapitalkravet på 8 % af den samlede risikoeksponering (søjle I) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af den samlede risikoeksponering. Med andre ord antages almindelige risici at være dækket af kravet om 8 %, og der skal derfor tages stilling til i hvilket omfang, et institut har risici derudover, som nødvendiggør et tillæg i det opgjorte solvensbehov (søjle II).

I Finanstilsynets vejledning er der inden for en række risikoområder opstillet benchmarks for, hvornår Finanstilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig og dermed medfører et tillæg i det individuelle solvensbehov. Endvidere er der så vidt muligt opstillet metoder til beregning af tillæg-

gets størrelse inden for de enkelte risikoområder. Med afsæt i Finanstilsynets vejledning fastsætter bestyrelsen efter indstilling fra Solvens- og Risiko-styringskomiteen Spar Nords tilstrækkelige kapitalgrundlag og individuelle solvensbehov.

Spar Nords opgørelsesmetode følger Finanstilsynets vejledning og er baseret på en vurdering af risici inden for følgende 9 hovedområder:

1. Indtjening
2. Udlånsvækst
3. Kreditrisici
 - Kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer
 - Koncentrationsrisiko: Individuelle kunder
 - Koncentrationsrisici: Brancher
 - Koncentration på sikkerheder
 - Koncentration på geografi
 - Øvrige kreditrisici
4. Markedsrisici
 - Renterisiko
 - Aktierisiko
 - Valutarisiko
 - Kreditspændrisiko
5. Likviditetsrisici
6. Operationelle risici
7. Gearing
8. Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter
9. Øvrige risici
 - Bankens forretningsprofil
 - Strategiske risici
 - Omdømmerisici
 - Ejendomme
 - Øvrige

Fastsættelsen af de enkelte områders indflydelse på kapitalbehovet er beregnet direkte via de metoder, som Finanstilsynet har anvist i vejledningen og via supplerende beregninger. På enkelte risikoområder er der foretaget en skønsmæssig vurdering.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Spar Nords opfattelse dækkende for alle de risikoområder lovgivningen kræver. Det tilstrækkelige kapitalgrundlag er ultimo 2018 opgjort til 5.091 mio. kr., hvilket er en stigning på 612 mio. kr. i forhold til ultimo 2017. Stigningen kan bl.a. henføres til øget tillæg for kreditspændrisiko samt udviklingen i den samlede risikoeksponering.

Spar Nords samlede risikoeksponering steg fra 49,5 mia. kr. ultimo 2017 til 53,9 mia. kr. ultimo 2018. Solvensbehovet er ultimo 2018 opgjort til 9,5 % (ultimo 2017: 9,0 %).

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag fordelt på risiko-områder er vist i figur 4.9.

Figur 4.9

Tilstrækkeligt kapitalgrundlag fordelt på risikoområder

Mio. kr.	2018	% af REA *)	2017	% af REA *)
Minimumskrav på 8%				
Kreditrisiko inkl. CVA	3.522	6,5	3.253	6,6
Markedsrisiko	330	0,6	256	0,5
Operationel risiko	456	0,8	455	0,9
I alt	4.309	8,0	3.964	8,0
Tillæg til solvensbehovet				
Kreditrisiko	334	0,6	341	0,7
Markedsrisiko	328	0,6	165	0,3
Andre risici	120	0,2	9	0,0
Tillæg i alt	782	1,5	515	1,0
I alt	5.091	9,5	4.479	9,0

* REA = Risikoeksponering

4.6 Kapitalbuffere

Afledt af implementeringen af kapitalkravsdirektivet CRD IV i Lov om finansiel virksomhed er danske pengeinstitutter forpligtet til at skulle overholde flere bufferkrav. Fælles for alle bufferkravene er, at det alene er egentlig kernekapital, der må anvendes til at opfylde kapitalkravet. I tilfælde af et pengeinstitut ikke opfylder kapitalkravet til bufferne, vil det medføre begrænsninger i pengeinstitutets mulighed for at foretage udbyttebetalinger og andre udlodninger.

Det kombinerede kapitalbufferkrav består af en kontracyklisk kapitalbuffer, en kapitalbevaringsbuffer og en systemisk buffer. Herudover er der et bufferkrav til pengeinstitutter, der er udpeget som SIFI-institutter.

Det kontracykliske bufferkrav kan erhvervsministeren fastsætte, hvis det vurderes, at de økonomiske forhold resulterer i øgede samfundsøkonomiske risici. I 2018 besluttede erhvervsministeren efter anbefaling fra Det Systemiske Risikoråd at fastsætte et kontracyklisk bufferkrav. Det kontracykliske bufferkrav er fastsat til i alt 1 % hvoraf 0,5 % indføres fra 31. marts 2019 og yderligere 0,5 % pr. 30. september 2019.

Kapitalbevaringsbufferen har til hensigt at sikre en kapitalmæssig mere robust finansiel sektor i form af en styrket egentlig kernekapitalprocent. I 2016 påbegyndtes indfasningen af bufferkravet, som vil være fuldt indfaset i 2019, hvor der skal reserveres 2,5 % af den samlede risikoeksponering.

SIFI-bufferkravet afhænger af det enkelte pengeinstituts systemiskhed, og kravet indfases lig de øvrige bufferkrav. Et SIFI-institut er dog ikke underlagt både et SIFI-bufferkrav og et systemisk bufferkrav, men det højeste af disse i tilfælde af, at der fastsættes et systemisk bufferkrav.

Spar Nord er ved udpegningen til SIFI-institut blevet pålagt et SIFI-bufferkrav på 1,0 % som senest skal være opfyldt ultimo 2020.

Erhvervsministeren kan fastsætte et systemisk bufferkrav til brug for at forebygge og begrænse langsigtede, ikke-cykliske, systemiske eller makro-prudentielle risici, der ikke er omfattet af CRR. Der er ikke indført en systemisk buffer, der påvirker Spar Nord.

4.6.1 Det kombinerede bufferkrav

Det institutspecifikke kontracykliske bufferkrav udgør 8,3 mio. kr. ultimo 2018. Bufferen er opgjort på baggrund af den geografiske fordeling af Spar Nords krediteksponering. Fordelingen af krediteksponeringer, der er relevant for beregning af det kontracykliske bufferkrav, er vist i figur 4.10.

Figur 4.10

Krediteksponering geografisk

%	2018		2017	
	Eksponering	Buffersats	Eksponering	Buffersats
Danmark	97,8	0,0	97,4	0,0
Tyskland	0,5	0,0	0,3	0,0
Sverige	0,3	2,0	0,7	2,0
Norge	0,4	2,0	0,2	2,0
Storbritannien	0,1	1,0	0,3	0,0
Luxembourg	0,0	0,0	0,3	0,0
USA	0,1	0,0	0,2	0,0
Øvrige lande	0,8	-	0,6	-

Udover det kontracykliske bufferkrav skal Spar Nord også reservere kapital til den såkaldte kapitalbevaringsbuffer. Kravet opgøres på baggrund af den samlede risikoeksponering og udgør ultimo 2018 1,875 % af den samlede risikoeksponering.

Spar Nords kombinerede bufferkrav består derfor ultimo 2018 af den institutspecifikke kontracykliske buffer samt kravet til kapitalbevaringsbufferen. Det opgjorte kombinerede bufferkrav er vist i figur 4.11.

Figur 4.11

Det kombinerede bufferkrav

	2018	2017
Den samlede risikoeksponering (mio. kr.)	53.858	49.546
Institutspecifik kontracyklisk bufferkrav (%)	0,0	0,0
Kapitalbevaringsbufferkrav (%)	1,9	1,3
Institutspecifik kontracyklisk bufferkrav (mio. kr.)	8	9
Kapitalbevaringsbufferkrav (mio. kr.)	1.010	619
Det kombinerede bufferkrav (mio. kr.)	1.018	628

I 2018 er det kombinerede bufferkrav i Spar Nord forøget med ca. 390 mio. kr. Dette primært som følge af en stigning i kapitalbevaringsbuffersatsen fra 1,25 % til 1,875 %. Sekundært sker der en stigning på den samlede risikoeksponering.

Standardformat for offentliggørelse af oplysningerne vedrørende kravet om overholdelse af kravet om en kontracyklisk kapitalbuffer fremgår af Appendix E.

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

4.7 Overdækning i forhold til kapitalkrav

Figur 4.12. viser, at Spar Nords egentlig kernekapital ultimo 2018 er opgjort til 14,0 % svarende til en overdækning på 6,6 procentpoint i forhold til kravet til egentlig kernekapital.

Figur 4.12

Overdækning i forhold til krav til egentlig kernekapital

Mio. kr./%	2018		2017	
Grundlagkrav på 4,5 %	2.424	4,5	2.230	4,5
Tillæg til solvensbehovet	440	0,8	290	0,6
Kombineret bufferkrav	1.018	1,9	628	1,3
Kapitalkrav fra hybrid kernekapital	117	0,2	38	0,1
Kapitalkrav fra supplerende kapital	0	0,0	28	0,1
Kapitalkrav	3.999	7,4	3.213	6,5
Egentlig kernekapital	7.549	14,0	7.123	14,4
Overdækning	3.551	6,6	3.909	7,9

Spar Nords kapitalprocent er ultimo 2018 opgjort til 18,0 svarende til en overdækning på 6,6 procentpoint i forhold til det samlede kapitalkrav.

Figur 4.13

Overdækning i forhold til kapitalkrav

Mio. kr./%	2018		2017	
Minimumskravet på 8 %	4.309	8,0	3.964	8,0
Tillæg til solvensbehovet	782	1,5	515	1,0
Kombineret bufferkrav	1.018	1,9	628	1,3
Kapitalkrav	6.109	11,3	5.107	10,3
Kapitalgrundlag	9.691	18,0	9.016	18,2
Overskydende supplerende kapital	31	0,1	0	0,0
Overdækning	3.551	6,6	3.909	7,9

4.8 Gearingsgrad

Gearingsgraden beregnes som kernekapitalen sat i forhold til den samlede eksponering. Spar Nord har fastsat procedurer med det formål at imødegå risikoen for overdreven gearingsrisiko samt sikre identifikation, styring og overvågning af Spar Nords gearingsrisiko. Herudover er der udarbejdet metoder til at måle risici for overdreven gearing samt metoder til at vurdere væsentlige ændringer for gearingsgraden.

Der er i lovgivningen endnu ikke fastsat en grænseværdi for gearingsgraden. Det er dog besluttet, at implementeringen af CRR II indeholder en grænse på 3,0 % svarende til en maksimal gearing på cirka 33 gange kernekapitalen. Spar Nord overholder både dette mål samt egen målsætning på minimum 6 % med en solid margin, idet Spar Nords gearingsgrad ultimo 2018 er opgjort til 8,7 %. Denne opgørelse er sket på baggrund af det opgjorte kapitalgrundlag, der følger reglerne for overgangsordning af IFRS 9. Ved anvendelse af en kernekapital, der opgøres i forhold til et fuldt indfaset regelsæt, vil gearingsgraden være opgjort til 8,4 %.

Figur 4.14

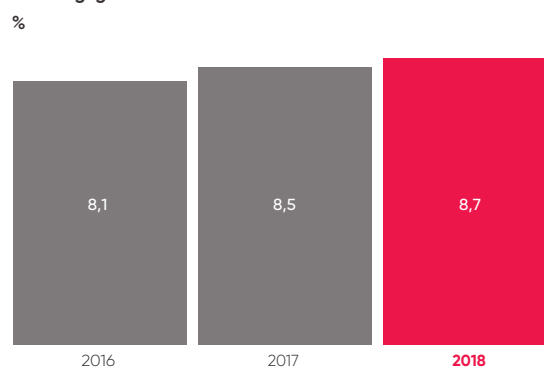
Gearingsgraden

%	2018	2017
Gearingsgrad - Overgangsordning IFRS 9/CRR	8,7	8,5
Gearingsgrad ved fuld indfaset IFRS 9/CRR	8,4	8,4

Figur 4.15 viser en stigende gearingsgrad i Spar Nord i perioden 2016-2018.

Figur 4.15

Gearingsgrad

4.9 Systemisk vigtigt finansielt institut

Spar Nord blev 2. januar 2019 udpeget til et systemisk vigtigt finansielt institut (SIFI). Udpegningen til SIFI-institut vil medføre øgede kapitalkrav samt generelt øgede krav til bankens risikostyring. Spar Nord skal således leve op til et SIFI-bufferkrav på 1 %, der skal være opfyldt senest ultimo 2020.

Sektion 4

Kapital og solvensbehov

Baggrunden for Spar Nords udpegning til SIFI var, at Erhvervsministeriet i december 2017 besluttede, at modellen for udpegning af systemisk vigtige finansielle institutter skulle justeres, bl.a. således, at grænseværdien for markedsandel på indlån blev sænket fra 5,0 % af sektorens samlede indlån til 3,0 % af sektorens samlede indlån. Justeringen sker for at sikre, at institutter, der reelt vurderes systemisk vigtige i Danmark, også bliver udpeget som sådan.

4.10 Nedskrivningsegne passiver

Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet har i henhold til Lov om finansiell virksomhed udarbejdet planer for afvikling af nødlidende pengeinstitutter. I forbindelse med disse planer skal der fastsættes et krav til nedskrivningsegne passiver (NEP-krav).

Det generelle afviklingsprincip for SIFI-institutter er, at de skal kunne restruktureres og sendes tilbage på markedet med tilstrækkelig kapitalisering til at sikre markedets tillid.

Spar Nords NEP-krav er fastsat til to gange solvensbehov plus to gange det kombinerede bufferkrav med undtagelse af det kontracykliske bufferkrav, der kun indgår en gang i NEP-kravet.

NEP-kravet for Spar Nord vil blive indfaset med 25 % om året i perioden fra primo 2019 til primo 2022.

Spar Nords NEP-krav opgjort primo 2019 er vist i figur 4.16.

Figur 4.16

NEP-krav

%	Indfasningsordning 01.01.2019
Solvensbehov	9,5
Kapitalbevaringsbufferkrav	2,5
SIFI-bufferkrav	0,0
Kontracyklisk bufferkrav	0,0
Kapitalkrav	12,0
NEP-tillæg	3,0
Samlet NEP-krav	15,0

NEP-kravet forventes at skulle opfyldes med konverterbare fordringer ("kontraktlig bail-in"), herunder egentlig kernekapital, Tier-1 (hybrid kernekapital) og Tier-2 (supplerende kapital), med en løbetid større end 1 år. Derudover vil der kunne anvendes en ny type kapital, der omtales som Non-Preferred Senior (NPS). NPS er foranstillet de nuværende kapitalinstrumenter (egentlig kernekapital, Tier-1 og Tier-2 kapital) og skal ligeledes have en løbetid, der er større end 1 år. Spar Nord planlægger i løbet af 2019-2021 at udstede i niveauet 6-7 mia. kr. Non-Preferred Senior obligationer, heraf i niveauet 2 mia. kr. i 2. halvår 2019.

4.11 Interne ratingbaserede modeller

Med baggrund i kommende NEP-krav og øgede kapitalkrav, som følge af udpegningen til SIFI-institut, har Spar Nord besluttet at arbejde på at forberede en ansøgning om tilladelse til at overgå til anvendelse af interne ratingbaserede modeller (IRB) til opgørelse af kapitalrisikoen.

Banken anvender i dag standardmetoden til opgørelse af bankens risikoeksponering. Ved at anvende interne ratingbaserede modeller kan Spar Nord opnå lavere risikovægte for bankens aktiver og dermed en mere optimal kapitalanvendelse.

Det er Spar Nords forventning, at det forberedende arbejde vil tage 3 år, således at en ansøgning om overgang til IRB vil kunne indsendes ultimo 2021.

4.12 Basel IV – fremtidens regelsæt

I december 2018 er der opnået enighed om anbefalinger til ændret regelsæt for opgørelse af kapitalprocenter og kapitalkrav under betegnelsen Basel IV/CRR II. Forslaget forventes behandlet i EU i starten af 2019 med ikrafttrædelse 1. januar 2022.

Udarbejdelsen af CRR III er ligeledes igangsat. Der er foreløbig ikke fastsat en dato for ikrafttrædelse.

CRR II og CRR III forventes samlet set at medføre ændret regulering på følgende områder:

- Kreditrisiko herunder modpartsrisiko
- Ny opgørelsesmetode for markedsrisiko
- Operationel risiko
- Krav til gearingsgrad for SIFI-institutter
- Håndtering af IRB-modellering

Likviditetsrisiko

Udvikling i 2018

Sammenlignet med ultimo 2017 er Spar Nords likviditetssituation ultimo 2018 uændret stærk. Ultimo 2018 er Spar Nords LCR-nøgletal således opgjort til 174 % mod 187 % ultimo 2017. Spar Nords strategiske likviditet opgøres til 21,8 mia. kr., hvilket er en stigning på 1,0 mia. kr. sammenlignet med 2017.

Definition af likviditetsrisiko

Spar Nord er generelt eksponeret over for likviditetsrisiko, når udlåns-, investerings- og fundingaktiviteter resulterer i cashflowmismatch. Ved likviditetsrisiko forstås, at Spar Nord ikke kan opfylde sine betalingsforpligtelser samtidig med opfyldelse af likviditetskrav i lovgivningen. Det er ligeledes en likviditetsrisiko, såfremt manglende finansiering/funding forhindrer Spar Nord i at opretholde den vedtagne forretningsmodel eller, at Spar Nords omkostninger til likviditetsfremskaffelse stiger uforholdsmæssigt meget.

5.1 Likviditetspolitik

Likviditetspolitikken fastlægger Spar Nords overordnede risikoprofil for likviditetsrisiko og finansieringsstruktur samt den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling på likviditetsområdet med henblik på lønsomt at understøtte Spar Nords forretningsmodel.

Målet med likviditetspolitikken er at sikre, at Spar Nord til ethvert tidspunkt har en likviditetsrisiko, der står i et naturligt forhold til den overordnede risikoprofil. Likviditetspolitikken skal ligeledes sikre, at Spar Nord til ethvert tidspunkt har en tilstrækkelig håndtering og styring af likviditeten, kan opfylde sine betalingsforpligtelser, overholde gældende lovgivningskrav samt understøtte fremtidige aktiviteter og vækst. Endeligt skal likviditetspolitikken sikre en finansieringsstruktur, som optimeres i forhold til risiko og pris.

Det er Spar Nords målsætning, at LCR minimum udgør 125 % i henhold til LCR-forordningen. Det er ligeledes en målsætning, at Spar Nord holder sig inden for grænseværdierne for Funding ratio og Likviditetspejlemærket fastsat i Tilsynsdiamanten.

Sektion 5

Likviditetsrisiko

Figur 5.1

Likviditetsstyring i Spar Nord

	Kortsigtet likviditetsstyring		Likviditetsstresstest	Styring af fundingkilder og -behov	Langsigtet likviditetsstyring
Formål	Sikre at Spar Nord på kort, operationelt sigt altid kan svare sine forpligtelser Sikre opfyldelse af intra day likviditet	Sikre at Spar Nord på 30-dages sigt har tilstrækkelig likvide aktiver af god kvalitet til at imødestå et hårdt stressscenario Sikre opfyldelse af Liquidity Coverage Ratio (LCR) jf. CRR	Sikre at Spar Nord i rimelig tid er opmærksom på fremtidige likviditets- og refinansieringsrisici Stresstest udarbejdes på 12 måneders sigt	Sikre at Spar Nord har en diversificeret og balanceret fundingstruktur Sikre at Spar Nord har overblik over fremtidigt fundingbehov fordelt på fundingkilder	Sikre at Spar Nord på langt sigt har inddækket et evt. indlåns-udlåns-mismatch Sikre opfyldelse af Finanstilsynets Funding Ratio jf. Tilsynsdiamanten og Net Stable Funding Ratio jf. CRR
Styringsredskab	Decentralt instruksmål	Decentralt instruksmål	Centralt instruksmål	Centralt instruksmål	Centralt instruksmål
Overvågning/styring	Likviditetsstyringsfunktionen	Likviditetsstyringsfunktionen	Funding	Funding	Funding
Modtager af rapportering	Direktør for Handels- og Udlandsområdet samt Direktion og Bestyrelse.	Direktør for Handels- og Udlandsområdet samt Direktion og Bestyrelse.	Direktion og Bestyrelse	Direktion og Bestyrelse	Direktion og Bestyrelse
Model	Styring af intra day likviditet	GAP analyse/simuleringsværktøj	GAP analyse/fremskrivning	GAP analyse/fremskrivning	GAP analyse
Nøgletal / model til opfølgning	Krav til intra day likviditet	Liquidity Coverage Ratio 30 dages regel	Likviditetsstresstest	Likviditetsfremskrivning	Strategisk likviditet

5.2 Styring, overvågning og rapportering

Med udgangspunkt i de af bestyrelsen fastsatte politikker og målsætninger har direktionen udstukket operationelle rammer og specifikke limits, hvor Handels- og Udlandsområdet har ansvaret for styring af Spar Nords kortsigtede likviditet. Økonomaifdelingen har ansvaret for kontrol og overvågning af Spar Nords langsigtete likviditet.

Økonomaifdelingen har ansvaret for at opføre, overvåge og kontrollere, at Spar Nords likviditetsrisiko ligger inden for de tildelte rammer. Der foretages regelmæssig rapportering til direktion, bestyrelse og Finanstilsyn.

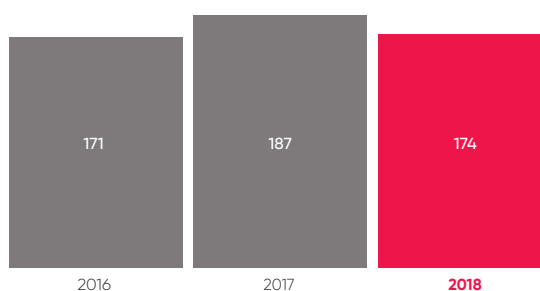
5.3 Kortsigtet likviditet

Spar Nord arbejder med faste modeller til overvågning og styring af Spar Nords kortsigtede likviditet, herunder daglig styring af LCR og intradag likviditet samt løbende udarbejdelse af stresstests.

LCR opgøres ultimo 2018 til 174 %, hvilket er i komfortabel afstand til Spar Nords målsætning om en LCR på minimum 125 %. Overdækningen på 49 procentpoint ift. Spar Nords målsætning svarer til 4,7 mia. kr. i overskudslikviditet. Opgjort ift. lovkrav på 100 % udgør overskudslikviditeten 7,0 mia. kr. LCR blev ultimo 2017 opgjort til 187 %.

Figur 5.2

Liquidity coverage ratio (LCR)
%

Likviditetsberedskabet iht. LCR udgøres i al væsentlighed af statsfordringer (Level 1A aktiver) og realkreditobligationer med særdeles stor likviditet og særdeles høj kreditkvalitet (Level 1B aktiver).

Figur 5.3

Liquidity coverage ratio

Mio. kr.	2018	2017
Likviditetsberedskab	16.513	17.342
Likviditetskrav	9.471	9.282
LCR (%)	174	187

Specifikationer vedrørende Liquidity Coverage Ratio fremgår af Appendix G.

Sektion 5

Likviditetsrisiko

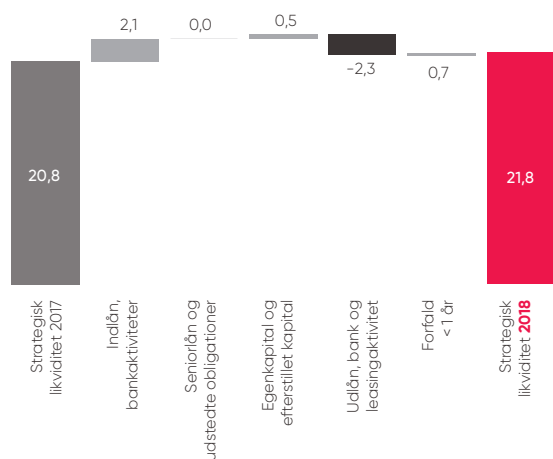
5.4 Langsigtet likviditet

Spar Nord opgør den strategiske likviditet som indlån ekskl. repoforretninger, seniorlån, udstedte obligationer, efterstillede kapitalindskud og egenkapital fratrukket udlån ekskl. reverse repoforretninger. Derimod medregnes efterstillede kapitalindskud, seniorlån og udstedte obligationer, som har forfald inden for 12 måneder, ikke i opgørelsen af strategisk likviditet.

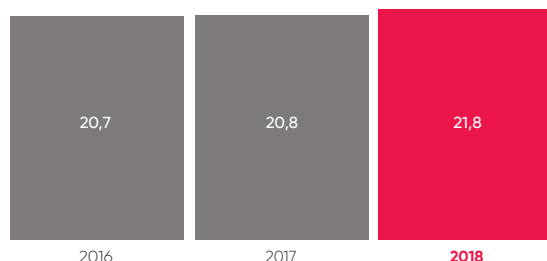
Ved udgangen af 2018 har Spar Nord en strategisk likviditet på 21,8 mia. kr. Niveauet udtrykker en styrket likviditet på 1,0 mia. kr. sammenlignet med ultimo 2017, hvor strategisk likviditet blev opgjort til 20,8 mia. kr.

Sammenlignet med 2017 er Spar Nords udlån forøget 2,3 mia. kr., hvilket omtrent bliver matchet af en stigning i indlån på 2,1 mia. kr. Medio december 2018 indfrie Spar Nord et Tier-2 lån på 700 mio. kr. udstedt i 2013, hvorfor efterstillede kapitalindskud med restløbetid under 1 år ikke længere belaster Spar Nords strategiske likviditet. Endeligt bidrager optagelse af ny efterstillede kapitalindskud og en positiv konsolidering samlet set til den forbedrede strategiske likviditet.

Figur 5.4
Udvikling i strategisk likviditet
Mia. kr.

Figur 5.5
Strategisk likviditet
Mia. kr.

5.5 Stresstest

I henhold til Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. udarbejder Spar Nord interne likviditetsstresstests, der er baseret på LCR. Stresstestene udarbejdes for en 12-måneders periode og opgøres i tre fast definerede scenarier, et virksomhedsspecifikt, et markedsspecifikt og et kombinationsscenario, og opgøres alle uden ledelsesmæssig indgriben. De udarbejdede stresstests har levet op til Spar Nords interne målsætninger i hele perioden.

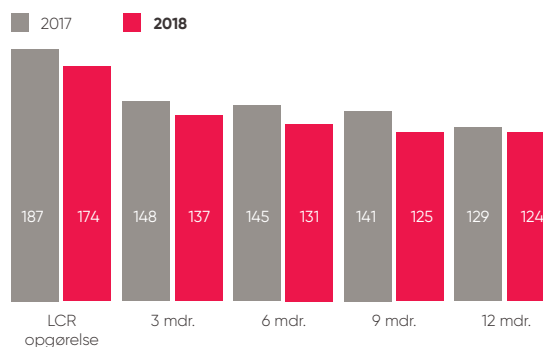
Figur 5.6 og figur 5.7 viser resultatet af likviditetsfremskrivning i et hårdt stressscenario, hvor Spar Nord i likviditetsstyringen opererer med en 3-måneders overlevelsesperiode. Foruden forfald på penge- og kapitalmarkedsfunding inkluderer stressscenariet et massivt stress på indlånsbasen, fortsat udlånsvækst og stress af obligationsbeholdningen.

Ultimo 2018 viser fremskrivningen, at Spar Nords likviditetsberedskab reduceres med 6,7 mia. kr. over fremskrivningsperioden på 12 måneder, men samtidigt også, at Spar Nord i et hårdt stressscenario lever op til lovkravet på LCR i den fulde fremskrivningsperiode på 12 måneder.

Figur 5.6
Afløb af likviditetsberedskab i et hårdt stressscenario

Mio. kr./%	Likviditetsberedskab		Akkumuleret afløb	
	2018	2017	2018	2017
Opgørelsesperiode	16.513	17.342		
3 måneder	12.414	13.614	-25	-22
6 måneder	11.507	12.832	-30	-26
9 måneder	10.668	12.081	-35	-30
12 måneder	9.863	10.690	-40	-38

Figur 5.7
LCR fremskrevet i et hårdt stressscenario
%

Sektion 5

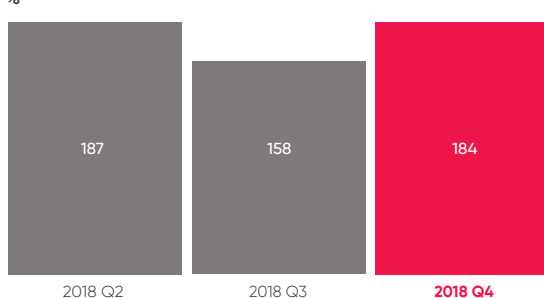
Likviditetsrisiko

5.6 Likviditetspejlemærke

Finanstilsynets opdaterede likviditetspejlemærke trådte i kraft 30. juni 2018. Likviditetspejlemærket er baseret på en fremskrevet version af LCR, hvor der anvendes en lempeligere opgørelse af tælleren, mens tidshorisonten for nævneren udvides til at dække perioden til og med 3 måneder.

Figur 5.8

Likviditetspejlemærke

Spar Nord har siden implementering af Likviditetspejlemærket i Tilsynsdiamanten realiseret et niveau markant over kravet på 100 %.

5.7 Funding- og forfaldsstruktur

Spar Nords aktiviteter finansieres overvejende gennem fire fundingkilder:

- Kundeindlån
- Lån eller repotransaktioner hos andre kreditinstitutter og Nationalbanken
- Udstedte obligationer og seniorlån
- Efterstillede kapitalindskud og egenkapital

I fremtiden vil også udstedelse af Non-Preferred Senior gæld være en betydende fundingkilde for Spar Nord.

Samlet set er Spar Nords funding ultimo 2018 forøget med 2,9 mia. kr. til 63,8 mia. kr. sammenlignet med ultimo 2017. Den væsentligste ændring i Spar Nords funding er en stigning i indlånet inkl. repo på 1,9 mia. kr., der i al væsentlighed kan henføres til indlån på anfordring. En netto stigning i anvendelsen af repo'er og genkøb samt gæld til centralbanker og kreditinstitutter har sammen med konsolidering og optagelse af ny efterstillede kapitalindskud ligeledes påvirket Spar Nords samlede funding ved udgangen af 2018. Indlån er fortsat Spar Nords største fundingkilde og udgør ultimo 2018 79,6 % af Spar Nords samlede funding.

Ultimo 2018 udgør Spar Nords samlede langsigtet funding (anfordringsindlån og funding med en løbetid over 1 år) i alt 93,8 %, hvilket er 0,7 procentpoint højere end ultimo 2017.

Figur 5.9

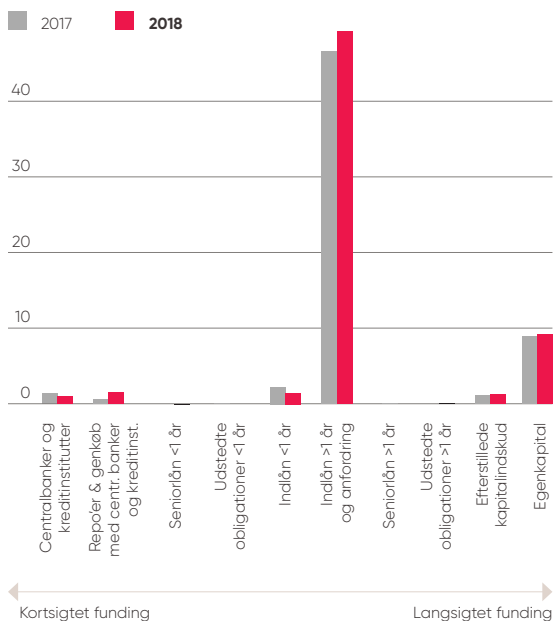
Fundingstruktur

Mio. kr./%	2018	2017	2018	2017
Centralbanker og kreditinstitutter	947	1.377	1,5	2,3
Repo'er og genkøb med centralbanker og kreditinstitutter	1.519	555	2,4	0,9
Seniorlån < 1 år	0	2	0,0	0,0
Udstedte obligationer < 1 år	0	0	0,0	0,0
Indlån < 1 år	1.469	2.262	2,3	3,7
Indlån > 1 år og anfordring	49.304	46.582	77,3	76,5
Seniorlån > 1 år	0	30	0,0	0,0
Udstedte obligationer > 1 år	0	0	0,0	0,0
Efterstillede kapitalindskud	1.332	1.144	2,1	1,9
Egenkapital	9.241	8.975	14,5	14,7
I alt	63.812	60.926	100,0	100,0

Figur 5.10

Fundingstruktur

Mia. kr.

5.8 Likviditetsberedskabsplan

I henhold til Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. har Spar Nord udarbejdet en likviditetsberedskabsplan indeholdende et katalog over mulige handlinger, som kan styrke Spar Nords likviditet i en krisesituation. I kataloget er de enkelte handlingers forventede effekt og tidshorisont beskrevet nærmere.

Likviditetsberedskabsplanen træder i kraft, såfremt Spar Nord kun vanskeligt og med markant øgede fundingomkostninger kan opfylde de fastsatte likviditetsinstrukser.

Sektion 5

Likviditetsrisiko

5.9 Behæftede aktiver

Behæftelse af aktiver kan udgøre en fundingrisiko, hvis Spar Nord har mange behæftede aktiver i forhold til den samlede balance. En høj aktivbehæftelse kan få en negativ indflydelse på mulighederne for at skaffe ikke-sikret finansiering, idet øget aktivbehæftelse er med til at forringe denne type kreditors stilling i en konkurssituation.

Som en del af forretningsmodellen har Spar Nord igennem en lang årrække været aktiv på penge- og derivatmarkedet, hvorfor en andel af Spar Nords aktiver løbende vil være behæftede. Det kan være som sikkerhedsstillelse ved fremskaffelse af funding gennem repoforretninger eller som sikkerhedsstillelse for markedsværdier relateret til interbank derivathandel. Endvidere har Spar Nord en række øvrige sikkerhedsstillelser til forskellige formål, eksempelvis clearingsaktiviteter.

De primære kilder til aktivbehæftelse er:

Behæftelse affødt af aktiviteter på fondsmarkedet:

- Repo- og reverse repotransaktioner
- Genkøbstransaktion i Nationalbanken
- Lån af værdipapirer

Sikkerhedsstillelse for derivathandel:

- CSA-sikkerhedsstillelse for markedsværdien i derivathandler
- CCP-sikkerhedsstillelse for clearing af derivathandler
- Sikkerhedsstillelse for aktielån

Øvrige aktiver:

- Sikkerhed stillet i clearingsystemer
- Indbetalte marginer og defaultfunds
- Modregning jf. nettingaftaler
- Stillet pant for realkreditlån

De primære modtagne sikkerheder stammer fra reverse repoforretninger.

Figur 5.11

Andel af behæftede aktiver

Mio. kr.	Ultimo		Gennemsnit	
	2018	2017	2018	2017
Behæftede aktiver	2.184	1.503	2.746	1.954
Aktiver og sikkerheder	88.506	90.430	91.060	88.525
Andel af behæftede aktiver (%)	2,5	1,7	3,0	2,2

Den gennemsnitlige andel af Spar Nords behæftede aktiver udgør 3,0 % af de samlede aktiver tillagt modtagne sikkerheder, som kan danne grundlag for behæftelse i 2018. Dette er en stigning på 0,8 procentpoint forhold til 2,2 % i 2017.

Specifikationer vedrørende behæftede aktiver fremgår af Appendix H.

5.10 Kommende lovgivning på likviditetsområdet

Europa Kommissionens forslag til CRR II forventes endeligt vedtaget i løbet af 1. halvår 2019, hvorefter likviditetskravet på Net Stable Funding Ratio (NSFR) forventes at finde anvendelse fra medio 2021. NSFR søger at sikre stabile fundingprofiler hos de enkelte banker, hvor sammenhængen mellem løbetiden af aktiver og fundingsiden er i fokus. NSFR-nøgletallet opgøres for en tidshorisont på 1 år.

På baggrund af foreløbige beregninger og vurderinger af principperne bag beregning af NSFR vurderes Spar Nord at være på plads i forhold til et fremtidigt likviditetskrav på NSFR på 100 %.

Kreditrisiko

Udvikling i 2018

Spar Nord har i 2018 generelt oplevet en tilfredsstillende udvikling i udlånsporteføljens bonitet. Kreditkvaliteten blandt både privat- og erhvervskunderne har de seneste år været historisk god, og i 2018 fortsatte den generelt positive udvikling. Risikoniveauet på bankens landbrugskunder var dog stigende i 2018, hvilket bl.a. kunne henføres til vanskelige forhold for svineproducenterne og den alvorlige tørke i sommerperioden.

Volumenmæssigt har der i 2018 været vækst på både privat- og erhvervskundesiden. Udlånsvæksten, som var på 2,5 mia. kr. eller 6 %, var bl.a. drevet af vækst i udlånstyper som prioritetslån til private og leasing til erhverv. Bankens formidling af realkreditlån til privat- og erhvervskunderne fortsatte de senere års positive tendens, idet det i 2018 blev til en vækst på 3,7 mia. kr. eller 5 %.

Definition af kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for tab som følge af, at udlånskunder eller andre modparter misligholder deres betalingsforpligtelser, herunder risici ved kunder med finansielle problemer, risici relateret til store eksponeringer, koncentrationsrisici og risiko på bevilgede, ikke udnyttede eksponeringer.

Under kreditrisiko hører tillige afviklings- og modpartsrisiko. Afviklingsrisiko er den risiko, der opstår, når betalinger afvikles, f.eks. betalinger for valutatransaktioner og handel med finansielle instrumenter. Risikoen opstår, når Spar Nord fremsender betalinger, før det er sikret, at modparten har opfyldt sine forpligtelser.

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af en kundes misligholdelse af OTC-derivater og værdipapirfinansieringsinstrumenter.

DEN SAMLEDE RISIKOEKSPONERING

44,0 mia. kr.

2017: 40,7 mia. kr.

UDLÅN EKSKL. REVERSE (BRUTTO)

41,3 mia. kr.

2017: 38,8 mia. kr.

NEDSKRIVNINGSPROCENT (DRIFTSPÅVIRKNING)

0,3 %

2017: -0,1 %

SAMLEDE NEDSKRIVNINGER

3,3 %

2017: 2,7 %

VÆRDIFORRINGET (BRUTTO)

5,9 %

2017: 5,2 %

LÅN MED RENTESTOP

0,8 %

2017: 0,6 %

BLANCOANDEL (UDEN REVERSE)

42,3 %

2017: 41,5 %

Sektion 6

Kreditrisiko

6.1 Kreditpolitik

Spar Nords samlede kreditrisiko styres med udgangspunkt i bankens kreditpolitik, som sammen med de overordnede rammer for risikotagning fastsættes af bestyrelsen. Det centrale formål med Spar Nords kreditpolitik er at sikre et afbalanceret forhold mellem indtjening og risiko samt at risikotagning altid er forudkalkuleret.

Det er Spar Nords indstilling, at al kreditgivning skal være baseret på indsigt i kundernes økonomiske forhold og, at kreditværdighed (kundens evne og vilje til at opfylde nuværende og fremtidige forpligtelser) er et væsentligt parameter i alle kundeforhold.

Spar Nord lægger vægt på at skabe langvarige kunderelationer og ønsker ikke at bruge risikovillighed som et konkurrenceparameter. Spar Nord ønsker kun at indgå i forretninger, som er i overensstemmelse med god forretningsskik, og som ikke belaster Spar Nords omdømme og professionelle image.

Spar Nord har som hovedregel, at der ikke ydes lån og kreditter alene ud fra de stillede sikkerheder. Kunden skal således have både vilje og evne til at tilbagebetale de ydede lån, uden at Spar Nord skal realisere sikkerheder.

I bestræbelserne på at sikre god risikomæssig diversificering af krediteksponeringen har Spar Nord fastlagt en række interne målsætninger.

Overordnet ønsker banken – for ikke at miste sin handlefrihed i forhold til en kunde – ikke at udvide sit engagement til en størrelse, der betyder, at kunden ikke er naturligt kreditværdig i andre pengeinstitutter. Der er derfor fastsat en begrænsning på enkeltteksponeringer til maksimalt 500 mio. kr., hvoraf den usikrede del maksimalt må udgøre 250 mio. kr.

Eksponeringer mod finansielle institutter under tilsyn samt repo- og reverse repoforretninger er ikke omfattet af denne begrænsning.

Ved opgørelsen af eksponeringsstørrelserne anvendes de anerkendte kreditrisikojusteringer, som fremgår af afsnittet vedrørende Store eksponeringer i CRR-forordningen. For samhandelspartnere i den finansielle sektor med en ekstern kreditvurdering på investment grade niveau gælder lovgivningens begrænsninger. For andre samhandelspartnere i den finansielle sektor gælder en internt fastsat grænse på 700 mio. kr.

Spar Nord har fastsat målsætninger for den branchemæssige diversifikation af udlån og garantier, således at der for væsentlige brancher er givet intervaller for eksponeringens ønskede andel af den samlede eksponering.

Figur 6.1

Målsætning for brancher

%	Maksimal andel af samlet eksponering *)
Landbrugsområdet	10
Ejendomssektoren	15
heraf spekulativ**) ejendomsfinansiering	5
Finansiering og forsikring	10
Industri og råstofudvikling	10
Handel	15
Energiforsyning	8

* Eksklusiv reverse repoforretninger

** CRR 575/2013 artikel 4 pkt. 79

Endelig har Spar Nord i sin kreditpolitik et princip om, at der ønskes indsigt i kunders eventuelle engagement med andre pengeinstitutter.

6.2 Styring, overvågning og rapportering

Selv om Spar Nord har en forretningsmodel præget af decentral beslutningskraft, er kreditprocessen centralt styret.

I forhold til nye kunder er bevillingsretten som hovedregel på det halve af bevillingsretten for eksisterende kunder. Beføjelserne på kreditområdet er styret af to faktorer: De enkelte lokale direktørers evner og behov samt ønsket om, at en vis andel af bevillingerne fra de lokale banker behandles i Kreditkontoret. De decentrale bevillingsretter er på op til 10 mio. kr. for eksisterende kunder.

Den daglige styring af kreditrisiko varetages af kunderådgiverne i samarbejde med de lokale direktører. Eksponeringer, der overstiger den decentrale bevillingsramme, behandles i Kreditkontoret, Kreditkomitéen eller bestyrelsen. Kreditkontoret kan bevilge eksponeringer op til 50 mio. kr. for eksisterende kunder og 25 mio. kr. for nye kunder. Kreditkomitéen kan bevilge eksponeringer op til 100 mio. kr. og for nye op til 50 mio. kr. Eksponeringer over 100 mio. kr. og nye over 50 mio. kr. skal bevilges af bestyrelsen. Kreditkomitéen kan dog bevilge udvidelser på op til 50 mio. kr. på eksponeringer i forhold til seneste bestyrelsesbevilling.

Den overordnede overvågning af Spar Nords kreditrisiko varetages af Bonitetsafdelingen. Afdelingen overvåger udviklingen i eksponeringers kreditbonitet og gennemfører en systematisk bonitetskontrol af kreditporteføljen.

Nye eksponeringer til privatkunder over 100.000 kr. og til erhvervs kunder over 300.000 kr. screenes systemmæssigt med henblik på udvælgelse til manuel bonitetsvurdering. Udvalgelsen sker på baggrund af en kombination af risikoparametre, som tilsammen eller hver for sig indikerer forhøjet risikoniveau. Der sker løbende registrering af nye kunder med svag bonitet.

Spar Nord har udviklet IT-værktøjer til styring og overvågning af kreditrisikoen. Overvågningen foregår bl.a. via Spar Nords kreditanalyzesystem, hvori de væsentligste data omkring krediteksponeringer

Sektion 6

Kreditrisiko

ringer og kundernes økonomi registreres. Målet er at afdække faresignaler på et tidligt tidspunkt og samtidig overvåge den bonitetsmæssige udvikling i porteføljer og organisatoriske enheder.

Der gennemføres hver måned en statistisk baseret rating af både privat- og erhvervskunder. Rating-systemer anvendes i den decentrale kreditgivning således, at der kan bevilges større udvidelser til de bedste ratinggrupper end til de svageste. Systemerne anvendes desuden i overtræksstyring og prissætning, hvilket er med til at sikre en sammenhæng mellem kundens risiko, og den pris kunden betaler.

Som et led i Spar Nords kreditbehandling risikoklassificeres alle kunder med ikke-misligholdte engagementer efter sandsynligheden for, at den enkelte kunde defaultter (misligholder) inden for de kommende 12 måneder. Kunderne inddeles i grupperne 1 til 9, hvor gruppe 9 indeholder kunder med højeste risiko. Sandsynligheden for default estimeres statistisk ved hjælp af Spar Nords ratingsystemer, som bygger på forskellige modeller for de forskellige kundesegmenter.

For erhvervskunderne baserer modellen sig på tre komponenter: En regnskabskomponent, som ud fra kundens seneste regnskaber risikoklassificerer kunden. En adfærdskomponent, som klassificerer kunden ud fra kundens kontoadfærd og bevillingshistorik. Den tredje komponent er et konjunkturlement, som korrigerer klassifikationen ud fra konjunkturudviklingen.

Helt nye erhvervskunder klassificeres ud fra regnskabskomponenten samt konjunkturkomponenten indtil 6. måned, hvor også adfærdskomponenten bidrager.

For privatkunderne baserer modellen sig alene på en adfærdskomponent og en konjunkturkomponent.

Helt nye privatkunder i Spar Nord risikoklassificeres ud fra en ansøgningsscoremodel, der baserer sig på klassiske kreditnøgletal som formue, indkomst, rådighedsbeløb mm. Denne model er en kombination af en statistisk model og en ekspertmodel. Efter 6 måneder adfærdsscores kunderne, og de to modeller vægtes sammen i overgangsperioden indtil 12. måned, hvorefter ratingen alene baseres på adfærd.

I tillæg til de ovennævnte modeller, arbejder Spar Nord med en kvalitativ risikoklassificering, såkaldt "svag-markering", som foretages af rådgiveren, hvis kunden udviser faretegn. Disse faretegn kan for privatkunder være skilsmisse, arbejdsløshed osv. og for erhvervskunder være afsætningsproblemer, tab af nøglepersoner, tab af leverandører mm.

Privatkunder, der er svag-markeret men ikke-defaulteret, bliver 'down-graded' én ratinggruppe, dog kan en svag-kunde ikke tilhøre de bedste ratinggrupper (1 og 2).

For erhvervskunderne rates svag- og ikke svag-kunder hver for sig i to forskellige modeller. Begge modeller bygger dog på de samme komponenter.

6.3 Krediteksponering

Spar Nords samlede krediteksponering kan henføres dels til aktiviteter vedrørende udlån og garantier, dels til handelsaktiviteter i form af obligationer og finansielle instrumenter mv.

Figur 6.2 viser Spar Nords samlede regnskabsmæssige krediteksponering ultimo 2018 og ultimo 2017.

Figur 6.2

Regnskabsmæssig krediteksponering på hensættelser og dagsværdiregulering

Mio. kr.	2018	2017
Reverse repoforretninger med kunder	4.779	9.475
Udlån til amortiseret kostpris	39.551	37.272
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	44.330	46.747
Eventualforpligtelser	12.092	11.961
Krediteksponering på udlån og garantier netto	56.422	58.708
Nedskrivninger for udlån og hensættelser på garantier	1.868	1.616
Krediteksponering på udlån og garantier brutto	58.290	60.324
Krediteksponering på udlån og garantier netto	56.422	58.708
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	1.029	1.298
Reverse repoforretninger	931	570
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	469	867
Regnskabsmæssig krediteksponering udlånsaktiviteter	58.850	61.444
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter mv.	862	1.030
Krediteksponering aktiver i handelsbeholdningen	16.382	11.059
Aktiver i strategiske samarbejdspartnere	1.545	1.405
Associerede virksomheder	333	128
Regnskabsmæssig krediteksponering	77.972	75.066

Spar Nords nedskrivningskonto udgør i alt 1.945 mio. kr. ultimo 2018. Heraf udgør hensættelse til udnyttede maksimum 76 mio. kr.

Figur 6.3

Nedskrivningskonto på udlån og garantier

		Nedskrivningskonto	
Mio. kr.		2018	2017
Spar Nord		1.945	1.616

Sektion 6

Kreditrisiko

6.4 Udlån og garantier

Spar Nords samlede udlån og garantier før nedskrivninger udgør 58,3 mia. kr. ultimo 2018, hvilket er 2 mia. kr. lavere end ultimo 2017. Udviklingen afspejler, at reverse repoforretninger er reduceret med 4,7 mia. kr. og ultimo 2018 i alt udgør 4,8 mia. kr., mens bankudlånet er steget med 2,5 mia. kr. og ultimo 2018 udgør 41,3 mia. kr. Dette svarer til en udlånsvækst på 6 % i 2018. Herudover stiger garantierne med 0,2 mia. kr. til 12,2 mia. kr. ultimo 2018.

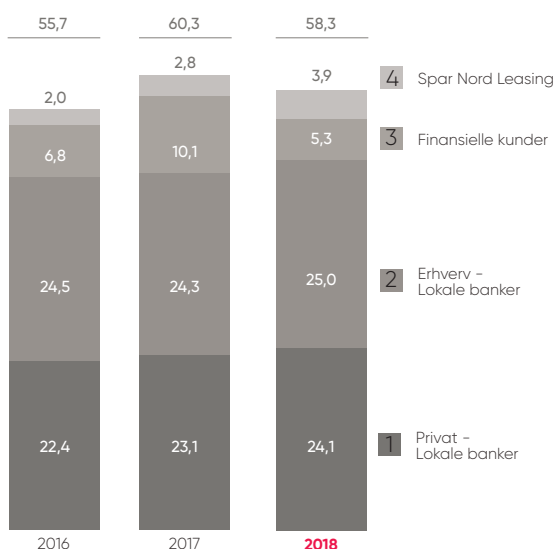
I Spar Nords løbende risikoovervågning opdeles kunderne i 4 grupper: 1) Privat – Lokale Banker, 2) Erhverv – Lokale Banker, 3) Finansielle kunder og 4) Spar Nord Leasing.

Udviklingen i disse kundegrupper fremgår af figur 6.4.

Figur 6.4

Eksponeringsfordeling

Mia. kr.

Krediteksponeringen mod private kunder i Spar Nords Lokale Banker er i løbet af 2018 steget med 1,0 mia. kr. svarende til 4 %, mens krediteksponeringen mod erhvervskunder er steget med 0,7 mia. kr. svarende til 3 %. Endelig er krediteksponeringen mod leasingkunder steget med 1,1 mia. kr. svarende til en stigning på 39 %.

Krediteksponeringen mod finansielle kunder er i løbet af 2018 reduceret med 4,7 mia. kr. som følge af et fald i reverse repoforretninger.

6.4.1 Branchefordeling

Figur 6.5 viser fordelingen af Spar Nords udlån og garantier på brancher ultimo 2018 og ultimo 2017 samt de senest tilgængelige tal for den gennemsnitlige branchefordeling på sektorniveau.

Det fremgår af figur 6.5, at en stor andel af Spar Nords udlån og garantier kan henføres til privatkunder, og at fordelingen af udlån til erhvervskunder ikke i væsentlig grad adskiller sig fra sektoren som helhed.

Figur 6.5

Branchefordeling

Mio. kr./%	Udlån og garantier			Udlån og garantier	
	2018	2018	2017	Udlån	Sektoren
Offentlige myndigheder	43	0,1	0,0	0,1	3,3
Landbrug, jagt og skovbrug	2.969	5,1	5,1	6,0	3,6
Fiskeri	125	0,2	0,2	0,2	na
Industri og råstofudvinding	2.795	4,8	4,5	5,2	7,2
Energiforsyning	1.577	2,7	2,7	3,2	1,8
Bygge og anlæg	2.618	4,5	4,1	4,8	2,4
Handel	3.978	6,8	6,1	7,7	5,3
Transport, hoteller og restauranter	2.156	3,7	3,2	4,3	3,2
Information og kommunikation	227	0,4	0,3	0,4	0,9
Finansiering og forsikring	8.042	13,8	21,1	16,1	22,3
Fast ejendom	6.019	10,3	9,5	10,7	12,5
Øvrige erhverv	3.551	6,1	4,9	6,9	4,4
Erhverv i alt	34.099	58,5	61,7	65,6	66,8
Privatkunder i alt	24.191	41,5	38,3	34,4	33,2
I alt	58.290	100,0	100,0	100,0	100,0

Figur 6.6

Branchefordeling uden reverse repoforretninger

Mio. kr./%	Udlån og garantier		
	2018	2018	2017
Offentlige myndigheder	43	0,1	0,0
Landbrug, jagt og skovbrug	2.969	5,5	6,1
Fiskeri	125	0,2	0,2
Industri og råstofudvinding	2.795	5,2	5,3
Energiforsyning	1.470	2,7	3,1
Bygge og anlæg	2.618	4,9	4,8
Handel	3.978	7,4	7,2
Transport, hoteller og restauranter	2.156	4,0	3,8
Information og kommunikation	227	0,4	0,4
Finansiering og forsikring	3.451	6,4	6,6
Fast ejendom	6.019	11,2	11,2
Øvrige erhverv	3.551	6,6	5,8
Erhverv i alt	29.401	54,9	54,5
Privatkunder i alt	24.111	45,1	45,5
I alt	53.511	100,0	100,0

Som det fremgår af figur 6.7, udgør Spar Nords samlede nedskrivningssaldo 1,9 mia. kr. svarende til 3,3 % af Spar Nords udlån og garantier ultimo 2018.

Den samlede nedskrivningskonto stiger med 0,3 mia. kr. i 2018, hvilket primært kan henføres til indførelsen af IFRS 9 primo 2018.

Udviklingen i branchefordelingen af nedskrivninger i 2018 i forhold til primo nedskrivningerne fremgår af figur 6.8.

Sektion 6

Kreditrisiko

Figur 6.7

Nedskrivninger - branchefordelt

Mio. kr./%	2018	2017	2018	2017	Sektoren 2017
Offentlige myndigheder	0	0	0,0	0,0	0,0
Landbrug, jagt og skovbrug	596	522	30,7	32,3	24,0
Fiskeri	1	0	0,1	0,0	0,0
Industri og råstofudvinding	88	65	4,5	4,1	5,7
Energiforsyning	21	17	1,1	1,1	1,8
Bygge og anlæg	87	64	4,5	4,0	3,9
Handel	132	51	6,8	3,1	5,8
Transport, hoteller og restauranter	106	95	5,4	5,9	6,5
Information og kommunikation	6	2	0,3	0,1	0,7
Finansiering og forsikring	119	85	6,1	5,3	5,4
Fast ejendom	198	203	10,2	12,5	12,1
Øvrige erhverv	117	89	6,0	5,5	5,2
Erhverv i alt	1.471	1.194	75,6	73,9	71,0
Privatkunder i alt	474	422	24,4	26,1	29,0
I alt	1.945	1.616	100,0	100,0	100,0

Figur 6.8

Nedskrivninger - branchefordelt

Mio. kr./%	2018	Primo 2018 efter IFRS 9	2017
Offentlige myndigheder	0	0	0
Landbrug, jagt og skovbrug	596	557	522
Fiskeri	1	1	0
Industri og råstofudvinding	88	105	65
Energiforsyning	21	28	17
Bygge og anlæg	87	90	64
Handel	132	82	51
Transport, hoteller og restauranter	106	114	95
Information og kommunikation	6	4	2
Finansiering og forsikring	119	108	85
Fast ejendom	198	238	203
Øvrige erhverv	117	115	89
Erhverv i alt	1.471	1.439	1.194
Privatkunder i alt	474	441	422
I alt	1.945	1.881	1.616
Hensat uudnyttet maks. 2017			15
I alt	1.945	1.881	1.631

Figur 6.9

Udlån og garantier fordelt på eksponeringsstørrelse *)

Mio. kr./%	Antal 2018	Antal 2017	Andel 2018	Andel 2017
0 - 0,1	53.178	51.286	1,1	1,2
0,1 - 0,5	35.747	35.594	10,9	11,2
0,5 - 1,0	13.985	13.334	12,6	12,6
1,0 - 5,0	8.304	8.033	24,7	25
5,0 - 10,0	931	913	9,4	9,6
10,0 - 20,0	419	414	8,7	8,9
20,0 - 50,0	238	227	11,4	10,8
50,0 - 100,0	86	78	9,1	8,4
100,0 ->	47	48	12,1	12,3
I alt	112.935	109.927	100,0	100,0

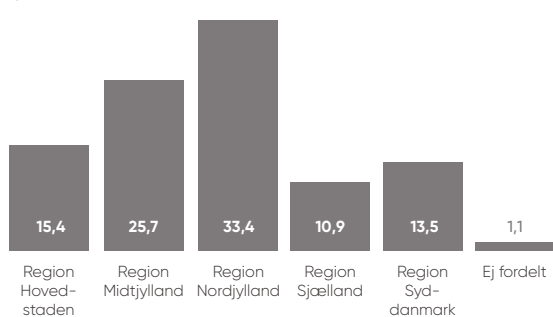
*) Ekskl. reverse repoforretninger og SparXpres

Nedskrivningerne på landbrug er i løbet af 2018 øget med 74,2 mio. kr. og udgør ultimo året 596 mio. kr. svarende til 20 % af eksponeringen mod 17 % primo året.

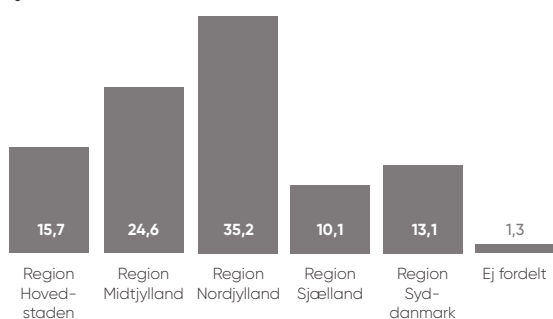
I forhold til eksponeringsstørrelse vurderes Spar Nords kreditportefølje at være veldiversificeret, idet 58,7 % af den samlede eksponering kan henføres til eksponeringer, der hver især er mindre end 10 mio. kr., og idet Spar Nord alene har 47 eksponeringer større end 100 mio. kr.

Figur 6.10

Udlån og garantier fordelt på geografi 2018 *)

Udlån og garantier fordelt på geografi 2017 *)

*) Ekskl. reverse repoforretninger og SparXpres

Også i forhold til geografi vurderes der at være en god spredning i Spar Nords kreditportefølje. Ultimo 2018 kan 33,4 % af Spar Nords samlede udlån og garantier henføres til Region Nordjylland, mens den resterende del er fordelt på landets øvrige regioner.

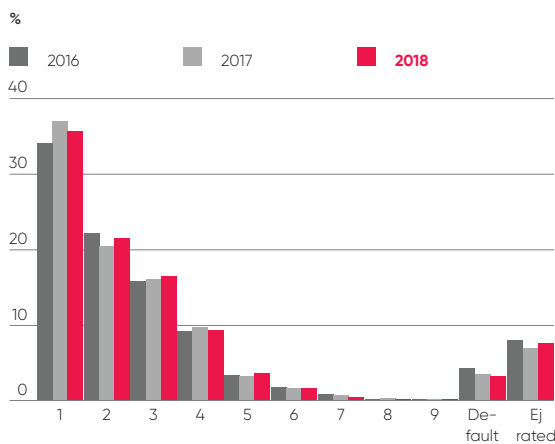
6.4.2 Privatkunder i Spar Nords Lokale Banker

Den samlede krediteksponering mod privatkunder i Spar Nords Lokale Banker udgør 24,1 mia. kr. ultimo 2018 mod 23,1 mia. kr. ultimo 2017. Eksponeringen mod privatkunder udgør 41,5 % af Spar Nords samlede krediteksponering. Som det fremgår af figur 6.12, har privatkundernes gennemsnitlige kreditbonitet udviklet sig positivt over de seneste år, og boniteten er aktuelt på et meget tilfredsstillende niveau.

Sektion 6

Kreditrisiko

Figur 6.11
Privatkunders eksponeringer fordelt på ratinggrupper *)

*) Ekskl. SparXpres

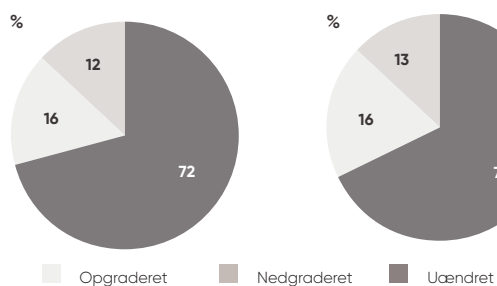
Figur 6.12
Gennemsnitlig ratinggruppe *)

	2016	2017	2018
Gennemsnitlig ratinggruppe	2,7	2,6	2,6

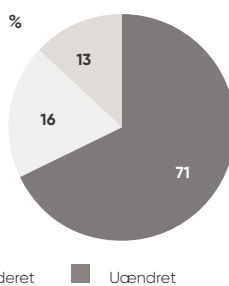
*) Eksponeringer efter nedskrivninger

I de efterfølgende figurer vises andelen af privatkunder, der har bevæget sig til bedre ratinggrupper, andelen af privatkunder med uændret bonitet samt andelen af privatkunder, der har bevæget sig til dårligere ratinggrupper i løbet af 2018 og 2017.

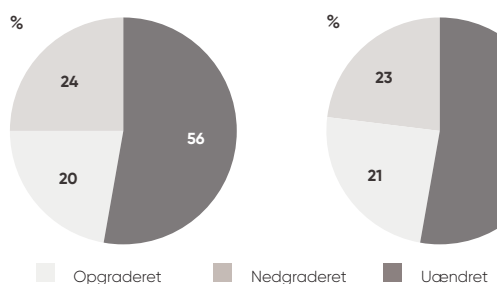
Figur 6.13
Migration - antal privatkunder 2017-2018

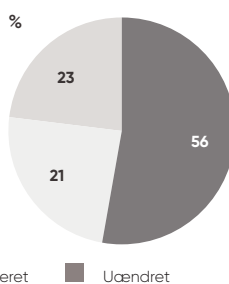
Migration - antal privatkunder 2016-2017

Figur 6.14
Migration - eksponering privatkunder 2017-2018

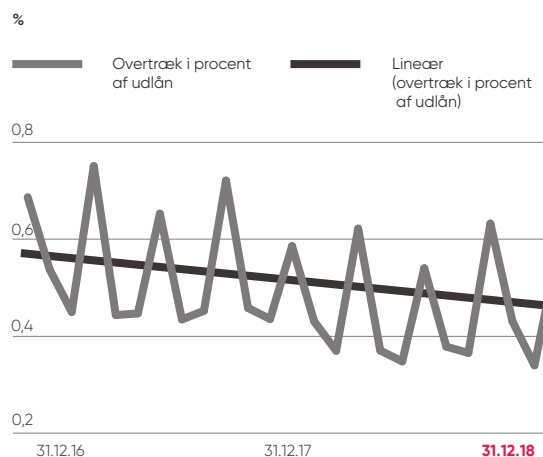
Migration - eksponering privatkunder 2016-2017

Som det fremgår af figurerne, har der i 2018 været flere kunder, der migrerede mod stærkere ratinggrupper, end kunder, der migrerede mod svagere ratinggrupper.

Som det fremgår af figurerne, er der tale om en større migrering mod svagere grupper end den modsatte. Når der alligevel kan konstateres en uændret samlet bonitet skyldes det dels at eksponeringen mod gruppen "default" er nedbragt, dels at nye kunder har været bedre ratede end de eksisterende. Endelig har udlånsvæksten blandt kunder, der ikke er migreret mellem grupperne, været større hos de bedre ratede end hos de svagere ratede.

Figur 6.15
Privatkunder - Lokale Banker
Udvikling i overtræk/restancer

Den generelt positive udvikling i privatkundeporføljen bekræftes af udviklingen i privatkundernes overtræk. Privatkundernes overtræk har de seneste år befundet sig på et lavt niveau under 0,6 %.

6.4.3 Erhvervskunder i lokale banker

Den samlede krediteksponering mod erhvervskunder i Spar Nords Lokale Banker udgør 25,0 mia. kr. ultimo 2018 mod 24,3 mia. kr. ultimo 2017. Stigningen på 0,7 mia. kr. kan henføres til en stigning i udlån på 0,7 mia. kr. og et uændret niveau i garantier på 3,8 mia. kr.

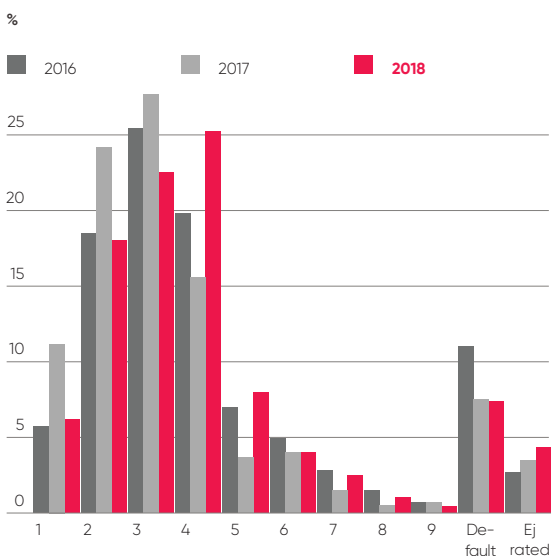
Eksponeringen mod erhvervskunder i de lokale banker udgør 42,9 % af Spar Nords samlede krediteksponering.

Sektion 6

Kreditrisiko

Figur 6.16

Erhvervskunders eksponeringer fordelt på ratinggrupper *)

Figur 6.17

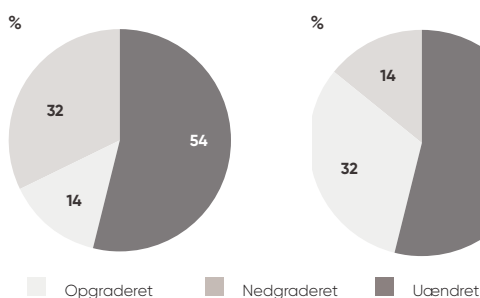
Gennemsnitlig ratinggruppe *)

	2016	2017	2018
Gennemsnitlig ratinggruppe	4,1	3,4	3,8

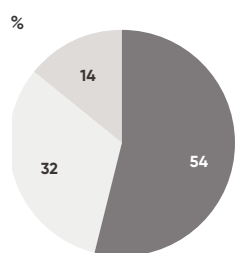
*) Eksponeringer efter nedskrivninger uden offentlige kunder

Figur 6.18

Migration - antal erhvervskunder 2017-2018

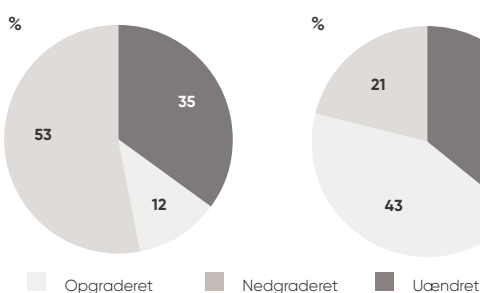

Migration - antal erhvervskunder 2016-2017

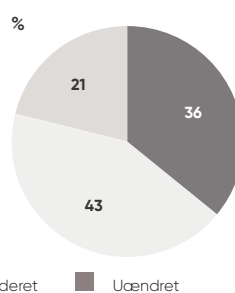

Figur 6.19

Migration - eksponering erhvervskunder 2017-2018

Migration - eksponering erhvervskunder 2016-2017

Når Spar Nords kreditmodeller på erhvervskunde-siden har vist relativt store udsving i risikoniveauet de seneste 2 år, skyldes det især, at konjunkturmodellen har haft en betydelig indvirkning på ratingen. Mere konkret er det konjunkturmodellens delkomponent for forbrugsforventninger, der i 2017 viste en klar positiv trend og dermed påvirkede ratingen positivt, mens trenden i 2018 modsat har været negativ, hvilket modsat trækker ratingen i negativ retning.

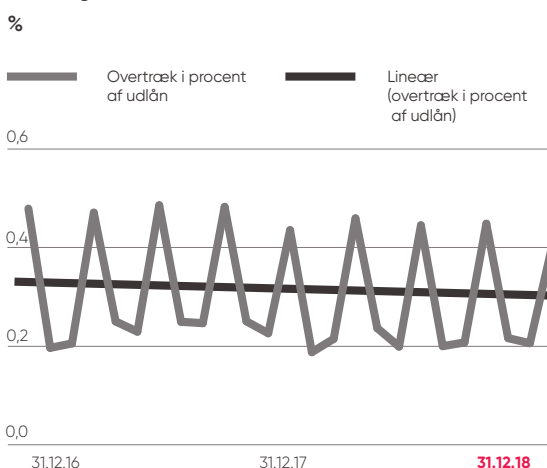
De underliggende adfærdsscoringer og regnskabs-rating viser en stabil udvikling for perioden.

For kommentarer til udviklingen inden for landbrug, se afsnit 6.7.1.

Figur 6.20

Erhvervskunder uden landbrug - Lokale Banker

Udvikling i overtræk/restancer

Lige som det har været tilfældet for privatkunderne, har også erhvervskundernes overtræk og restancer i løbet af 2016 til 2018 ligget på et stabilt lavt niveau på 0,4 %.

6.4.4 Formidling af realkreditlån

Ud over udlån på Spar Nords egen balance består en betydelig del af Spar Nords forretning i formidling af realkreditlån fra Totalkredit og DLR Kredit.

Ultimo 2018 har Spar Nord i alt formidlet realkreditlån for 80,9 mia. kr. til bankens kunder. Heraf udgør realkreditlån fra Totalkredit 69,8 mia. kr. og realkreditlån fra DLR Kredit 11,1 mia. kr.

I samarbejdet med Totalkredit og DLR Kredit gælder det princip, at der i tilfælde af tab på de af Spar Nord formidlede lån sker modregning i den provision, som Spar Nord modtager for at formidle lånene eller, at Spar Nord i nogle typer af eksponeringer stiller direkte garanti.

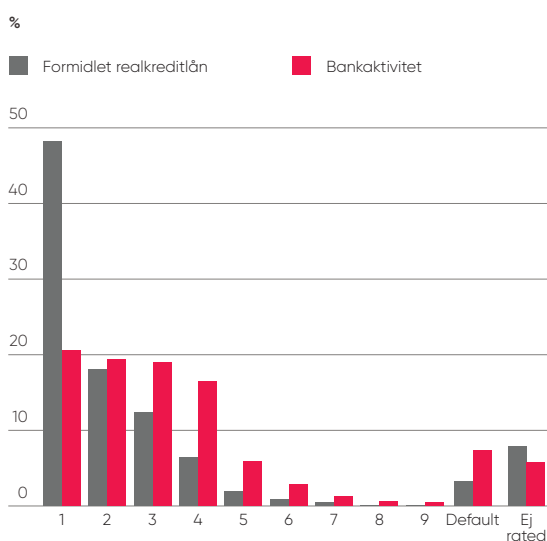
Spar Nord har den praksis, at der sker løbende bogføring af de opståede tab, der indregnes i bankens nedskrivninger på udlån mv., hvorfor der ikke

Sektion 6

Kreditrisiko

sker modregning af tab i de fremtidige provisioner. I figur 6.21 vises fordelingen af ratinggrupper på kunder, som har realkreditlån i Totalkredit og DLR Kredit. Som det fremgår, er der langt overvejende tale om formidling af realkreditlån til kunder i de bedste ratinggrupper.

Figur 6.21
Formidlet kreditforeningsudlån DLR og Totalkredit samt bankeksposering, fordelt på ratinggrupper

6.4.5 Leasingaktiviteter

Spar Nords samlede krediteksponering på leasingområdet udgør ultimo 2018 3,9 mia. kr., hvilket er 1,1 mia. kr. eller 39 % højere end ultimo 2017. Krediteksponeringen på leasingområdet svarer til 6,7 % af Spar Nords samlede udlån og garantier.

Figur 6.22 viser branchefordelingen af Spar Nords leasingudlån.

Figur 6.22

Leasing %	Udlån		Nedskrivningskonto	
	2018	2017	2018	2017
Offentlige myndigheder	0,0	0,0	0,0	0,0
Landbrug, jagt og skovbrug	13,1	16,0	15,9	20,5
Fiskeri	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri og råstofudvinding	14,3	15,1	21,0	26,3
Energiforsyning	9,3	6,5	7,0	2,4
Bygge og anlæg	13,4	13,2	11,0	8,0
Handel	9,6	7,3	7,5	2,0
Transport, hoteller og restauranter	22,7	20,6	20,8	18,2
Information og kommunikation	0,3	0,7	0,3	0,3
Finansiering og forsikring	1,2	1,1	0,8	0,1
Fast ejendom	2,3	2,6	1,8	1,0
Øvrige erhverv	13,3	16,7	13,5	20,0
Erhverv i alt	99,7	99,8	99,5	98,8
Privatkunder i alt	0,3	0,2	0,5	1,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0

Figur 6.23

Tilbagetaget udstyr

Mio. kr.	2018	2017
Tilbagetaget udstyr i alt	7	2

Figur 6.23 viser udviklingen i volumen af tilbagetaget leasingudstyr, som fortsat ligger på et meget lavt niveau.

I risikosammenhæng er det vigtigt at bemærke, at leasingudlån altid sker med sikkerhed i aktiverne enten i form af pant eller ejerskab.

6.4.6 Finansielle kunder

Eksposeringen mod finansielle kunder udgjorde ultimo 2018 5,3 mia. kr. svarende til 9,1 % af Spar Nords samlede udlån og garantier. Eksposeringen dækker primært over reverse repoforretninger på 4,8 mia. kr. samt egne forpligtelser mv.

Figur 6.24 viser Spar Nords kreditmæssige eksposering mod finansielle kunder.

Figur 6.24

Kreditmæssig eksposering mod finansielle kunder

Mio. kr.	2018	2017
Reverse repoforretninger	4.779	9.475
Spar Nords egne forpligtelser og centrale kunder mv.	523	669
Finansielle kunder i alt	5.302	10.144

6.5 Bonitet

Figur 6.25 viser fordelingen af Spar Nords kunder ud fra Finanstilsynets bonitetskategorier. Kategorierne 2a og 3 er gode kunder, kategorierne 2c og 2b er kunder med forhøjet risiko, mens kunder med finansielle problemer tilhører kategori 1 (OIK).

Sektion 6

Kreditrisiko

Figur 6.25

Bonitet 2018

%	1	2c	2b	2a/3	Ekspone- ring
Offentlige myndigheder	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Landbrug, jagt, skovbrug	2,2	0,1	0,4	2,4	5,1
Fiskeri	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Industri og råstofudvinding	0,5	0,0	0,6	3,7	4,8
Energiforsyning	0,0	0,0	0,1	2,6	2,7
Bygge og anlæg	0,3	0,1	0,2	3,9	4,5
Handel	0,4	0,1	0,4	6,0	6,8
Transport, hoteller og restauranter	0,5	0,0	0,1	3,1	3,7
Information og kommunikation	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4
Finansiering og forsikring	0,4	0,0	0,1	13,2	13,8
Fast ejendom	0,9	0,1	0,5	8,8	10,3
Øvrige erhverv	0,3	0,0	0,3	5,5	6,1
Erhverv i alt	5,6	0,5	2,7	49,7	58,5
Privatkunder i alt	1,5	0,1	2,0	38,0	41,5
I alt	7,1	0,5	4,7	87,7	100,0

Bonitet 2017

%	1	2c	2b	2a/3	Ekspone- ring
Offentlige myndigheder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landbrug, jagt, skovbrug	2,3	0,1	0,3	2,4	5,1
Fiskeri	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Industri og råstofudvinding	0,4	0,1	0,6	3,4	4,5
Energiforsyning	0,1	0,0	0,1	2,5	2,7
Bygge og anlæg	0,4	0,0	0,2	3,5	4,1
Handel	0,4	0,1	0,2	5,4	6,1
Transport, hoteller og restauranter	0,5	0,1	0,2	2,5	3,3
Information og kommunikation	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
Finansiering og forsikring	0,4	0,0	0,1	20,6	21,1
Fast ejendom	1,1	0,2	0,3	7,8	9,4
Øvrige erhverv	0,3	0,0	0,3	4,3	4,9
Erhverv i alt	5,8	0,6	2,3	52,9	61,6
Privatkunder i alt	1,6	0,1	2,1	34,6	38,3
I alt	7,4	0,7	4,4	87,5	100,0

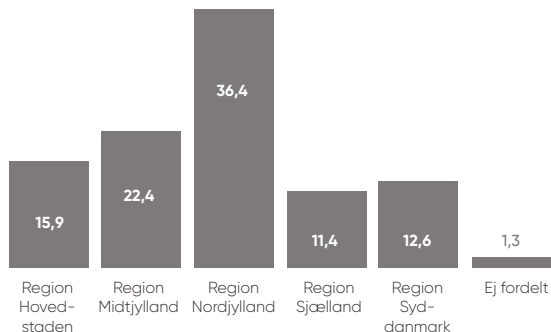
Finanstilsynet bemærkede i sin seneste større rapport om Spar Nord (juni 2017), at bankens kreditbonitet var bedre end sammenlignelige institutter og mere på linje med gruppe 1 institutter.

6.6 Sikkerheder

Et væsentligt element i Spar Nords styring af kreditrisiko er at reducere risikoen i de enkelte eksponeringer ved at modtage sikkerheder i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer samt garantier mv. De mest anvendte sikkerheder er pant i fast ejendom, værdipapirer samt rullende materiel. Langt den betydeligste form for sikkerhed, som Spar Nord modtager, er pant i ejendomme. Ejendomspantet udgøres primært af privat beboelse.

Figur 6.26

Geografisk fordeling af ejendomspant %

Figur 6.27

Ejendomspant fordelt på ejendomsstyper

Mio. kr./%	2018	2018	2017	2017
Beboelse	14.741	57,2	14.014	56,8
Fritidshuse	1.000	3,9	980	4,0
Kontor og forretning	3.890	15,4	3.618	14,7
Landbrug	2.130	8,3	2.353	9,5
Øvrige	4.003	15,3	3.710	15,0
I alt	25.763	100,0	24.675	100,0

Figur 6.28 og 6.29 viser, at den samlede blancoandel ultimo 2018 er opgjort til 38,8 % mod 34,9 % ultimo 2017. Opgjort uden reverse repoforretninger udgør blancoandelen 42,3 %. Ultimo 2017 var blancoandelen uden reverse repoforretninger 41,5 %.

Figur 6.28

Eksposering fordelt på blancoandele

%	2018	2017
<10	42,1	47,8
10-50	21,0	18,9
50-75	9,2	8,8
>75	27,8	24,4
Gennemsnitlig blancoandel	38,8	34,9

Figur 6.29

Krediteksponering fordelt på blancoandele

Mio. kr./%	2018	2017
Offentlig myndighed	43	99,8
Landbrug, jagt og skovbrug	884	29,8
Fiskeri	44	35,2
Industri og råstofudvinding	912	32,6
Energiforsyning	614	819
Bygge og anlæg	828	38,9
Handel	1.547	31,6
Transport, hoteller og restauranter	596	431
Information og kommunikation	110	48,7
Finansiering og forsikring	2.152	26,8
Fast ejendom	2.471	41,1
Øvrige erhverv	1.654	46,6
Erhverv i alt	11.857	34,8
Privatkunder i alt	10.772	44,5
I alt	22.628	38,8

Sektion 6

Kreditrisiko

Når ejendomsværdien under ejendomspant fordelt på ejendomsstyper bliver opgjort til 25,8 mia. kr., og der i efterfølgende figur anføres 15,7 mia. kr. som sikkerhed i ejendomme, skyldes det, at førstnævnte beløb er det, som Spar Nord har pant i og registreret som modtagne sikkerheder, mens sidstnævnte beløb er den del, som reelt anvendes til beregning af sikkerhed på en eksponering. Nogle eksponeringer er mindre end sikkerhedsværdien, og der er også sikkerheder med værdi for kunder, som pt. ikke har eksponering.

Figur 6.30

Kreditreducerede sikkerheder

Mio. kr.	2018	2017
Ejendomme	15.701	14.970
Depot/værdipapirer	6.118	10.823
Garantier/kautationer	449	494
Køretøjer	658	656
Kontanter	389	441
Andre sikkerheder	4.380	4.449
Andre sikkerheder i alt	27.695	31.833
Spec. sikrede forr. (kreditforeningsgarantier)	4.790	5.077
Sikret i alt, ekskl. Spar Nord Leasing	32.485	36.910
Modtagne sikkerheder, Spar Nord Leasing	3.177	2.333
I alt	35.662	39.243

6.7 Nedskrivninger på udlån

Frem til 2018 blev nedskrivningerne beregnet ud fra IAS 39, hvorimod beregningerne fra 2018 er overgået til IFRS 9.

Der henvises til anvendt regnskabspraksis i årsregnskabet for gennemgang af IFRS 9.

Spar Nords samlede værdiregulering skal suppleres med beregnede nedskrivninger i stadie 1 og 2 på 414 mio. kr. og modelberegnete nedskrivninger i stadie 3 på 31 mio. kr.

For alle kunder med ubalance i økonomien (OIK) gennemføres en nedskrivningsberegning for den enkelte kunde. Der opstilles et forventet cashflow indeholdende forsigtigt vurderede værdier og realisationsomkostninger for de aktiver, som eventuelt skal sælges.

En eksponering behøver ikke være misligholdt, før der foretages nedskrivninger, og eksponeringen dermed overgår til skærpet bevillingspraksis.

Figur 6.31

Værdiforringede fordringer

2018 Mio. kr.	Eksponering	Individuelt værdireguleret
Konkurs	66	48
Inkasso og rekonstruktion mv.	179	85
Finansielle vanskeligheder i øvrigt	3.179	1.367
Individuelle nedskrivninger i alt	3.424	1.500
Nedskrivninger i stadie 1 og 2		414
Ikke individuelt værdiforringede i stadie 3		31
Samlet nedskrivning		1.945

2017 Mio. kr.	Eksponering	Individuelt værdireguleret
Konkurs	38	32
Inkasso og rekonstruktion mv.	100	44
Finansielle vanskeligheder i øvrigt	2.991	1.288
Individuelle nedskrivninger i alt	3.130	1.365
Gruppevisse nedskrivninger i Spar Nord		251
Samlet nedskrivning		1.616

Spar Nord har i 2018 realiseret en stigning i krediteksponeringen imod kunder med individuelle nedskrivninger på 294 mio. kr.

De værdiforringede fordringer udgør ultimo 2018 5,8 % af den samlede krediteksponering mod 5,2 % i 2017.

Den samlede nedskrivningskonto er i 2018 steget med 0,3 mia. kr. Denne udvikling dækker over en stigning som følge af at IFRS 9 kom ind i åbningsbalancen, jf. figur 6.8.

Figur 6.32

Tab og individuelle nedskrivninger

2018 Mio. kr.	Misligholdte og værdi- forringede	Ned- skrivnings- konto *)	Tabsoførte beløb
Offentlige myndigheder	0	0	0
Landbrug, jagt og skovbrug	1.077	567	78
Fiskeri	0	0	0
Industri og råstofudvinding	231	54	3
Energiforsyning	21	8	0
Bygge og anlæg	175	55	9
Handel	166	91	15
Transport, hoteller og restauranter	260	82	4
Information og kommunikation	8	4	0
Finansiering og forsikring	214	90	11
Fast ejendom	410	149	2
Øvrige erhverv	135	76	12
Erhverv i alt	2.697	1.176	134
Private i alt	727	324	79
I alt	3.424	1.500	213

*) Spar Nords samlede værdiregulering skal suppleres med beregnede nedskrivninger i stadie 1 og 2 på 414 mio. kr. og modelberegnete nedskrivninger i stadie 3 på 31 mio. kr.

Sektion 6

Kreditrisiko

2017 Mio. kr.	Misligholdte og værdi- fordingede	Ned- skrivnings- konto *)	Tabførte beløb
Offentlige myndigheder	0	0	0
Landbrug, jagt og skovbrug	919	431	218
Fiskeri	0	0	0
Industri og råstofudvinding	144	60	19
Energiforsyning	48	16	10
Bygge og anlæg	223	61	12
Handel	150	46	32
Transport, hoteller og restauranter	131	52	19
Information og kommunikation	9	2	5
Finansiering og forsikring	169	83	24
Fast ejendom	508	198	72
Øvrige erhverv	150	86	21
Erhverv i alt	2.449	1.034	432
Private i alt	681	331	102
I alt	3.130	1.365	534

*) Spar Nords samlede værdireguleringer skal suppleres med gruppevis nedskrivninger 251 mio. kr.

Figur 6.33

Nedskrivningskonto

Mio. kr.	Ned- skrivnings- konto 2018	Ned- skrivnings- konto 2017
Offentlige myndigheder	0	0
Landbrug, jagt og skovbrug	596	522
Fiskeri	1	0
Industri og råstofudvinding	88	65
Energiforsyning	21	17
Bygge og anlæg	87	64
Handel	132	51
Transport, hoteller og restauranter	106	95
Information og kommunikation	6	2
Finansiering og forsikring	119	85
Fast ejendom	198	203
Øvrige erhverv	117	89
Erhverv i alt	1.471	1.194
Private i alt	474	422
I alt	1.945	1.616

Udviklingen i driftspåvirkning var stærkt præget af landbrugets udfordringer. Årets samlede driftspåvirkning på 173 mio. kr. skal således ses i lyset af en driftspåvirkning på landbrug alene på 106 mio. kr. efter et år, hvor især svineproducenterne var svært udfordret af lave afregningspriser. Herudover var der en enkeltstående nedskrivning på et større engagement inden for planteavl.

På koncernens øvrige erhvervskunder var der tale om en driftspåvirkning på 13 mio. kr., mens der på privatkunderne var en driftspåvirkning på 54 mio. kr., heraf udgør SparXpres 46 mio. kr.

Spar Nords driftspåvirkning fra nedskrivninger udgjorde i 2018 en udgift på 173 mio. kr. svarende til 0,3 % af de samlede udlån og garantier.

Figur 6.34

Driftspåvirkning af tab og nedskrivninger på udlån og garantier fordelt på brancher

Mio. kr.	2018	2017
Offentlig myndighed	0	0
Landbrug og skovbrug	106	-38
Fiskeri	0	-2
Industri og råstofudvinding	-14	31
Energiforsyning	-10	-1
Bygge- og anlægsvirksomhed	2	14
Handel	62	-5
Transport, hoteller og restauranter	-7	46
Information og kommunikation	2	0
Finansiering og forsikring	14	-90
Fast Ejendom	-52	-76
Øvrigt erhverv	17	8
Erhverv i alt	119	-113
Private i alt	54	75
I alt	173	-38

Rentenulstillede eksponeringer er i årets løb steget fra 341 mio. kr. ultimo 2017 til 476 mio. kr. ultimo 2018.

Kreditlempelse

En udlånsfacilitet defineres som kreditlempet, hvis der grundet låntagers økonomiske problemer er givet lempelige vilkår på rente og/eller ydelse eller, hvis der er sket en refinansiering med lempelige vilkår.

I Spar Nord er kreditlempelse et OIK-kriterium, og vilkårene vurderes lempet, hvis der for OIK-markerede erhvervskunder tildeles en rente under 3,0 %. For privatkunder vurderes en rente under 3,5 % som en lempelse. Endvidere vurderes ydelsesfastsættelse for privatkunder, som medfører restløbetider over 20 år, som lempelige vilkår. For boligfinansiering vil vilkårene typisk være fastlagt før evt. OIK-markering og vil derfor ikke indgå i opgørelsen af lempelige vilkår, uanset om ovenstående kriterier er opfyldt.

Non-performing eksponering (NPL) er defineret som klassen af eksponeringer, der er misligholdte (ud fra Basel kriterier) og/eller er værdiforringet. Dvs. eksponeringer mod kunder med afskrivninger, nedskrivninger eller 90 dages restance.

Sektion 6

Kreditrisiko

I figur 6.35 vises en opgørelse over kreditlempede udlån.

Figur 6.35

Kreditlempede udlån

2018

Mio. kr.	Erhverv	Landbrug	Private	I alt
Non-performing	531	407	237	1.175
Performing	17	1	14	33
I alt	549	409	251	1.208

2017

Mio. kr.	Erhverv	Landbrug	Private	I alt
Non-performing	459	398	204	1.061
Performing	28	4	10	43
I alt	487	402	214	1.103

Figur 6.36

Tab og nedskrivninger på udlån og garantier

Mio. kr.	2018	2017
Tab, inkl. dækket af hensættelser/nedskrivninger samt overtagne nedskrivninger	215	533
Dækket af hensættelser/nedskrivninger samt overtagne nedskrivninger	-139	-441
Tab ikke dækket af hensættelser/nedskrivninger	75	93
Nye hensættelser/nedskrivninger ekskl. sektorløsninger	655	457
Tilbageførsel af hensættelser/nedskrivninger	-452	-349
Indtægtsførte renter på nedskrevne lån	-33	-44
Hensættelser/nedskrivninger, netto	171	64
Indbetalinger på tidligere tab	-77	-167
Årets tab og hensættelser/nedskrivninger	169	-11
Øvrige tab	4	4
Årets tab og hensættelser/nedskrivninger i alt	173	-7
Den samlede indregning i resultatopgørelsen	173	-7
Regulering af underkurs på overtagne eksponeringer fra Sparbank		31
Driftspåvirkning	173	-38

Nedskrivningskontoen udgør ultimo 2018 1.945 mio. kr. svarende til 3,3 % af udlån og garantier.

Figur 6.37

Tab og værdireguleringer samt lån med rentestop

Mio. kr.	2018	2017
Udlån og garantier, brutto, ultimo	58.290	60.324
Årets tab og nedskrivninger i alt	173	-38
- i % af udlån og garantier	0,3	-0,1
Nedskrivningskonto	1.945	1.616
- i % af udlån og garantier	3,3	2,7
Kontraktuelle udlån med rentestop, ultimo	476	341
- i % af udlån og garantier	0,8	0,6
Nedskrivningskonto i % af kontraktuelle udlån med rentestop	409	474

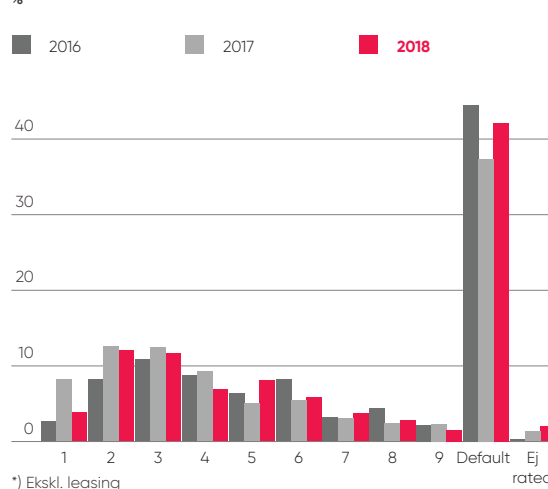
6.7.1 Landbrug

Udlån og garantier til landbrugskunder udgør 3,0 mia. kr. svarende til 5,1 % af Spar Nords samlede udlån og garantier. Heraf udgør leasingudlån 0,5 mia. kr. og garantier 0,2 mia. kr.

Figur 6.38 viser bonitetsudviklingen blandt landbrugskunder i Spar Nords Lokale Banker i perioden 2016-2018.

Figur 6.38

Landbrugseksponering fordelt på ratinggrupper *)

*) Ekskl. leasing

Figur 6.39

Gennemsnitlig ratinggruppe - landbrug *)

	2016	2017	2018
Gennemsnitlig ratinggruppe	6,3	5,6	5,9

*) Eksponeringer efter nedskrivninger

Som det fremgår af figur 6.38 og 6.39 er landbrugs-kundernes gennemsnitlige bonitet forværret i 2018. Den negative udvikling kan henføres til en stigning i eksponeringer i kategorien "Default".

Driftspåvirkningen fra nedskrivninger på landbrugs-udlån blev i 2018 til en udgift på 106 mio. kr. mod en indtægt på 38 mio. kr. i 2017.

Inden for landbrugssegmentet var det i 2018 både mælkeproducenterne og især svineproducenterne, der var ramt af ugunstige forhold. Begge produktionsgrene var udfordret af den ekstreme tørke, som Danmark og det meste af Europa var ramt af i forsommeren, og havde som konsekvens heraf vanskeligt ved at opnå et tilfredsstillende bytteforhold.

Svineproducenterne var særligt hårdt ramt i 2018, fordi afregningsprisen på svinekød var sat på et usædvanligt lavt niveau, bl.a. som en konsekvens af et stort udbud på verdensmarkedet og en for de danske producenter ugunstig valutakursudvikling.

Sektion 6

Kreditrisiko

Spar Nords samlede nedskrivninger på landbrugsudlån ultimo 2018 udgør 596 mio. kr. svarende til 20,0 % af Spar Nords samlede udlån og garantier til branchen. Ultimo 2017 var tallene 522 mio. kr. og 16,9 %.

I figurene nedenfor vises Spar Nords landbrugsudlån samt nedskrivninger relateret til landbrugseksponeringer fordelt på produktionsgrene.

Spar Nords samlede eksponering fra mælkeproducenter og svineavlere blev i 2018 reduceret med 0,2 mia. kr. svarende til en reduktion på 10,2 %.

Figur 6.40

Landbrugseksponering fordelt på produktionsgrene

2018 Mio. kr.	Udlån og garantier	Nulrente	Heraf værdi- forringet	Andel værdi- forringet
Kvæg	725	17	462	63,7
Svin	586	38	296	50,5
Planteavl	697	76	229	32,8
Mink	111	0	46	41,1
Leasing	515	0	26	5,1
Andet	334	1	18	5,4
I alt	2.969	132	1.077	36,3

2017 Mio. kr.	Udlån og garantier	Nulrente	Heraf værdi- forringet	Andel værdi- forringet
Kvæg	875	45	526	60,1
Svin	595	7	264	44,3
Planteavl	738	4	57	7,7
Mink	106	0	41	38,6
Leasing	452	0	24	5,2
Andet	330	3	8	2,4
I alt	3.096	59	919	29,7

Figur 6.41

Landbrugsnedskrivninger fordelt på produktionsgrene

2018 Mio. kr./%	Ned- skrivnings- konto	Afskrevet	Årets ned- skrivning	Ned- skrivnings- procent af eksponering	Procent af værdi- forringet
Kvæg	249	60	-5	34,3	53,8
Svin	192	6	32	32,7	64,8
Planteavl	104	3	59	14,9	45,6
Mink	25	6	14	22,1	53,9
Leasing	13	0	4	2,5	49,4
Andet	14	2	2	4,2	77,5
I alt	596	77	106	20,1	55,4

2017 Mio. kr./%	Ned- skrivnings- konto	Afskrevet	Årets ned- skrivning	Ned- skrivnings- procent af eksponering	Procent af værdi- forringet
Kvæg	326	88	-26	37,2	62,0
Svin	144	88	-23	24,4	54,9
Planteavl	27	30	9	3,7	47,6
Mink	14	2	1	13,9	36,0
Leasing	4	1	2	0,9	17,9
Andet	5	9	-1	1,6	69,2
I alt	522	218	-38	16,9	56,8

Spar Nord har som princip, at når landbrugskunder ikke kan skabe positiv konsolidering ved de af Spar Nord fastsatte nulpunktpriser på 9,50 kr./kg uden efterbetaling for svinekød og 2,20 kr./kg uden efterbetaling for mælk, defineres dette som OIK. Beregningen af nulpunktpriser tager udgangspunkt i finansiering til 4 % gennemsnitsrente på hele den rentebærende gæld, uanset hvilken finansiering, der er valgt. Såfremt der under disse betingelser ikke kan opstilles realistiske budgetter foretages nedskrivningsberegning.

Spar Nord har en forventning om, at vilkårene for svineproducenterne i 2019 på grund af stigende afregningspriser vil være mere gunstige end i 2018. Vilkårene for mælkeproducenterne forventes ligeledes at være lidt bedre end i 2018 baseret på en forventning om omtrent uændrede afregningspriser kombineret med fravær af tørken fra 2018.

Spar Nords opgørelse af sikkerhedsværdier på landbrugsejendomme er i overensstemmelse med Finanstilsynets seneste retningslinjer, dvs. at jordværdierne i Spar Nords markedsområde ligger i intervallet 125.000-160.000 kr. pr. hektar.

Driftsbygninger vurderes i forhold til alder, stand mv. Driftsbygningerne vurderes til dagsværdi, hvilket indebærer, at utidssvarende bygninger værdiansættes til nul kroner.

Øvrige landbrugsaktiver som besætning, beholdninger, maskiner mv. optages til 80 % af bogført værdi.

Alle ovennævnte værdier beregnes med et haircut på 5 %.

6.8 Kreditrisiko mod finansielle modparter

Som et led i handel med værdipapirer, valuta og afledte finansielle instrumenter samt betalingsformidling mv. opstår der kreditrisiko mod finansielle modparter.

Spar Nords ledelse bevilger lines på kreditrisiko mod finansielle modparter under hensyntagen til den enkelte samhandelspartners risikoprofil, rating, størrelse og soliditet. Risici og lines på finansielle instrumenter følges dagligt.

En væsentlig kilde til finansiell kreditrisiko er Spar Nords mellemværender med kreditinstitutter. Kreditrisikoen er rettet mod internationale kreditinstitutter, hvor Spar Nord har stillet kontant sikkerhed for finansielle forretninger eller mod danske kreditinstitutter, hvor Spar Nords Handels- og Udlandsområde har kunderelationer.

Sektion 6

Kreditrisiko

Figur 6.42

Tilgodehavender i kreditinstitutter fordelt på produkttype

Mio. kr./%	2018	2017	2018	2017
Indskudsbeviser	0	0	0,0	0,0
Reverse repoforretninger	931	570	58,1	34,2
Deposits og unoterede obligationer	0	175	0,0	10,5
Løbende konti	172	272	10,7	16,3
CSA konti mv.	297	420	18,5	25,2
Markedsværdi på derivater	203	231	12,7	13,8
Tilgodehavender i kreditinstitutter	1.603	1.668	100,0	100,0

Figur 6.43

Tilgodehavender i kreditinstitutter fordelt på rating

Mio. kr./%	2018	2017	2018	2017
AAA	931	570	58,1	34,2
AA	148	242	9,2	14,5
A	426	652	26,6	39,1
BBB	82	117	5,1	7,0
BB	0	1	0,0	0,1
Uden rating	16	85	1,0	5,1
Tilgodehavender i kreditinstitutter	1.603	1.668	100,0	100,0

93,9 % af Spar Nords mellemværender med kreditinstitutter vedrører institutter med rating på A eller højere. Af de samlede tilgodehavender i kreditinstitutter på 1,6 mia. kr. kan 58,1 % henføres til eksponeringer med AAA-rating. Mellemværender med kreditinstitutter uden rating kan alene henføres til danske pengeinstitutter.

6.9 Modpartsrisiko

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en finansiel modpart eller institutionel kunde misligholder sine forpligtelser i henhold til en indgået finansiel kontrakt. Herudover kan der opstå afviklingsrisici i forbindelse med indgåelse og afvikling af finansielle kontrakter, idet udveksling af hovedstole i forskellige valutaer ikke nødvendigvis sker på samme tid eller, at værdipapirer ikke modtages samtidig med betaling herfor.

Udnyttelse af lines til finansielle modparter opgøres brutto og beregnes som vægtede hovedstole af samtlige indgåede forretninger, hvortil lægges summen af alle positive markedsværdier, mens negative markedsværdier ikke modregnes. Størrelsen af hovedstolsvægten for de enkelte finansielle forretninger beregnes ud fra volatiliteten på henholdsvis rente og valuta, lige som der tages hensyn til, hvor lang restløbetiden på den finansielle forretning er.

Spar Nords forretningsgange angiver maksimal løbetid for de enkelte finansielle forretninger, og der sker daglig opfølgning på overholdelse heraf, lige som der sker daglig opfølgning på overholdelse af de bevilgede lines.

I forbindelse med bevilling og registrering af lines foretages der kontrol af, om registrerede lines er i henhold til bevilling. Herudover har Spar Nord en controllerafdeling, som foretager stikprøvekontrol af, om bevillinger, procedurer og forretningsgange overholdes.

Figur 6.44

Modpartsrisiko

Mio. kr.	2018	2017
Derivater med positiv markedsværdi	862	1.030
Netting	193	215
Eksponering efter netting	669	815
Collateral modtaget	31	44
Eksponering efter netting og collateral	637	771

6.9.1 Modpartsrisiko mod finansielle og institutionelle kunder

Inden lines til finansielle modparter og institutionelle kunder bevilges, foretages en grundig kreditvurdering af de finansielle modparter/institutionelle kunder baseret på det enkelte kreditinstituts/institutionelle kundes regnskaber. For udenlandske og større danske kreditinstitutter tages derudover i betragtning, hvordan kreditinstitutterne er ratede af internationale ratingbureauer som Standard & Poor's, Fitch eller Moody's.

6.9.2 Rammer og sikkerhedsaftaler

Til imødegåelse af modpartsrisikoen indgår Spar Nord i videst muligt omfang ramme-, netting- og sikkerhedsaftaler. For de mindre danske kreditinstitutter vil disse aftaler følge rammeaftalen for valuta- og værdipapirforretninger, som er udarbejdet af Finans Danmark. Når det vurderes at være nødvendigt, tillige en sikkerhedsaftale, i hvilken det aftales, at såfremt nettomarkedsværdien på indgåede finansielle kontrakter overstiger et for hvert kreditinstitut individuelt fastsat maksimum, så skal der stilles sikkerhed, der oftest vil være i form af kontant deponering.

For udenlandske og større danske kreditinstitutter samt de institutionelle kunder vil netting- og rammeaftaler være de internationale ISDA Master Agreements, ofte med tilknyttede Credit Support Annex aftaler (CSA), i hvilke det aftales, at såfremt nettomarkedsværdien på indgåede finansielle kontrakter overstiger et for hver aftale individuelt fastsat maksimum, så skal der udveksles sikkerhed, der oftest vil være i form af kontant deponering i EUR eller DKK.

Herudover indgås der Global Master Repurchase Agreements (GMRA) og Global Master Securities Lending Agreements (GMSLA) til sikring af henholdsvis indgåede reverse repoforretninger og aktielånsforretninger.

Sektion 6

Kreditrisiko

For både de danske og de udenlandske sikkerhedsaftaler sker der daglig opfølgning og evt. udveksling af sikkerheder i takt med udviklingen i indgåede forretningers markedsværdier. Herudover afvikler Spar Nord, så vidt det er muligt, indgåede forretninger via CLS, VP eller Euroclear, hvorved afviklingsrisici minimeres mest muligt.

Spar Nord er indirekte medlem af London Clearing House via udvalgte clearing brokers og forventer løbende at klare en større andel af de clearingsgodkendte forretninger.

6.10 ECAI

Som ekstern leverandør af kreditvurderinger (ECAI) har Spar Nord valgt Standard & Poor's Ratings Services til at levere kreditvurderingsoplysninger på lande, modparter og udstedelser.

Ratingoplysninger anvendes som en integreret del af dataflowet hos Spar Nords datacentral, der modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services via SIX Financial.

Der foretages løbende en IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

Konverteringen af kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin tager afsæt i Committee of European Banking Supervisors (CEBS) konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af den samlede risikoeksponering under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Figur 6.45

ECAI eksponering før og efter fradrag

2018 Mio. kr.	Eksponering	Eksponering efter ECAI risikovægtet
Institutter	1.938	405
Øvrige	194	49
I alt	2.132	454

2017 Mio. kr.	Eksponering	Eksponering efter ECAI risikovægtet
Institutter	2.435	487
Øvrige	173	44
I alt	2.608	531

6.11 Koncernens samlede solvensmæssige krediteksponering

Den samlede kreditmæssige eksponering er summen af:

- Udlån og tilgodehavender
- Garantier
- Uudnyttet kreditmaksimum
- Kredittilsagn
- Kapitalandele i virksomheder
- Anlægsaktiver
- Immaterielle aktiver
- Øvrige materielle aktiver
- Modpartsrisiko
- Aktier og virksomhedsobligationer

En samlet opgørelse af Spar Nords kreditmæssige eksponering viser en eksponering på 96,0 mia. kr. Opgørelsen svarer til Spar Nords kreditrisiko, som behandles efter standardmetoden.

Generelt er eksponeringerne gennem 2018 reduceret med 0,2 mia. kr. svarende til et fald på 0,3 %. Målt på gennemsnitstal er der sket en stigning på 3,2 mia. kr. svarende til 3,4 %.

Figur 6.46

Samlet krediteksponering

Mio. kr.	2018	2017	Gns. 2018	Gns. 2017
Centralregeringer eller centralbanker	1.076	1.016	871	1.244
Regionale eller lokale myndigheder	954	1.284	900	1.285
Offentlige enheder	253	276	277	251
Institutter	8.922	7.045	9.046	5.494
Selskaber	30.966	34.109	32.523	32.256
Detail	40.536	39.584	40.097	39.300
Eksp. sikret ved pant i fast ejendom	6.442	6.660	6.960	6.347
Eksp. ved misligholdelse	2.273	2.090	2.260	3.975
Eksp. forbundet med særlig høj risiko	1.124	1.084	1.006	977
Kortfristede institut- og selskabseksponeringer mv.	0	0	0	0
Kollektive investeringsordninger	11	1	11	4
Aktieeksponeringer	1.591	1.217	1.435	1.173
Andre poster	1.854	1.879	1.945	1.862
I alt	96.001	96.245	97.328	94.168

Sektion 6

Kreditrisiko

Spar Nords krediteksponering er langt overvejende begrænset til Danmark. I 2018 var over 97 % af Spar Nords krediteksponering således mod debitorer fra Danmark. Den geografiske fordeling er vist i figur 6.47.

Figur 6.47

Landefordeling på eksponeringskategorier

Mio. kr.	2018					2017				
	Danmark	EU	Europa i øvrigt	Verden i øvrigt	I alt	Danmark	EU	Europa i øvrigt	Verden i øvrigt	I alt
Centralregeringer eller centralbanker	1.076	0	0	0	1.076	1.016			0	1.016
Regionale eller lokale myndigheder	953	2	0	0	954	1.283			1	1.284
Offentlige enheder	253	0	0	0	253	276			0	276
Institutter	7.674	614	616	18	8.922	6.037	788	168	53	7.045
Selskaber	30.131	360	436	38	30.966	28.225	5.127	440	317	34.109
Detail	40.280	107	31	118	40.536	39.279	156	44	105	39.584
Eksp. sikret ved pant i fast ejendom	6.406	12	10	14	6.442	6.617	22	8	13	6.660
Eksp. ved misligholdelse	2.231	35	3	5	2.273	2.032	54	2	2	2.090
Eksp. forbundet med særlig høj risiko	1.121	3	0	0	1.124	1.082	3	0	0	1.084
Kortfristede institut- og selskabseksponeringer	0	0	0	0	0	0			0	0
Kollektive investeringsordninger	11	0	0	0	11	1	0	0	0	1
Aktieeksponeringer	1.554	20	0	16	1.591	1.171	20	0	26	1.217
Andre poster	1.854	0	0	0	1.854	1.878	0	0	0	1.879
I alt	93.544	1.152	1.097	209	96.001	88.897	6.170	662	516	96.245

En stor del af Spar Nords erhvervseksponering er mod små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ultimo 2018 udgjorde eksponeringen mod SMV'er 37 % af den samlede eksponering.

Figur 6.48

Kreditreducerede sikkerheder

Mio. kr.	2018		2017	
	Eksp. dækket af garanti	Øvrige finans. sikkerheder	Eksp. dækket af garanti	Øvrige finans. sikkerheder
Institutter	1	2.410	0	1.095
Selskaber	87	5.524	106	10.374
Detail	18	440	37	458
Eksp. sikret ved pant i fast ejd.	0	6	0	12
Eksp. ved misligholdelse	13	25	19	16
Eksp. forbundet med særlig høj risiko	0	15	0	6
I alt	119	8.420	163	11.960

Figur 6.49

SMV-eksponeringer

Mio. kr.	2018	2017
Selskaber	19.697	18.152
Detail	14.998	14.447
Eksp. sikret ved pant i fast ejendom	829	1.237
I alt	35.524	33.836

Markedsrisiko

Udvikling i 2018

Nettorenterisikoen har i 2018 hovedsagelig været positiv med et gennemsnit i niveauet 60 mio. kr., hvilket er ca. 5 mio. kr. lavere end i 2017.

Sammenlignet med ultimo 2017 er nettorenterisikoen reduceret med 46 mio. kr. til 9 mio. kr. ultimo 2018. Ændringen kan forklares med et fald i nettorenterisikoen i handelsbeholdningen på 34 mio. kr. samt en fald på 13 mio. kr. i nettorenterisikoen uden for handelsbeholdningen.

Nettobeholdningen af obligationer er i 2018 øget med 5,2 mia. kr. i forhold til 2017. Der er i 2018 sket en forøgelse af beholdningen af realkreditobligationer med 4,3 mia. kr. og en forøgelse af beholdningen af obligationer udstedt af finansielle udstedere med 0,8 mia. kr.

Derudover er der sket en mindre stigning i valutarisikoen i 2018 sammenlignet med 2017.

Beholdningen af aktier uden for handelsbeholdningen og associerede selskaber er i 2018 øget med 365 mio. kr. til 1.967 mio. kr., hvilket bl.a. kan henføres til køb af aktier i Danske Andelskassers Bank, som medfører en tilvækst i beholdningen af aktier i kredit- og finansieringsinstitutter. Markedsværdien af aktier i handelsbeholdningen er i 2018 reduceret med 10 mio. kr. til 134 mio. kr.

DEN SAMLEDE RISIKOEKSPONERING

4,1 mia. kr.

2017: 3,2 mia. kr.

NETTORENTERISIKO

9 mio. kr.

2017: 55 mio. kr.

VALUTARISIKO

1,2 %

2017: 0,8 %

AKTIEBEHOLDNING

2,1 mia. kr.

2017: 1,8 mia. kr.

Definition af markedsrisiko

Markedsrisiko er en samlet betegnelse for risikoen for tab som følge af, at værdien af en portefølje af finansielle instrumenter ændres grundet kurs- og prisændringer på de finansielle markeder.

Markedsrisici kan opdeles i:

- Renterisiko
- Valutarisiko
- Aktierisiko
- Råvarerisiko
- Optionsrisiko
- Egne ejendomme

Spar Nord handler og tager positioner i produkter, der indebærer en række markedsbaserede risici. De fleste af Spar Nords aktiviteter vedrørende omsætning og positionstagning omfatter relativt enkle produkter, hvoraf rentebaserede produkter er de mest handlede. Spar Nord handler også og tager positioner i aktier og valutainstrumenter, mens omsætningen af råvarer er meget begrænset.

Sektion 7

Markedsrisiko

7.1 Markedsrisikopolitik

Markedsrisikopolitikken fastlægger Spar Nords overordnede risikoprofil for markedsrisiko samt den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling på markedsrisikoområdet med henblik på lønsomt at understøtte Spar Nords forretningsmodel.

Politikken identificerer og afgrænser de forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risiko Spar Nord ønsker at påtage sig. Markedsrisici i Spar Nord udgøres af kreditspændrisikoen på bankens obligationsportefølje og bankens renterisiko, efterfulgt af aktierisiko inden for og uden for handelsbeholdning og til sidst og meget begrænset valuta-, options- og råvare-risiko. Politikken fastlægger principperne for, hvilke metoder de forskellige risikomål opgøres efter.

7.2 Styring, overvågning og rapportering

Til styring af markedsrisici er der etableret et instruksierarki med tre niveauer. På første niveau definerer bestyrelsen rammerne for Spar Nord, som uddelegeres til direktionen. På næste niveau viderdelegerer direktionen til Spar Nords øvrige enheder, hvoraf Handels- og Udlandsområdet er den markant største enhed. På tredje og sidste niveau tildeles direktørerne i Handels- og Udlandsområdet rammer, som de kan disponere indenfor.

Økonomiafdelingen har ansvaret for at opføre, overvåge, kontrollere og rapportere markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- Daglig opfølgning på de enkelte forretningsenheder både intradag og end of day
- Regelmæssig rapportering til direktion og bestyrelse
- Rapportering af regulatorisk kapital

Markedsrisici styres og overvåges gennem et integreret risikostyringssystem, hvor der dagligt følges op på alle markedsrisikotyperne på alle instruksbelagte enheder, og hvor eventuelle instruksoverskrifter rapporteres videre op i hierarkiet.

7.3 Renterisiko

Renterisiko er risikoen for tab som følge af udsving i renten. De fleste af Spar Nords renterisici uden for handelsbeholdningen stammer fra bankforretninger som ind- og udlån, leasingkontrakter, repo- og reverse repoforretninger, strategiske lån samt evt. afdækningsforretninger hertil. Renterisikoen inden for handelsbeholdningen opstår ved handel og positionstagning i obligationer og renterelaterede derivater såsom renteswaps, futures og standard renteoptioner.

Spar Nords renterisiko både inden for og uden for handelsbeholdningen opgøres på baggrund af varighedsmål samt på baggrund af det aftalte cashflow. Til brug for styring af Spar Nords beholdning af konverterbare danske realkreditobligationer anvendes modelberegnete risikonøgletal, der tager højde for det indbyggede optionselement.

For renteoptioner er ovennævnte nøgletal suppleret med de væsentligste risikofaktorer, som udtrykker følsomheden i optionspremien ved ændringer i de underliggende parametre.

Renterisikoen vurderes dagligt, og dispositioner træffes ud fra forventningerne til den makroøkonomiske og konjunkturmæssige situation. Renterisiko i valuta omregnes til danske kroner og ved opgørelsen af nettorenterisikoen modregnes den negative renterisiko i den positive renterisiko.

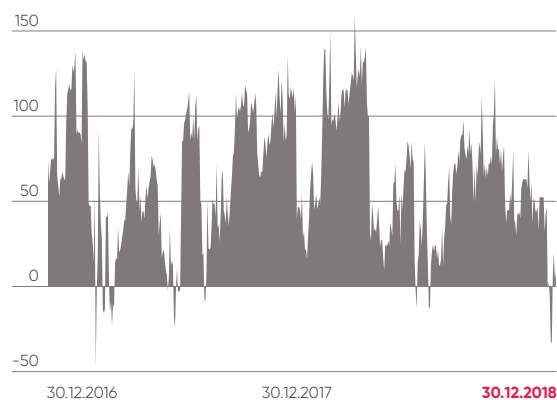
7.3.1 Udvikling i renterisiko

Figur 7.1 viser den samlede nettorenterisiko i Spar Nord ved en stigning i renten på 1 procentpoint. Det vil sige en parallelforskydning af samtlige rentekurver.

Figur 7.1

Udviklingen i renterisiko

Mio. kr.

Spar Nords nettorenterisiko har i 2018 hovedsagelig været positiv, idet Spar Nord primært har været eksponeret mod et rentefald i markedet.

Spar Nord beregner desuden renterisikoen i forhold til varighed og valuta. Dette viser risikoen for ændringer i et afgrænset tidsinterval på rentekurven.

Figur 7.2 viser renterisikoen fordelt på de enkelte tidsintervaller ved en stigning i renten på 1 procentpoint. Spar Nord er ultimo 2018 eksponeret mod rentestigning i DKK og rentefald i EUR.

Sektion 7

Markedsrisiko

Figur 7.2

Renterisiko fordelt på løbetid og valuta

2018 Mio. kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	10	3	23	22	18	75
EUR	8	4	-20	-34	-32	-74
Øvrige	3	3	1	1	0	7
I alt	20	9	4	-11	-14	9

2017 Mio. kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	8	6	19	30	14	77
EUR	-1	-1	-6	-10	-10	-28
Øvrige	2	1	1	1	0	5
I alt	10	6	14	21	4	55

7.3.2 Renterisiko inden for handelsbeholdningen

Renterisiko på positioner i handelsbeholdningen stammer primært fra obligationer, swaps og futures.

Det fremgår af figur 7.3, at renterisikoen i handelsbeholdningen er på 7 mio. kr. ultimo 2018, hvilket er en reduktion af den positive nettorenterisiko på 34 mio. kr. sammenlignet med ultimo 2017.

Figur 7.3

Renterisiko inden for handelsbeholdningen

2018 Mio. kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	7	2	22	28	18	77
EUR	8	4	-21	-35	-33	-76
Øvrige	3	3	1	0	0	7
I alt	18	9	3	-7	-15	7

2017 Mio. kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	6	8	17	22	14	67
EUR	-1	-1	-7	-11	-11	-30
Øvrige	3	0	1	1	0	4
I alt	8	8	10	12	3	41

7.3.3 Renterisiko uden for handelsbeholdningen

Renterisiko på positioner uden for handelsbeholdningen stammer fra fastforrentede ind- og udlån fra almindelige bankforretninger, repo- og reverse repoforretninger samt renterisiko relateret til Spar Nords funding inkl. efterstillede kapitalindskud.

Figur 7.4 viser nettorenterisikoen uden for handelsbeholdningen ved en stigning i renten på 1 procentpoint fordelt på løbetid og valuta. Renterisiko uden for handelsbeholdningen i Spar Nord er ultimo 2018 positiv med 1 mio. kr. mod en positiv renterisiko på 14 mio. kr. ultimo 2017.

Figur 7.4

Renterisiko uden for handelsbeholdningen

2018 Mio. kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	3	0	1	-6	0	-2
EUR	0	0	1	2	0	3
Øvrige	-1	0	0	1	0	1
I alt	3	1	2	-4	0	1

2017 Mio. kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	3	-2	2	7	0	10
EUR	0	0	1	1	0	2
Øvrige	0	0	0	1	0	1
I alt	3	-2	3	9	1	14

7.3.4 Kreditspændrisiko

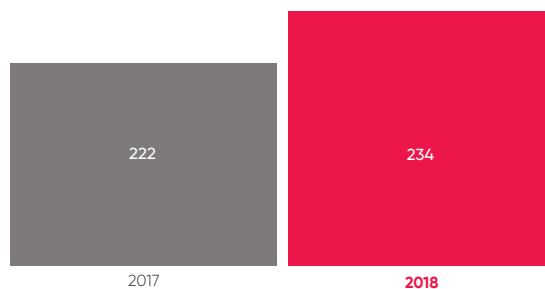
Kreditspændet måler kreditværdigheden hos obligationsudsteder og udtrykker det merafkast, der er krævet af investor for at påtage sig en risiko i eksempelvis en realkreditobligation fremfor en statsobligation. Et kreditspænd på en udstedt obligation udledes af obligationens kurs og effektive rente. Denne effektive rente sættes i forhold til en risikofri referencerente, og forskellen på disse to renter er lig kreditspændet.

Kreditspændrisikoen er dermed risikoen for, at kreditspændene på udstederne i obligationsbeholdningen ændrer sig i ugunstig retning. Tab kan eksempelvis opstå som følge af, at kreditrisikoen (kreditspændet) på realkreditobligationer i forhold til statsobligationer ændres. Risikoen er også relevant for obligationer, hvor den generelle renterisiko er afdækket og obligationer med variabel rente.

Spar Nord anvender en fast model til måling af kreditspændrisiko. Modellen arbejder med et kreditspændstillæg, der bestemmes ud fra de historiske svingninger i obligationens kreditspænd målt i forhold til en reference-rentekurve. Modellen bygger på anerkendte statistiske betragtninger, og banken har mulighed for at backteste de beregnede resultater.

Figur 7.5

Kreditspændrisiko Mio. kr.

Sektion 7

Markedsrisiko

7.3.5 Øvrige renterisikomål

Spar Nord har fastsat mål for ændringer i rentestrukturen, da det almindelige renterisikomål forudsætter en parallel ændring af hele rentekurven. Spar Nord måler også konveksitetsrisikoen på de rentebærende fordringer. Varigheden, som grundlag for det almindelige renterisikomål, udtrykker priskurvens hældning, mens konveksiteten er et udtryk for rentekurvens krumning.

7.3.6 Obligationsbeholdning

Spar Nords obligationsbeholdning består af 85,4 % realkreditobligationer, 8,9 % obligationer fra finansielle udstedere, 1,6 % kreditobligationer samt 4,1 % i statsobligationer.

Den samlede forøgelse på 5,2 mia. kr. i obligationsbeholdningen kan i al væsentlighed henføres til et nettokøb af realkreditobligationer for i alt 4,3 mia. kr., mens obligationer fra finansielle udstedere er forøget med 0,8 mia. kr.

Ultimo 2018 har 87,0 % af Spar Nords obligationsbeholdning en AA rating eller bedre.

Figur 7.6

Obligationsbeholdning fordelt på udstedertype *)

Mio. kr./%	2018	2017	2018	2017
Realkreditobligationer	13.598	9.339	85,4	87,0
Finansielle udstedere	1.422	637	8,9	5,9
Kreditobligationer	259	271	1,6	2,5
Statsobligationer	648	494	4,1	4,6
Obligationer i alt	15.928	10.741	100,0	100,0

*) Obligationsbeholdning tillagt køb og salg på spot og termin

Figur 7.7

Obligationsbeholdning fordelt på rating *)

Mio. kr./%	2018	2017	2018	2017
AAA	13.412	9.207	84,2	85,7
AA	439	232	2,8	2,2
A	1.151	984	7,2	9,2
BBB	713	97	4,5	0,9
BB	66	76	0,4	0,7
B	12	10	0,1	0,1
CCC	0	1	0,0	0,0
CC	0	0	0,0	0,0
C	0	0	0,0	0,0
Uden rating	134	133	0,8	1,2
Ufordelt	0	0	0,0	0,0
Obligationer i alt	15.928	10.741	100,0	100,0

*) Obligationsbeholdning tillagt køb og salg på spot og termin

Figur 7.8

Obligationsfordelingen 2018

Mio. kr./%	Oprindelse	Rating-gruppe		
Realkreditobligationer	Danmark	AAA	11.970	75,2
		A	404	2,5
		Unrated	5	0,0
	Sverige	AAA	138	0,9
	Norge	AAA	1.082	6,8
			13.598	85,4
Finansielle udstedere	Danmark	AA-A	192	1,2
		BBB-Unrated	658	4,1
	Norge	A-BBB	328	2,1
	Østrig	A-BBB	178	1,1
	Sverige	A-BBB	61	0,4
	Andre	AAA-Unrated	6	0,0
			1.422	8,9
Kreditobligationer	Danmark	BBB-Unrated	79	0,5
	Andre	AA-Unrated	180	1,1
			259	1,6
Statsobligationer	Danmark	AAA-AA	555	3,5
	Europa	AAA	92	0,6
	Udenfor Europa	AAA	2	0,0
			648	4,1
I alt			15.928	100,0
Egne obligationer	Danmark	Unrated	4	

Obligationsfordelingen 2017

Mio. kr./%	Oprindelse	Rating-gruppe		
Realkreditobligationer	Danmark	AAA	8.721	81,2
		A	404	3,8
		Unrated	6	0,1
	Sverige	AAA	148	1,4
	Norge	AAA	61	0,6
			9.339	87,0
Finansielle udstedere	Danmark	AA-A	584	5,4
		BBB-Unrated	35	0,3
	Norge	BBB	7	0,1
	Sverige	AA-BBB	4	0,0
	Tyskland	A	3	0,0
	Østrig	BB	2	0,0
	Frankrig	BBB	1	0,0
	Andre	A-Unrated	2	0,0
				637
Kreditobligationer	Danmark	BBB-Unrated	96	0,9
	Andre	AA-Unrated	175	1,6
			271	2,5
Statsobligationer	Danmark	AAA-AA	417	3,9
	Europa	AAA-AA	77	0,7
			494	4,6
I alt			10.741	100,0
Egne obligationer	Danmark	Unrated	11	

Sektion 7

Markedsrisiko

7.4 Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tab på positioner i valuta som følge af ændringer i valutakurserne. Valutaoptioner indgår i opgørelsen med den deltajusterede position.

Valutarisikoen er vist i figur 7.9. Beregningen tager udgangspunkt i, at alle valutakurser udvikler sig i en ugunstig retning med 2 %.

Figur 7.9

Valutarisiko

Mio. kr.	Valutaposition		Valutarisiko	
	2018	2017	2018	2017
EUR	37	15	0,7	0,3
SEK	2	0	0,0	0,0
USD	1	2	0,0	0,0
GBP	3	2	0,1	0,0
CHF	0	1	0,0	0,0
NOK	7	7	0,1	0,1
JPY	1	4	0,0	0,1
Øvrige	9	7	0,2	0,1
I alt	59	38	1,2	0,8

Af figur 7.9 fremgår det, at valutarisikoen ultimo 2018 udgør 1,2 mio. kr., hvilket er en forøgelse af risikoen på 0,4 mio. kr. sammenlignet med ultimo 2017. Ændringen er forårsaget af en stigning i EUR.

7.5 Aktierisiko

Aktierisiko er risikoen for tab som følge af ændringer i aktiekurserne. Aktiepositionerne er den beregnede nettoværdi af lange og korte aktiepositioner samt aktierelaterede instrumenter.

Opgørelsen af aktiepositionerne er fordelt på positioner inden for handelsbeholdningen og uden for handelsbeholdningen.

7.5.1 Aktier inden for handelsbeholdningen

Aktier inden for handelsbeholdningen er aktier, som erhverves med handelshensigt.

Af figur 7.10 fremgår det, at beholdningen af aktier inden for handelsbeholdningen er formindsket fra 144 mio. kr. ultimo 2017 til 134 mio. kr. ultimo 2018. Stigningen i bankens beholdning af unoterede aktier skyldes en ændring i MiFID-lovgivningen, hvor investeringsbeviser nu ofte findes som en noteret og en unoteret version.

Figur 7.10

Aktierisiko inden for handelsbeholdningen

Mio. kr.	2018	2017
Børsnoterede aktier inden for handelsbeholdningen	106	124
Unoterede aktier inden for handelsbeholdningen	28	20
I alt	134	144

7.5.2 Aktier uden for handelsbeholdningen

Aktier uden for handelsbeholdningen er kendetegnet ved, at de ikke er erhvervet med handelshensigt. Desuden skelner Spar Nord mellem aktier i strategiske samarbejdspartnere, herunder sektorselskaber, associerede selskaber samt øvrige aktier uden for handelsbeholdningen.

Aktier i strategiske samarbejdspartnere i den finansielle sektor er aktier i selskaber, som har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, investeringsforeninger mv. Deltagelse i de pågældende selskaber anses for at være en forudsætning for Spar Nords drift.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet.

Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Spar Nord regulerer på den baggrund den indregnede værdi af disse aktier, når der foreligger ny information, som understøtter en ændret dagsværdiansættelse. I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men måles med udgangspunkt i en dagsværdi svarende til indre værdi eller anden anerkendt værdiansættelsesmetode, herunder diskontering af cashflow og markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav. Reguleringerne i værdierne af aktierne i disse selskaber indregnes i resultatopgørelsen.

Figur 7.11

Aktierisiko uden for handelsbeholdningen

Mio. kr.	2018	2017
Aktier i kredit- og finansieringsinstitutter	1.285	1.251
Aktier i adm.selskaber til investeringsforeninger	197	88
Aktier i pensionsinstitutter	2	2
Aktier i dataleverandør	0	0
Andre aktier	60	65
Aktier i strategiske samarbejdspartnere i alt	1.545	1.405
Realiseret gevinst	4	46
Urealiseret gevinst	186	91
Associerede selskaber	333	128
Øvrige aktier uden for handelsbeholdningen	89	77
I alt	1.967	1.611

Den samlede beholdning af aktier uden for handelsbeholdningen er forøget med 356 mio. kr. til 1.967 mio. kr. ultimo 2018.

Stigningen på 140 mio. kr. i strategiske samarbejdspartnere kan forklares med værdistigninger samt reduktion af DLR-aktier i forbindelse med salg og omfordeling.

Forøgelsen af beholdning i associerede selskaber på 205 mio. kr. skyldes hovedsageligt bankens køb af en aktiepost i Danske Andelskassers Bank samt

Sektion 7

Markedsrisiko

et salg af bankens aktier i Valueinvest Asset Management S.A.

7.6 Råvarerisiko

Spar Nord påtager sig kun i meget begrænset omfang råvarerisiko. Råvareeksponeringen opgøres som en bruttoeksponering, hvor der kun er modregning for kontrakter med samme underliggende råvare, samme forfaldsdato mv.

7.7 Optionsrisiko

Spar Nord anvender derivater til afdækning og styring af Spar Nords risici. Heriblandt er optioner samt produkter, der indeholder en indbygget option. Spar Nords optionsrisici stammer primært fra rente- og valutaoptioner samt positioner i konverterbare realkreditobligationer.

Optionsrisici opgøres ved udregning af positionernes delta-, gamma-, vega- og thetarisiko.

7.8 Følsomhedsanalyse

Figur 7.12 illustrerer, hvorledes Spar Nords resultatopgørelse vil blive påvirket, såfremt renten ændrer sig, hvis aktiekurserne falder, eller hvis alle valutakurserne flytter sig i ugunstig retning.

Det fremgår af figur 7.12, at effekten af en rentestigning vil være et tab svarende til 0,1 % af aktionærernes egenkapital. Desuden vil effekten af et fald på 10 % af værdien af aktiebeholdningen inden for og uden for handelsbeholdningen resultere i et tab svarende til 1,9 % af aktionærernes egenkapital.

Figur 7.12

Følsomhedsanalyse *)

Mio. kr./%	Drifts-effekt		Egenkapitals-effekt	
	2018	2017	2018	2017
Rentestigning på 1 procentpoint	-6	-32	-0,1	-0,4
Rentefald på 1 procentpoint	6	32	0,1	0,4
Aktiekursfald på 10 % i handelsbeholdningen	-10	-11	-0,1	-0,1
Fald i dagsværdi på 10 % for aktier uden for handelsbeholdningen	-153	-126	-1,8	-1,5
Valutakursændring på 2 % i ugunstig retning	-1	-1	0,0	0,0

*) Følsomhedsoplysningerne viser effekten af isolerede ændringer i renterne i handelsbeholdningen, mens effekten af ændringer i valutakurserne og beholdningen af aktier er for positioner både inden for og uden for handelsbeholdningen. Den driftsmæssige effekt og effekten på aktionærernes egenkapital er beregnet efter skat.

7.9 Egne ejendomme

Ejendomme indregnes ved erhvervelsen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Dagsværdi opgøres ud fra aktuelle markedsdata på baggrund af en afkastmodel, hvori ejendommens lejeindtægt og driftsomkostninger indgår herunder administration og vedligeholdelse.

Driftsomkostninger og vedligeholdelse beregnes med udgangspunkt i den enkelte ejendoms stand, byggeår, materialevalg mv. Ud fra det beregnede driftsafkast og individuelt fastsat afkastprocent beregnes ejendommens dagsværdi. Afkastprocenten fastsættes med baggrund i den enkelte ejendoms beliggenhed, anvendelsesmuligheder og vedligeholdelsesstand mv.

Dagsværdien af den enkelte ejendom revurderes minimum en gang årligt med udgangspunkt i det aktuelle udlejningsmarked og renteniveau. Der indhentes ekstern vurdering fra ejendomsmægler til understøttelse af beregninger af dagsværdien herunder de anvendte lejepriser og forrentningsprocenter.

I 2018 er der på domicilejendomme foretaget positive værdiændringer på i alt 9 mio. kr., som indregnes i anden totalindkomst direkte i egenkapitalen. Der er netto tilbageførte nedskrivninger for i alt 6 mio. kr., hvilket indregnes under af- og nedskrivninger i resultatopgørelsen. For yderligere beskrivelse af den regnskabsmæssige behandling af ejendomme henvises til Spar Nords årsrapport.

Figur 7.13 viser Spar Nords ejendomme fordelt efter afkastprocenter.

Figur 7.13

Afkast/forrentning

Mio. kr.	2018		2017	
	Antal ejendomme	Værdi ultimo	Antal ejendomme	Værdi ultimo
-> 7 %	12	212	11	165
7 % - 8 %	16	341	15	333
8 % - 9 %	13	130	12	122
9 % ->	0	0	1	2
I alt	41	683	39	621

De væsentligste forudsætninger ved beregning af dagsværdi af investerings- og domicilejendomme er afkastkrav og lejeniveau.

En forøgelse af afkastkrav på 0,5 procentpoint vil alt andet lige reducere dagsværdien med 44 mio. kr. ultimo 2018 mod 41 mio. kr. ultimo 2017.

En nedsættelse af lejeniveauet med 5 % vil alt andet lige reducere dagsværdien med 30 mio. kr. ultimo 2018 mod 28 mio. kr. ultimo 2017.

Operationel risiko

Udvikling i 2018

Der har i 2018 fortsat været fokus på at implementere nye processer, højne kompetenceniveauet og øge kendskabet til nye systemer og dermed reducere det operationelle risikoniveau.

Definition af operationel risiko

Ved operationel risiko forstås risiko for tab som følge af uheldsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Modelrisiko, der er risikoen for tab som konsekvens af beslutninger, der hovedsagelig baseres på output fra interne modeller, på grund af fejl i udviklingen, gennemførelsen eller anvendelsen af sådanne modeller, defineres ligeledes som operationel risiko.

De operationelle risici kategoriseres efter de syv risikotyper, Basel III definerer:

- ansættelsesvilkår og sikkerhed på arbejdspladsen
- ekstern svig
- forretningsnedbrud og systemfejl
- intern svig
- kunder, produkter og forretningspraksis
- ordreafvikling/levering og procesforvaltning
- skader på fysiske aktiver

DEN SAMLEDE RISIKOEKSPONERING

5,7 mia. kr.

2017: 5,7 mia. kr.

8.1 Politik for operationel risiko

Spar Nords bestyrelse har fastlagt en politik for operationel risiko, hvor målet er at skabe overblik over Spar Nords operationelle risici, således at antallet af fejl minimeres og tab reduceres.

For at sikre at det operationelle risikoniveau holdes på et acceptabelt niveau, har Spar Nords bestyrelse defineret en risikoappetit. Identificeres der risici uden for appetitten, foretages der scenarieanalyser, hvor forslag til mitigerende af risikoen kortlægges.

8.2 Styring, overvågning og rapportering

Alle aktiviteter i Spar Nord er forbundet med operationel risiko, hvorfor det er en væsentlig opgave at arbejde på at begrænse det operationelle risikoniveau mest muligt.

Operationel risiko styres på tværs af Spar Nord gennem et omfattende system af forretningsgange og kontrolforanstaltninger udarbejdet med henblik på at sikre et optimalt procesmiljø. Operationelle risici søges bl.a. minimeret ved funktionsadskillelse mellem udførelse og kontrol af aktiviteten.

Håndtering af operationel risiko, herunder rollen som risikofacilitator, er forankret i Spar Nords Risikostyringsfunktion, mens ansvaret for håndtering af risiciene ligger hos de forretningsansvarlige enheder samt risikoejerne.

I Spar Nord registreres og kategoriseres tabsgivende hændelser over 10.000 kr., og der foregår løbende registrering af identificerede risici med rapportering til risikoejer, direktionen og bestyrelsen.

Der udarbejdes scenarier for risici, der potentielt kan resultere i tab over 10 mio. kr.

Rapporteringen er kvartalsvis til direktionen og risikoejerne, mens bestyrelsen årligt modtager en risikorapport for operationel risiko. I 2019 øges rapporteringshyppigheden til bestyrelsen således, at rapporteringen bliver kvartalsvis.

Der rapporteres særskilt til direktion og bestyrelse, såfremt en faktisk tabshændelse overstiger 5 mio. kr.

Risikoejerne modtager i den kvartalsvise rapportering orientering om periodens tabshændelser og identifikation af nye risici for det pågældende forretningsområde.

Sektion 8

Operationel risiko

Den systematiske registrering og kategorisering af tabshændelser skaber overblik over kilder til tab og erfaringsgrundlag, der benyttes proaktivt i styringen af bankens operationelle risici.

8.3 Tabshændelser

Spar Nords operationelle tabshændelser fordeler sig primært på risikotyperne "ekstern svig", "ordreafvikling og procesforvaltning" samt "kunder, produkter og forretningspraksis".

Af figur 8.1 fremgår antal operationelle tabshændelser fordelt på risikotype, hvor ekstern svig i 2018 udgjorde 55 % af hændelserne (2017: 49 %), kunder, produkter og forretningspraksis 12 % (2017: 18 %) mens ordreafvikling og procesforvaltning udgjorde 33 % (2017: 33 %).

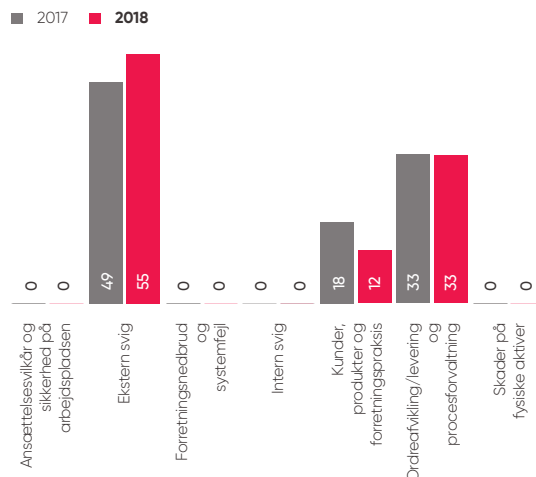
Størstedelen af de indtrufne tabshændelser består af hændelser med mindre økonomisk effekt, hvor der primært er tale om hændelser såsom misbrug af kort og netbankssvindel.

Figur 8.2 viser fordelingen af tabene i 2018, som beløbsmæssigt udgør 86 % på ekstern svig (2017: 34 %), 5 % på forretningsnedbrud og systemfejl (2017: 0 %), 1 % på intern svig (2017: 0 %), 5 % på kunder, produkter og forretningspraksis (2017: 31 %) samt 3 % på ordreafvikling og procesforvaltning (2017: 35 %).

Der er en stor stigning i tabsbeløbet relateret til ekstern svig, hvilket kan henføres til en enkeltstående tabshændelse, der har resulteret i et tab på ca. 45 mio. kr.

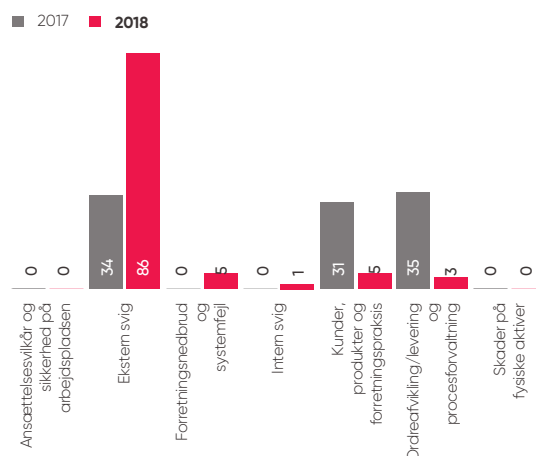
Figur 8.1

Antal operationelle tabshændelser fordelt på risikotype %

Figur 8.2

Operationelle tabsbeløb fordelt på risikotype %

På baggrund af den regelmæssige rapportering, som Spar Nords bestyrelse og direktion modtager, er det ledelsens opfattelse, at banken har et tilfredsstillende niveau af foranstaltninger, der skal imødegå risikoen for at blive ramt af større operationelle tab.

8.4 IT-sikkerhed

Information og informationssystemer er af væsentlig betydning for Spar Nord, og IT-sikkerheden har derfor vital betydning for virksomhedens troværdighed og fortsatte eksistens. Der er etableret en IT-sikkerhedsfunktion, og Spar Nords direktion og bestyrelse forholder sig løbende til IT-sikkerheden.

IT-sikkerhedsfunktionen arbejder ud fra et besluttet sikkerheds- og risikoniveau med fokus på, at bankens daglige forretninger og aktiviteter til enhver tid er understøttet af en sikker og troværdig IT-infrastruktur. IT-sikkerhedsfunktionen har enterprisansvar for overholdelse af det vedtagne IT-sik-

Sektion 8

Operationel risiko

kerhedsniveau samt IT-beredskabet i Spar Nord. IT-sikkerhedsfunktionen medvirker til og kontrollerer, at Spar Nords IT-aktiviteter beskyttes mest muligt imod interne og eksterne trusler. Det er således IT-sikkerhedsfunktionens opgave at sikre efterlevelse af lovgivnings- og sektormæssige krav, Spar Nords egne krav samt kundernes forventninger til Spar Nords efterlevelse af tilgængelighed, fortrolighed og integritet.

Spar Nords arbejde med IT-sikkerhed tager udgangspunkt i lovgivningsmæssige forhold samt hensyn til den løbende drift. Drift af IT-installationer i Spar Nord og hos leverandører skal ske efter dokumenterede driftsplaner og vejledninger. Driften skal være sikker og stabil, hvilket skal sikres gennem størst mulig automatisering og løbende kapacitetstilpasning. Hos leverandører skal dette sikres ved skriftlige aftaler. Arbejdet med IT-sikkerhed inkluderer også udarbejdelse af nødplaner og beredskabsplaner samt periodisk test af beredskabet, der tager sigte på, at en fortsat drift vil kunne sikres på et tilfredsstillende niveau, på trods af eventuelle ekstraordinære begivenheder.

IT-sikkerhedsfunktionen fremmer ligeledes den interne viden om IT-sikkerhed ved løbende at gennemføre awareness-aktiviteter. I 2018 har funktionen gennemført awareness-aktiviteter med fokus på GDPR og informationssikkerhed. Desuden har der igennem året været fokus på den stigende trussel imod cybersikkerheden.

8.5 Compliancerisici

Operationel risiko omfatter ligeledes compliancerisici, der identificeres via Compliancefunktionen.

Compliancefunktionen er en uafhængig funktion, der har til formål at vurdere og rapportere på bankens manglende efterlevelse af gældende lovgivning, praksis og markedsstandarder. Herved mindskes risikoen for, at banken bliver pålagt sanktioner, lider tab af omdømme, eller at banken eller bankens kunder lider væsentlige økonomiske tab.

Compliancefunktionen arbejder med en risikobaseret tilgang til hvilke områder, der gennemgås. I 2018 har funktionen blandt andet haft fokus på efterlevelse af Hvidvaskområdet og MiFID II.

8.6 Hvidvaskrisici

Banken har stor fokus på hvidvask (AML), herunder de risikobegrænsende foranstaltninger, der skal iværksættes for at undgå, at banken bliver misbrugt til hvidvask og finansiering af terrorisme. Forebyggelse samt bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering er et højt prioriteret område i Spar Nord, hvor banken har et medansvar for at sikre, at hvidvask og terrorfinansiering bekæmpes. Derfor bakker Spar Nord også op om de tiltag, der gives fra lovgivers side.

Bankens AML-funktion har til formål at sikre, at banken er compliant med lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme samt forordning om pengeoverførsel og EU's terrorforordninger.

AML-funktionen har i 2018 haft fokus på at optimere bankens allerede eksisterende processer, hvorfor der i 2018 er sket en markant opnormering af resourcerne i funktionen.

Det øgede fokus samt de nye tiltag har bl.a. resulteret i, at indberetningerne til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) er historisk højt, hvilket er i tråd med den øvrige finansielle sektor. I 2018 havde Spar Nord 1.071 indberetninger til SØIK, hvor der i 2017 blev indberettet 411 sager.

AML-funktionen er forankret i Juridisk afdeling og rapporterer til direktion og bestyrelse.

8.7 Persondataforordningen (GDPR)

Banken har i 2018 haft fokus på implementering af Databeskyttelsesforordningen, som trådte i kraft den 25. maj 2018.

Banken har ansat en databeskyttelsesrådgiver (DPO) for at sikre efterlevelse af de databeskyttelsesretlige regler.

Databeskyttelsesrådgiverens funktion er at rådgive banken samt overvåge de databeskyttelsesretlige regler efterleves.

Databeskyttelsesrådgiveren er forankret i Juridisk afdeling og rapporterer til direktion og bestyrelse.

Risikoerklæring

Spar Nords bestyrelse har 7. februar 2019 godkendt Spar Nords risikorapport for 2018.

Det er bestyrelsens vurdering, at Spar Nords risikostyring overholder gældende regler og standarder, er passende og effektiv og er i overensstemmelse med Spar Nords forretningsmodel. Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at Spar Nords risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til risikoappetit og strategi, således der herved sikres going concern.

Det er vurderingen, at Spar Nords overordnede risikoprofil i tilknytning til forretningsstrategi, forretningsmodel og nøgletal giver et retvisende billede af Spar Nords risikostyring herunder af den vedtagne risikoprofil og risikoappetit.

Bestyrelsens vurdering udspringer af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel og strategi samt materiale og rapporteringer forelagt for bestyrelsen af direktionen, intern revision, Spar Nords risikoansvarlige og complianceansvarlige.

Det er kernen i Spar Nords strategi, vision og værdigrundlag, at Spar Nord ønsker at være en stærk og attraktiv bank for private kunder samt mindre og mellemstore virksomheder i de lokalområder, hvor banken er repræsenteret. Spar Nord ønsker at drive en lønsom forretning baseret på en prissætning af Spar Nords produkter, der afspejler den risiko og kapitalbinding, som Spar Nord påtager sig. Spar Nord ønsker til stadighed og ud fra en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter at fastholde et passende og robust kapitalgrundlag, der understøtter forretningsmodellen.

Bestyrelsens gennemgang af Spar Nords forretningsmodel og politikker viser, at de overordnede krav til de enkelte risikoområder på en hensigtsmæssig måde er afspejlet i politikker og specificerede grænser, herunder i bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser til andre organisatoriske enheder. De specificerede grænser vurderes at være udformet således, at de er gennemsigtige og kontrollerbare.

Gennemgangen viser endvidere, at de reelle risici ligger inden for grænserne fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og det er på den baggrund bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

For oplysninger og nøgletal vedrørende Spar Nords risikoprofil henvises til nærværende risikorapport samt årsrapportens afsnit vedrørende risici.

Direktionen

Lasse Nyby
 Adm. direktør

John Lundsgaard
 Bankdirektør

Lars Møller
 Bankdirektør

Bestyrelsen

Kjeld Johannesen
 Bestyrelsesformand

Per Nikolaj Bukh
 Næstformand for
 bestyrelsen

Lene Aaen

Kåj Christiansen

**Morten Bach
Gaardboe**

Laila Mortensen

Jannie Skovsen

**Gitte Holmgaard
Sørensen**

John Sørensen

Appendix

A	Spar Nords oplysningsforpligtelser	48
B	Balance Sheet Reconciliation Methodology	49
C	Capital Instruments	50
D	Transitional own funds	52
E	Institution-specific countercyclical capital buffer 2018	56
F	CRR Leverage Ratio	57
G	LCR disclosure	59
H	Asset encumbrance	60
I	Credit exposure	61
J	IFRS 9 Transitional arrangements	63

Sektion 10

Appendix A

Spar Nords oplysningsforpligtelser

Emne	Placering af oplysninger
Risici og risikostyring	Årsrapport 2018, side 22 - 24. https://www.sparnord.dk/regnskaber
Organisation og selskabsledelse	Årsrapport 2018, side 26. https://www.sparnord.dk/regnskaber
Aflønningspolitik	https://www.sparnord.com/investor-relations/organisation/governance/

Sektion 10

Appendix B

Balance Sheet Reconciliation Methodology

Balance Sheet Reconciliation Methodology

Capital base

DKKm	31 December 2018
Shareholders' equity according to balance sheet	9,226
Transitional arrangements for mitigating the impact of the introduction of IFRS 9	206
Regulation according to limit for holdings own capital instruments	-27
Provision for dividend	-431
Deduction tier 1 capital included in equity	-846
Indirect holdings of own capital instruments	-1
Additional value adjustments	-21
Goodwill	-159
Tax - Goodwill	27
Deferred tax assets	0
Intangible assets	-19
Tax - Intangible assets	4
Deduction insignificant capital shares - CET1 instruments	-376
Deduction significant capital shares - CET1 instruments	-35
Common Equity Tier 1 capital	7,549
Tier 1 capital	843
Deduction - Holdings of insignificant AT1 capital	-5
Total Tier 1 capital	8,387
Tier 2 instruments	1,314
Deduction - Holdings of insignificant T2 capital	-10
Total capital base	9,691

Sektion 10

Appendix C

Capital instruments

1	Issuer	Spar Nord Bank A/S	Spar Nord Bank A/S	Spar Nord Bank A/S	Spar Nord Bank A/S	Spar Nord Bank A/S	Spar Nord Bank A/S
2	Unique identifier (eg CUSIP, ISIN or Bloomberg identifier for private placement)	DK0030362512	DK0030386297	DK0030422357	DK0030432075	NO0010808033	DK0030431341
3	Governing law(s) of the instrument	Danish	Danish	Danish	Danish	Danish	Danish
	Regulatory treatment						
4	Transitional CRR rules	Additional Tier 1	Additional Tier 1	Tier 2	Tier 2	Tier 2	Tier 2
5	Post-transitional CRR rules	Additional Tier 1	Additional Tier 1	Tier 2	Tier 2	Tier 2	Tier 2
6	Eligible at solo/(sub-)consolidated/ solo & (sub-)consolidated	Solo & Consolidated	Solo & Consolidated	Solo & Consolidated	Solo & Consolidated	Solo & Consolidated	Solo & Consolidated
7	Instrument type (types to be specified by each jurisdiction)	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 51, 52	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 51, 52	Tier 2 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 63	Tier 2 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 63	Tier 2 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 63	Tier 2 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 63
8	Amount recognised in regulatory capital (currency in million, as of most recent reporting date)	DKK 400m	DKK 450m	DKK 400m	DKK 350m	DKK 436m	DKK 150m
9	Nominal amount of instrument	DKK 400m	DKK 450m	DKK 400m	DKK 350m	SEK 600m	DKK 150m
9a	Issue price	100 per cent	100 per cent	100 per cent	100 per cent	100 per cent	100 per cent
9b	Redemption price	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount
10	Accounting classification	Liability - amortised cost	Liability - amortised cost	Liability - amortised cost	Liability - amortised cost	Liability - amortised cost	Liability - amortised cost
11	Original date of issuance	10/Jun/15	06/Dec/16	19/Jun/18	29/Nov/18	18/Oct/17	29/Nov/18
12	Perpetual or dated	Perpetual	Perpetual	Dated	Dated	Dated	Dated
13	Original maturity date	No maturity	No maturity	19/Jun/28	29/May/29	18/Oct/27	29/May/29
14	Issuer call subject to prior supervisory approval	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
15	Optional call date, contingent call dates, and redemption amount	10-Jun-20 100 per cent of Nominal amount In addition Tax/Regulatory call	06-Dec-21 100 per cent of Nominal amount In addition Tax/Regulatory call	19-jun-2023 100 per cent of Nominal amount In addition Tax/Regulatory call	29-May-24 100 per cent of Nominal amount In addition Tax/Regulatory call	18-Oct-22 100 per cent of Nominal amount In addition Tax/Regulatory call	29-May-24 100 per cent of Nominal amount In addition Tax/Regulatory call
16	Subsequent call dates, if applicable	10-Jun and 10-Dec each year after first call date	06-Jun and 06-Dec each year after first call date	At any time after first call date	At any time after first call date	18-Jan, 18-Apr, 18-Jul and 18-Oct each year after first call date	At any time after first call date
	Coupons / dividends						
17	Fixed or floating dividend/coupon	Fixed to floating	Fixed to floating	Fixed to floating	Floating	Floating	Fixed to floating
18	Coupon rate and any related index	Fixed 6.052 per cent per annum, until first call date. Thereafter floating Cibur 6-month +5.40 per cent per annum	Fixed 5.50 per cent per annum, until first call date. Thereafter floating Cibur 6-month +5.166 per cent per annum	Fixed 2.5348 per cent per annum, until first call date. Thereafter floating Cibur 3-month +2.10 per cent per annum	Floating Cibur 6-month + 2.40 per cent per annum	Floating Stibor 3-month + 2.50 per cent per annum	Fixed 2.9298 per cent per annum, until first call date. Thereafter floating Cibur 6-month +2.40 per cent per annum
19	Existence of a dividend stopper	No	No	No	No	No	No
20a	Fully discretionary, partially discretionary or mandatory (in terms of timing)	Fully discretionary	Fully discretionary	Mandatory	Mandatory	Mandatory	Mandatory
20b	Fully discretionary, partially discretionary or mandatory (in terms of amount)	Fully discretionary	Fully discretionary	Mandatory	Mandatory	Mandatory	Mandatory
21	Existence of step up or other incentive to redeem	No	No	No	No	No	No
22	Noncumulative or cumulative	Non cumulative	Non cumulative	Non cumulative	Non cumulative	Non cumulative	Non cumulative
23	Convertible or non-convertible	Non-convertible	Non-convertible	Non-convertible	Non-convertible	Non-convertible	Non-convertible
24	If convertible, conversion trigger (s)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	If convertible, fully or partially	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Sektion 10

Appendix C

Capital instruments

26	If convertible, conversion rate	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
27	If convertible, mandatory or optional conversion	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	If convertible, specify instrument type convertible into	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	If convertible, specify issuer of instrument it converts into	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Write-down features	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
31	If write-down, write-down trigger (s)	When core tier 1 ratio is below 5 1/8 percent.	When core tier 1 ratio is below 5 1/8 percent.	When the point of non-viability is reached. The national resolution authority determines if the institution meets the condition: a i The institution has incurred/ is likely to incur in a near future losses depleting all or substantially all its own funds; and/or ii. the asset are/ will be in a near future less than its liabilities; and/or iii. The institution is/ will be in a near future unable to pay its obligations; and/or iv. the institution requires public financial support; b. there is no reasonable prospect that a private action would prevent the failure; and c. a resolution action is necessary in the public interest.	When the point of non-viability is reached. The national resolution authority determines if the institution meets the condition: a i The institution has incurred/ is likely to incur in a near future losses depleting all or substantially all its own funds; and/or ii. the asset are/ will be in a near future less than its liabilities; and/or iii. The institution is/ will be in a near future unable to pay its obligations; and/or iv. the institution requires public financial support; b. there is no reasonable prospect that a private action would prevent the failure; and c. a resolution action is necessary in the public interest.	When the point of non-viability is reached. The national resolution authority determines if the institution meets the condition: a i The institution has incurred/ is likely to incur in a near future losses depleting all or substantially all its own funds; and/or ii. the asset are/ will be in a near future less than its liabilities; and/or iii. The institution is/ will be in a near future unable to pay its obligations; and/or iv. the institution requires public financial support; b. there is no reasonable prospect that a private action would prevent the failure; and c. a resolution action is necessary in the public interest.	When the point of non-viability is reached. The national resolution authority determines if the institution meets the condition: a i The institution has incurred/ is likely to incur in a near future losses depleting all or substantially all its own funds; and/or ii. the asset are/ will be in a near future less than its liabilities; and/or iii. The institution is/ will be in a near future unable to pay its obligations; and/or iv. the institution requires public financial support; b. there is no reasonable prospect that a private action would prevent the failure; and c. a resolution action is necessary in the public interest.
32	If write-down, full or partial	Full or Partially	Full or Partially	Full or Partially	Full or Partially	Full or Partially	Full or Partially
33	If write-down, permanent or temporary	Temporary	Temporary	Permanent	Permanent	Permanent	Permanent
34	If temporary write-down, description of write-up mechanism	The notes may be reinstated at the Issuer's discretion out of relevant profits, subject to certain restrictions	The notes may be reinstated at the Issuer's discretion out of relevant profits, subject to certain restrictions	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Position in subordination hierarchy in liquidation (specify instrument type immediately senior to instrument)	Tier 2	Tier 2	Senior debt	Senior debt	Senior debt	Senior debt
36	Non-compliant transitioned features	No	No	No	No	No	No
37	If yes, specify non-compliant features	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Sektion 10

Appendix D

Transitional own funds

		(C) AMOUNTS SUBJECT TO PRE-REGULATION (EU) No 575/2013 TREATMENT OR PRESCRIBED RESIDUAL AMOUNT OF REGULATION (EU) 575/2013
		(B) REGULATION (EU) No 575/2013 ARTICLE REFERENCE
		31 December 2018 DKKm
Common Equity Tier 1 capital: instruments and reserves (1)		
1	Capital instruments and the related share premium accounts	1,230
	of which: Instrument type 1	26 (1), 27, 28, 29, EBA list 26 (3)
	of which: Instrument type 2	EBA list 26 (3)
	of which: Instrument type 3	EBA list 26 (3)
2	Retained earnings	6,130
	Transitional arrangements for mitigating the impact of the introduction of IFRS 9	26 (1) (c)
		473a
3	Accumulated other comprehensive income (and any other reserves)	103
3a	Funds for general banking risk	26 (1) (f)
4	Amount of qualifying items referred to in Article 484 (3) and the related share premium accounts subject to phase out from CET1	486 (2)
	Public sector capital injections grandfathered until 1 January 2018	483 (2)
5	Minority interests (amount allowed in consolidated CET1)	84, 479, 480
5a	Independently reviewed interim profits net of any foreseeable charge or dividend	489
		26 (2)
6	Common Equity Tier 1 (CET1) capital before regulatory adjustments	8,158
Common Equity Tier 1 (CET1) capital: regulatory adjustments		
7	Additional value adjustments (negative amount)	-21
8	Intangible assets (net of related tax liability) (negative amount)	-146
		34, 105
9	Empty set in the EU	
10	Deferred tax assets that rely on future profitability excluding those arising from temporary difference (net of related tax liability where the conditions in Article 38 (3) are met) (negative amount)	0
		36 (1) (c), 38, 472 (5)
11	Fair value reserves related to gains or losses on cash flow hedges	33 (a)
12	Negative amounts resulting from the calculation of expected loss amounts	36 (1) (d), 40, 159, 472 (6)
13	Any increase in equity that results from securitised assets (negative amount)	32 (1)
14	Gains or losses on liabilities valued at fair value resulting from changes in own credit standing	33 (1) (b) (c)
15	Defined-benefit pension fund assets (negative amount)	36 (1) (e), 41, 472 (7)
16	Direct and indirect holdings by an institution of own CET1 instruments (negative amount)	-31
		36 (1) (f), 42, 472 (8)
17	Direct, indirect and synthetic holdings of the CET1 instruments of financial sector entities where those entities have reciprocal cross holdings with the institution designed to inflate artificially the own funds of the institution (negative amount)	36 (1) (g), 44, 472 (9)
18	Direct, indirect and synthetic holdings of the CET1 instruments of financial sector entities where the institution does not have a significant investment in those entities (amount above 10% threshold and net of eligible short positions) (negative amount)	-376
		36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2) (3), 79, 472 (10)
19	Direct, indirect and synthetic holdings of the CET1 instruments of financial sector entities where the institution has a significant investment in those entities (amount above 10% threshold and net of eligible short positions) (negative amount)	-35
		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) to (3), 79, 470, 472 (11)
20	Empty set in the EU	
20a	Exposure amount of the following items which qualify for a RW of 1250%, where the institution opts for the deduction alternative	36 (1) (k)
20b	of which: qualifying holdings outside the financial sector (negative amount)	36 (1) (k) (i), 89 to 91
20c	of which: securitisation positions (negative amount)	36 (1) (k) (ii) 243 (1) (b) 244 (1) (b) 258
20d	of which: free deliveries (negative amount)	36 (1) (k) (iii), 379 (3)
21	Deferred tax assets arising from temporary difference (amount above 10 % threshold , net of related tax liability where the conditions in Article 38 (3) are met) (negative amount)	36 (1) (c), 38, 48 (1) (a), 470, 472 (5)

Sektion 10

Appendix D

Transitional own funds

			(C) AMOUNTS SUBJECT TO PRE-REGULATION (EU) No 575/2013 TREATMENT OR PRESCRIBED RESIDUAL AMOUNT OF REGULATION (EU) 575/2013
	31 December 2018 DKKm	(B) REGULATION (EU) No 575/2013 ARTICLE REFERENCE	
Common Equity Tier 1 capital: instruments and reserves (1)			
22	Amount exceeding the 15% threshold (negative amount)	48 (1)	
23	of which: direct and indirect holdings by the institution of the CET1 instruments of financial sector entities where the institution has a significant investment in those entities	36 (1) (i), 48 (1) (b), 470, 472 (11)	
24	Empty set in the EU		
25	of which: deferred tax assets arising from temporary difference	36 (1) (c), 38, 48 (1) (a), 470, 472 (5)	
25a	Losses for the current financial year (negative amount)	36 (1) (a), 472 (3)	
25b	Foreseeable tax charges relating to CET1 items (negative amount)	36 (1) (l)	
26	Regulatory adjustments applied to Common Equity Tier 1 in respect of amounts subject to pre-CRR treatment		
26a	Regulatory adjustments relating to unrealised gains and losses pursuant to Articles 467 and 468		
26b	Amount to be deducted from or added to Common Equity Tier 1 capital with regard to additional filters and deductions required pre CRR	481	
27	Qualifying AT1 deductions that exceeds the AT1 capital of the institution (negative amount)	36 (1) (j)	
28	Total regulatory adjustments to Common Equity Tier 1 (CET1)	-609	
29	Common Equity Tier 1 (CET1) capital	7,549	
Additional Tier 1 (AT1) capital: instruments			
30	Capital instruments and the related share premium accounts	850	51, 52
31	of which: classified as equity under applicable accounting standards		
32	of which: classified as liabilities under applicable accounting standards		
33	Amount of qualifying items referred to in Article 484 (4) and the related share premium accounts subject to phase out from AT1	486 (3)	
	Public sector capital injections grandfathered until 1 January 2018	483 (3)	
34	Qualifying Tier 1 capital included in consolidated AT1 capital (including minority interest not included in row 5) issued by subsidiaries and held by third parties	85, 86, 480	
35	of which: instruments issued by subsidiaries subject to phase-out	486 (3)	
36	Additional Tier 1 (AT1) capital before regulatory adjustments	850	
Additional Tier 1 (AT1) capital: regulatory adjustments			
37	Direct and indirect holdings by an institution of own AT1 instruments (negative amount)	-7	52 (1) (b), 56 (a), 57, 475 (2)
38	Holdings of the AT1 instruments of financial sector entities where those entities have reciprocal cross holdings with the institution designed to inflate artificially the own funds of the institution (negative amount)	0	56 (b), 58, 475 (3)
39	Direct, indirect and synthetic holdings of the AT1 instruments of financial sector entities where the institution does not have a significant investment in those entities (amount above 10% threshold and net of eligible short positions) (negative amount)	-5	56 (c), 59, 60, 79, 475 (4)
40	Direct, indirect and synthetic holdings of the AT1 instruments of financial sector entities where the institution has a significant investment in those entities (amount above 10% threshold and net of eligible short positions) (negative amount)	56 (d), 59, 79, 475 (4)	
41	Regulatory adjustments applied to Additional Tier 1 capital in respect of amounts subject to pre-CRR treatment and transitional treatments subject to phase-out as prescribed in Regulation (EU) No 585/2013 (ie. CRR residual amounts)		
41a	Residual amounts deducted from Additional Tier 1 capital with regard to deduction from Common Equity Tier 1 capital during the transitional period pursuant to article 472 of Regulation (EU) No 575/2013	472, 473(3)(a), 472 (4), 472 (6), 472 (8) (a), 472 (9), 472 (10) (a), 472 (11) (a)	
41b	Residual amounts deducted from Additional Tier 1 capital with regard to deduction from Tier 2 capital during the transitional period pursuant to article 475 of Regulation (EU) No 575/2013	477, 477 (3), 477 (4) (a)	
41c	Amounts to be deducted from added to Additional Tier 1 capital with regard to additional filters and deductions required pre- CRR	467, 468, 481	
42	Qualifying T2 deductions that exceed the T2 capital of the institution (negative amount)	56 (e)	
43	Total regulatory adjustments to Additional Tier 1 (AT1) capital	-12	

Sektion 10

Appendix D

Transitional own funds

			(C) AMOUNTS SUBJECT TO PRE-REGULATION (EU) No 575/2013 TREATMENT OR PRESCRIBED RESIDUAL AMOUNT OF REGULATION (EU) 575/2013
			(B) REGULATION (EU) No 575/2013 ARTICLE REFERENCE
31 December 2018 DKKmn			
Common Equity Tier 1 capital: instruments and reserves (1)			
44	Additional Tier 1 (AT1) capital	838	
45	Tier 1 capital (T1 = CET1 + AT1)	8,387	
Tier 2 (T2) capital: instruments and provisions			
46	Capital instruments and the related share premium accounts	1,332	62, 63
47	Amount of qualifying items referred to in Article 484 (5) and the related share premium accounts subject to phase out from T2		486 (4)
	Public sector capital injections grandfathered until 1 January 2018		483 (4)
48	Qualifying own funds instruments included in consolidated T2 capital (including minority interest and AT1 instruments not included in rows 5 or 34) issued by subsidiaries and held by third party		87, 88, 480
49	of which: instruments issued by subsidiaries subject to phase-out		486 (4)
50	Credit risk adjustments		62 (c) & (d)
51	Tier 2 (T2) capital before regulatory adjustment	1,332	
Tier 2 (T2) capital: regulatory adjustments			
52	Direct and indirect holdings by an institution of own T2 instruments and subordinated loans (negative amount)	-18	63 (b) (i), 66 (a), 67, 477 (2)
53	Holdings of the T2 instruments and subordinated loans of financial sector entities where those entities have reciprocal cross holdings with the institutions designed to inflate artificially the own funds of the institution (negative amount)		66 (b), 68, 477 (3)
54	Direct, indirect and synthetic holdings of the T2 instruments and subordinated loans of financial sector entities where the institution does not have a significant investment in those entities (amount above 10 % threshold and net of eligible short positions) (negative amount)	-10	66 (c), 69, 70, 79, 477 (4)
55	Direct, indirect and synthetic holdings of the T2 instruments and subordinated loans of financial sector entities where the institution has a significant investment in those entities (net of eligible short positions) (negative amounts)		66 (d), 69, 79, 477 (4)
56	Regulatory adjustments applied to tier 2 in respect of amounts subject to pre-CRR treatment and transitional treatments subject to phase out as prescribed in Regulation (EU) No 575/2013 (i.e. CRR residual amounts)		
56a	Residual amounts deducted from Tier 2 capital with regard to deduction from Common Equity Tier 1 capital during the transitional period pursuant to article 472 of Regulation (EU) No 575/2013		472, 472(3)(a), 472 (4), 472 (6), 472 (8), 472 (9), 472 (10) (a), 472 (11) (a)
56b	Residual amounts deducted from Tier 2 capital with regard to deduction from Additional Tier 1 capital during the transitional period pursuant to article 475 of Regulation (EU) No 575/2013		475, 475 (2) (a), 475 (3), 475 (4) (a)
56c	Amounts to be deducted from or added to Tier 2 capital with regard to additional filters and deductions required pre- CRR		467, 468, 481
57	Total regulatory adjustments to Tier 2 (T2) capital	-28	
58	Tier 2 (T2) capital	1,304	
59	Total capital (TC = T1 + T2)	9,691	
60	Total risk-weighted assets	53,858	
Capital ratios and buffers			
61	Common Equity Tier 1 (as a percentage of total risk exposure amount)	14.0%	92 (2) (a), 465
62	Tier 1 (as a percentage of total risk exposure amount)	15.6%	92 (2) (b), 465
63	Total capital (as a percentage of total risk exposure amount)	18.0%	92 (2) (c)
64	Institution specific buffer requirement (CET1 requirement in accordance with article 92 (1) (a) plus capital conservation and countercyclical buffer requirements plus a systemic risk buffer, plus systemically important institution buffer expressed as a percentage of total risk exposure amount)	1.9%	CRD 128, 129, 140
65	of which: capital conservation buffer requirement	1.9%	
66	of which: countercyclical buffer requirement	0.0%	
67	of which: systemic risk buffer requirement	0.0%	
67a	of which: Global Systemically Important Institution (G-SII) or Other Systemically Important Institution (O-SII) buffer		CRD 131
68	Common Equity Tier 1 available to meet buffers (as a percentage of risk exposure amount)	9.5%	CRD 128

Sektion 10

Appendix D

Transitional own funds

				(C) AMOUNTS SUBJECT TO PRE-REGULATION (EU) No 575/2013 TREATMENT OR (B) REGULATION (EU) No 575/2013 ARTICLE REFERENCE PRESCRIBED RESIDUAL AMOUNT OF REGULATION (EU) 575/2013
Common Equity Tier 1 capital: instruments and reserves (1)		31 December 2018 DKKm		
69	[non-relevant in EU regulation]			
70	[non-relevant in EU regulation]			
71	[non-relevant in EU regulation]			
Amounts below the thresholds for deduction (before risk-weighting)				
72	Direct and indirect holdings of the capital of financial sector entities where the institution does not have a significant investment in those entities (amount below 10% threshold and net of eligible short positions)	796	36 (1) (h), 45, 46, 472 (10) 56 (c), 59, 60, 475 (4), 66 (c), 69, 70, 477 (4)	
73	Direct and indirect holdings of the CET1 instruments of financial sector entities where the institution has a significant investment in those entities (amount below 10% threshold and net of eligible short positions)	758	36 (1) (i), 45, 48, 470, 472 (11)	
74	Empty set in the EU			
75	Deferred tax assets arising from temporary difference (amount below 10 % threshold , net of related tax liability where the conditions in Article 38 (3) are met)		36 (1) (c), 38, 48, 470, 472 (5)	
Applicable caps on the inclusion of provisions in Tier 2				
76	Credit risk adjustments included in T2 in respect of exposures subject to standardised approach (prior to the application of the cap)			62
77	Cap on inclusion of credit risk adjustments in T2 under standardised approach			62
78	Credit risk adjustments included in T2 in respect of exposures subject to internal rating-based approach (prior to the application of the cap)			62
79	Cap for inclusion of credit risk adjustments in T2 under internal ratings-based approach			62
Capital instruments subject to phase-out arrangements (only applicable between 1 Jan 2014 and 1 Jan 2022)				
80	- Current cap on CET1 instruments subject to phase-out arrangements		484 (3), 486 (2) & (5)	
81	- Amount excluded from CET1 due to cap (excess over cap after redemptions and maturities)		484 (3), 486 (2) & (5)	
82	- Current cap on AT1 instruments subject to phase-out arrangements		484 (4), 486 (3) & (5)	
83	- Amount excluded from AT1 due to cap (excess over cap after redemptions and maturities)		484 (4), 486 (3) & (5)	
84	- Current cap on T2 instruments subject to phase-out arrangements		484 (5), 486 (4) & (5)	
85	- Amount excluded from T2 due to cap (excess over cap after redemptions and maturities)		484 (5), 486 (4) & (5)	
(1) 'N/A' inserted if the question is not applicable				

Institution-specific countercyclical capital buffer

2018
DKKm

Geographical distribution of credit exposures relevant for the calculation of the countercyclical capital buffer

Breakdown by country:	General credit exposures		Trading book exposure		Securitisation exposure		Own funds requirements				Counter-cyclical capital buffer rate
	Exposure value for SA	Exposure value IRB	Sum of long and short position of trading book	Value of trading book exposure for internal models	Exposure value for SA	Exposure value for IRB	General credit exposures	Trading book exposures	Of which: Securitisation exposures	Total	
	010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	
010 Denmark	54,990		15,848				3,460	135		3,594	0.00%
Sweden	204		76				11	1		12	2.00%
Germany	321		1,153				8	11		19	0.00%
Norway	53		1,059				3	11		14	2.00%
United Kingdom	119		20				4	2		5	100%
Luxembourg	7		140				0	1		2	0.00%
USA	66		14				4	1		4	0.00%
Czech Republic	1		0				0	0		0	100%
Slovakia	0		0				0	0		0	1.25%
Hong Kong	2		0				0	0		0	188%
Iceland	3		0				0	0		0	1.25%
Lithuania	0		0				0	0		0	0.50%
Other countries	485		128				24	2		26	0.00%
020	56,248		18,438				3,513	164		3,677	1.00%

Amount of institution-specific countercyclical capital buffer

010	Total risk exposure amount	010
	53,858	
020	Institution specific countercyclical buffer rate	0.02%
030	Institution specific countercyclical buffer requirement	8

Sektion 10

Appendix F

CRR Leverage Ratio

Table LRSum: Summary reconciliation of accounting assets and leverage ratio exposures

	Applicable Amounts
1	Total assets as per published financial statements 82,793
2	Adjustment for entities which are consolidated for accounting purposes but are outside the scope of regulatory consolidation 0
3	(Adjustment for fiduciary assets recognised on the balance sheet pursuant to the applicable accounting framework but excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429(13) of Regulation (EU) No 575/2013 "CRR") 0
4	Adjustments for derivative financial instruments 532
5	Adjustments for securities financing transactions "SFTs" 18
6	Adjustment for off-balance sheet items (ie conversion to credit equivalent amounts of off-balance sheet exposures) 13,735
EU-6a	(Adjustment for intragroup exposures excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429 (7) of Regulation (EU) No 575/2013) 0
EU-6b	(Adjustment for exposures excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429 (14) of Regulation (EU) No 575/2013) 0
7	Other adjustments -620
8	Total leverage ratio exposure 96,457

Table LRCom: Leverage ratio common disclosure

	CRR leverage ratio exposures
On-balance sheet exposures (excluding derivatives and SFTs)	
1	On-balance sheet items (excluding derivatives, SFTs and fiduciary assets, but including collateral) 75,087
2	(Asset amounts deducted in determining Tier 1 capital) -620
3	Total on-balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and fiduciary assets) (sum of lines 1 and 2) 74,467
Derivative exposures	
4	Replacement cost associated with all derivatives transactions (ie net of eligible cash variation margin) 862
5	Add-on amounts for PFE associated with all derivatives transactions (mark-to-market method) 532
EU-5a	Exposure determined under Original Exposure Method 0
6	Gross-up for derivatives collateral provided where deducted from the balance sheet assets pursuant to the applicable accounting framework 267
7	(Deductions of receivables assets for cash variation margin provided in derivatives transactions) -32
8	(Exempted CCP leg of client-cleared trade exposures) 0
9	Adjusted effective notional amount of written credit derivatives 0
10	(Adjusted effective notional offsets and add-on deductions for written credit derivatives) 0
11	Total derivative exposures (sum of lines 4 to 10) 1,629
Securities financing transaction exposures	
12	Gross SFT assets (with no recognition of netting), after adjusting for sales accounting transactions 6,609
13	(Netted amounts of cash payables and cash receivables of gross SFT assets) 0
14	Counterparty credit risk exposure for SFT assets 18
EU-14a	Derogation for SFTs: Counterparty credit risk exposure in accordance with Article 429b (4) and 222 of Regulation (EU) No 575/2013 0
15	Agent transaction exposures 0
EU-15a	(Exempted CCP leg of client-cleared SFT exposure) 0
16	Total securities financing transaction exposures (sum of lines 12 to 15a) 6,627
Other off-balance sheet exposures	
17	Off-balance sheet exposures at gross notional amount 42,275
18	(Adjustments for conversion to credit equivalent amounts) -28,540
19	Other off-balance sheet exposures (sum of lines 17 to 18) 13,735

Sektion 10

Appendix F

CRR Leverage Ratio

Exempted exposures in accordance with CRR Article 429 (7) and (14) (on and off balance sheet)

EU-19a	(Exemption of intragroup exposures (solo basis) in accordance with Article 429(7) of Regulation (EU) No 575/2013 (on and off balance sheet))	0
EU-19b	(Exposures exempted in accordance with Article 429 (14) of Regulation (EU) No 575/2013 (on and off balance sheet))	0
Capital and total exposures		
20	Tier 1 capital	8,387
21	Total leverage ratio exposures (sum of lines 3, 11, 16, 19, EU-19a and EU-19b)	96,457
Leverage ratio		
22	Leverage ratio	8.7%
Choice on transitional arrangements and amount of derecognised fiduciary items		
EU-23	Choice on transitional arrangements for the definition of the capital measure	
EU-24	Amount of derecognised fiduciary items in accordance with Article 429(11) of Regulation (EU) NO 575/2013	

Table LRSpl: Split-up of on balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and exempted exposures)

		CRR leverage ratio exposures
EU-1	Total on-balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs, and exempted exposures), of which:	75,354
EU-2	Trading book exposures	30,440
EU-3	Banking book exposures, of which:	44,914
EU-4	Covered bonds	0
EU-5	Exposures treated as sovereigns	1,093
EU-6	Exposures to regional governments, MDB, international organisations and PSE NOT treated as sovereigns	184
EU-7	Institutions	471
EU-8	Secured by mortgages of immovable properties	2,713
EU-9	Retail exposures	17,268
EU-10	Corporate	17,880
EU-11	Exposures in default	1,850
EU-12	Other exposures (eg equity, securitisations, and other non-credit obligation assets)	3,455

Table LRQua: Free format text boxes for disclosure on qualitative items

		Column Free format
1	Description of the processes used to manage the risk of excessive leverage	Spar Nord has made several initiatives to avoid excessive leverage risk. Besides having a threshold value and procedures for calculating the leverage ratio, there are defined guidelines for the actions, that will be taken, if the leverage ratio drops to a level below the threshold. In addition, there are methods to measure the risks of excessive leverage and methods to evaluate significant changes to the leverage ratio. Excessive leverage is the risk resulting from an institution's vulnerability due to leverage or potential leverage, that may require unforeseen changes. This includes sale of assets which could result in losses or adjustments in the value of its remaining assets .
2	Description of the factors that had an impact on the leverage Ratio during the period to which the disclosed leverage Ratio refers	The balance is considered stable through 2018. The Leverage Ratio has been positively affected by increased core capital, which is mainly affected by the profit of the year.

LCR disclosure

Scope of consolidation - Consolidated		Total unweighted value					Total weighted value				
Currency and units - DKKm		31 Mar. 2018	30 Jun. 2018	30 Sep. 2018	31 Dec. 2018	31 Mar. 2018	30 Jun. 2018	30 Sep. 2018	31 Dec. 2018		
Quarter ending on											
Number of data points used in the calculation of averages											
HIGH-QUALITY LIQUID ASSETS											
1	Total high-quality liquid assets (HQLA)					16,946	17,253	17,536	17,645		
CASH-OUTFLOWS											
2	Retail deposits and deposits from small business customers, of which:										
3	Stable deposits	38,673	39,072	39,541	40,224	2,618	2,637	2,660	2,702		
4	Less stable deposits	27,881	28,297	28,764	29,346	1,394	1,415	1,438	1,467		
5	Unsecured wholesale funding	10,791	10,775	10,777	10,878	1,224	1,222	1,222	1,234		
6	Operational deposits (all counterparties) and deposits in networks of cooperative banks	10,148	10,431	10,694	10,917	5,149	5,318	5,553	5,739		
7	Non-operational deposits (all counterparties)	0	0	0	0	0	0	0	0		
8	Unsecured debt	0	0	0	0	0	0	0	0		
9	Secured wholesale funding					155	97	107	109		
10	Additional requirements	26,107	26,070	25,663	25,670	2,463	2,414	2,348	2,312		
11	Outflows related to derivative exposures and other collateral requirements	149	112	90	88	149	112	90	88		
12	Outflows related to loss of funding on debt products	0	0	0	0	0	0	0	0		
13	Credit and liquidity facilities	25,958	25,959	25,573	25,582	2,314	2,303	2,259	2,224		
14	Other contractual funding obligations	3,376	3,517	3,551	3,671	3,376	3,517	3,551	3,671		
15	Other contingent funding obligations	147	130	116	103	147	130	116	103		
16	TOTAL CASH OUTFLOWS					13,908	14,113	14,336	14,634		
CASH-INFLOWS											
17	Secured lending (leg reverse repos)	7,152	7,557	8,025	7,570	1,077	995	1,066	1,062		
18	Inflows from fully performing exposures	741	679	648	715	606	539	501	564		
19	Other cash inflows	7,332	7,551	7,204	7,724	2,596	2,663	2,726	2,861		
EU-19a (Difference between total weighted inflows and total weighted outflows arising from transactions in third countries where there are transfer restrictions or which are denominated in non-convertible currencies)						0	0	0	0		
EU-19b (Excess inflows from a related specialised credit institution)						0	0	0	0		
20	TOTAL CASH INFLOWS	15,224	15,787	15,877	16,009	4,279	4,198	4,293	4,486		
EU-20a Fully exempt inflows		0	0	0	0	0	0	0	0		
EU-20b Inflows Subject to 90% Cap		0	0	0	0	0	0	0	0		
EU-20c Inflows Subject to 75% Cap		15,224	15,787	15,877	16,009	4,279	4,198	4,293	4,486		
TOTAL ADJUSTED VALUE											
21	LIQUIDITY BUFFER					16,946	17,253	17,536	17,645		
22	TOTAL NET CASH OUTFLOWS					9,629	9,916	10,042	10,148		
23	LIQUIDITY COVERAGE RATIO (%)					176	174	175	174		

Sektion 10

Appendix H

Asset encumbrance

	Carrying amount of encumbered assets	Fair value of encumbered assets	Carrying amount of non-encumbered assets	Fair value of non-encumbered assets
	010	040	060	090
010 Assets of the reporting institution	2,145		81,042	
030 Equity instruments	0	0	1,735	1,735
040 Debt securities	1,479	1,479	13,472	13,472
120 Other assets	666		65,835	

	Fair value of encumbered collateral received or own debt securities issued	Fair value of collateral received or own debt securities issued available for encumbrance
	010	040
130 Collateral received by the reporting institution	601	7,272
150 Equity instruments	0	7
160 Debt securities	601	7,236
230 Other collateral received	0	29
240 Own debt securities issued other than own covered bonds or ABSs	0	0

	Matching liabilities, contingent liabilities or securities lent	Assets, collateral received and own debt securities issued other than covered bonds and ABSs encumbered
	010	030
010 Carrying amount of selected financial liabilities	1,992	2,746

Credit exposure

TERM TO MATURITY BY EXPOSURE																
CATEGORY	2018					2017										
	On demand	0 - 3 mths	3 mths - 1 years	1 - 5 years	over 5 years	Total	On demand	0 - 3 mths	3 mths - 1 years	1 - 5 years	over 5 years	Total				
Central gov. or central banks	924	32	120	0	0	1,076	1,016	0	0	0	0	1,016				
Regional or local authorities	0	897	12	0	46	954	954	0	394	818	23	49				
Public-sector entities	0	0	91	3	159	253	0	0	111	32	133	276				
Institutions	3,575	4,073	343	65	867	8,922	2,928	2,733	443	92	850	7,046				
Corporates	309	8,594	14,508	3,613	3,942	30,966	359	10,391	16,684	3,075	3,600	34,109				
Retail	1,018	10,217	10,032	10,054	9,215	40,536	934	3,314	10,348	16,239	8,750	39,584				
Exp. secured by mortg. on imm. prop.	70	79	562	672	5,059	6,442	58	87	877	940	4,697	6,666				
Exp. in default	81	100	1,118	427	548	2,273	125	40	1,076	417	433	2,090				
High-risk exposures	21	13	974	67	49	1,124	35	16	912	66	56	1,084				
Exp. with short-term rating	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Exp. in units or CIU	0	0	0	0	11	11	0	0	0	0	1	1				
Equity exposure	0	0	0	0	1,591	1,591	0	0	0	0	1,217	1,217				
Other exposures	301	334	483	0	736	1,854	455	289	446	0	689	1,879				
Total	6,298	24,338	28,242	14,900	22,223	96,001	5,909	17,262	31,716	20,884	20,474	96,245				
TOTAL CREDIT EXPOSURE BY INDUSTRY																
2018 Line of business	Exposure category		Central gov. or central banks	Regional or local authorities	Public-sector entities	Institutions	Corporates	Retail	Exp. secured by mortg. on imm. prop.	Exp. in default	High-risk exposures	Exp. with short-term rating	Exp. in units or CIU	Equity exposure	Other exposures	Total
	Public authorities	0	918	0	0	0	4	4	0	27	0	0	0	0	0	953
	Agriculture, hunting and forestry	0	0	0	0	1,022	1,591	55	602	51	0	0	1	0	0	3,322
	Fisheries	0	0	0	0	73	93	13	5	3	0	0	0	0	0	186
	Industry and raw materials extraction	0	2	0	0	2,641	1,341	71	225	1	0	0	20	0	0	4,301
	Energy supply	0	35	249	0	1,435	564	5	15	0	0	0	3	0	0	2,305
	Building and construction	0	0	0	0	1,948	1,694	109	91	539	0	0	0	0	0	4,381
	Trade	0	0	0	0	2	3,861	2,237	94	146	1	0	0	5	0	6,346
	Transport, hotels and restaurants	0	0	0	0	0	1,343	1,162	47	178	25	0	0	0	0	2,756
	Information and communication	0	0	0	0	0	153	205	19	6	0	0	0	4	0	386
	Financing and insurance	1,076	0	0	8,918	7,635	1,056	61	155	35	0	11	1,345	1,852	22,145	
	Real estate	0	0	0	0	0	5,175	2,443	231	256	403	0	0	2	0	8,510
	Other business areas	0	0	4	0	0	2,775	3,143	128	75	39	0	0	195	0	6,359
	Business customers, total	1,076	954	253	8,920	28,065	15,533	833	1,778	1,098	0	11	1,575	1,852	61,948	
	Retail customers	0	0	0	2	2,900	25,004	5,609	495	26	0	0	0	16	2	34,053
	Total	1,076	954	253	8,922	30,966	40,536	6,442	2,273	1,124	0	11	1,591	1,854	96,001	

Sektion 10

Appendix I

Credit exposure

TOTAL CREDIT EXPOSURE BY INDUSTRY														
2017 Line of business	Exposure category		Regional gov. or local authorities	Public- sector entities	Institutions	Corporates	Retail Exp. secured by mortg, on imm. prop.	Exp. in default	High-risk exposures	Exp. with short-term rating	Exp. in units or CIU	Equity exposure	Other exposures	Total
	Central gov, or central banks													
Public authorities	0	1,248	0	0	0	4	5	0	0	0	0	0	0	1,257
Agriculture, hunting and forestry	0	0	0	0	0	1,224	1,593	214	418	65	0	1	0	3,516
Fisheries	0	0	0	0	0	46	58	8	3	2	0	0	0	117
Industry and raw materials extraction	0	0	0	0	0	2,647	1,374	37	347	1	0	29	0	4,435
Energy supply	0	35	271	0	0	1,539	765	50	26	3	0	7	0	2,695
Building and construction	0	0	0	0	0	1,820	1,493	116	161	383	0	0	0	3,973
Trade	0	0	0	0	2	3,549	2,218	117	209	1	0	4	0	6,100
Transport, hotels and restaurants	0	0	0	0	0	1,349	1,026	71	60	29	0	0	0	2,535
Information and communication	0	0	0	0	0	123	288	13	4	1	0	9	0	439
Financing and insurance	1,016	0	0	0	7,041	12,540	1,113	101	128	29	1	1,032	1,791	24,791
Real estate	0	0	0	0	0	4,157	2,155	369	373	479	0	9	0	7,540
Other business areas	0	0	5	0	0	2,450	3,131	146	76	38	0	96	0	5,942
Business customers, total	1,016	1,283	276	7,044	7,044	31,448	15,220	1,243	1,802	1,031	0	1,187	1,791	63,340
Retail customers	0	1	0	0	2	2,661	24,365	5,417	288	54	0	30	88	32,905
Total	1,016	1,284	276	7,046	7,046	34,109	39,584	6,660	2,090	1,084	0	1,217	1,879	96,245

Sektion 10

Appendix J

Quantitative template – IFRS 9 Transitional arrangements

31 December
2018

Available capital (amounts)		DKKm
1	Common Equity Tier 1 (CET1) capital	7.549
2	Common Equity Tier 1 (CET1) capital as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	7.301
3	Tier 1 capital	8.387
4	Tier 1 capital as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	8.139
5	Total capital	9.691
6	Total capital as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	9.442
Risk-weighted assets (amounts)		DKKm
7	Total risk-weighted assets	53.858
8	Total risk-weighted assets as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	53.648
Capital ratios		%
9	Common Equity Tier 1 (as a percentage of risk exposure amount)	14,0
10	Common Equity Tier 1 (as a percentage of risk exposure amount) as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	13,6
11	Tier 1 (as a percentage of risk exposure amount)	15,6
12	Tier 1 (as a percentage of risk exposure amount) as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	15,2
13	Total capital (as a percentage of risk exposure amount)	18,0
14	Total capital (as a percentage of risk exposure amount) as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied	17,6
Leverage Ratio		DKKm / %
15	Leverage ratio total exposure measure	96.457
16	Leverage ratio (percentage)	8,7
17	Leverage ratio as if IFRS 9 or analogous ECLs transitional arrangements had not been applied (percentage)	8,4

Spar Nord Bank A/S

Skelagervej 15
Postboks 162
9100 Aalborg

Telefon 96 34 40 00
Telefax 96 34 45 60

www.sparnord.dk
sparnord@sparnord.dk

CVR. nr. 13 73 75 84